

БЕОГРАДСКЕ ОПШТИНСКЕ НОВИНЕ

ГОД. XXXII.

БЕОГРАД, 8. НОВЕМБАР 1928.

БРОЈ 45.

ИЗЛАЗИ НЕДЕЉНО ЈЕДАНПУТ

Годишња претплата	100— дин
На пола године	50— дин
Поједини број	2— дин

Претплату ваља слати упутницом администрацији Узун Миркова бр. 1.
А све кореспонденције Уређишћу.
Рукописи се не враћају.
Неплаћена писма не примају се.

Општински задаци на пољу социјалне заштите

Ми смо у овој листу већ у неколико махова дали извесне детаље о томе, како би се требало Одељење за Социјалну Политику О. Б. реорганизовати и омогућити, да ово Одељење постане централа за сва друштва у Београду и интересантно збориште свију радника на социјалној заштити. И у тим разматрањима долазили смо увек до констатација, да ово Одељење мора имати тако спроведену организацију, да шеф тога Одељења буде збиља Шеф Социјалне Заштите Општине Града Београда, а не назови шеф и административни чиновник са извесним и благајничким дужностима, јер се у овом задњем случају расплини; у целокупном раду своје не може да да махове за рад појединих добротворних установа и не може да се посвети довољно проучавању појединих питања, немајући ни времена да прати рад како праксе путем наших листова и часописа, а тако исто не може да доспе ни да обради у облику реферата материјал, стечен у искуству свом а поткрепљено радом и искуством других радника на социјалној заштити. Сем тога, констатовано је, да шеф Одељења за Социјалну Политику мора имати помагаче у својем Одељењу у облику спремних референата за поједине гране социјалне заштите. У овој смислу је буџет ове Општине за год. 1928. нешто предвидео: има три систематизована нова положаја са годишњом платом Дин. 3.000, што чини, са додацима, месечни доходак као хонорар тим референтима Дин. 1.800, разуме се бруто, без одбитака за порез и за Пензиону Фонд. Буџет је одобрен од стране Министарства Финансија 31. авг. о. г. и из административних разлога није он још спроведен и није, према томе, ни попуњено место: 1. староца сиротиње, 2. реферанта за осигурање радника и 3. реферанта за опште занатске школе и културне установе у Београду.

Када се, међутим, жели одговарајућа радна снага за горње положаје, наставља се питање: да ли се могу довољно квалификовани, мислимо и на школску спрему и на практичан рад, и довољно свежје радне снаге наћи са горњим месечним хонорарима. Лица, дакле, која ће предано и са разумевањем бавити се на постављене задатке и својом иницијативом бити помагачи шефа, а у исто време добри резонатори шефа у разумевању и раду, при изложеним проблемима, по директиви шера. Другим речима, ваља имати такве помагаче, који својим евентуално ношкастим схватањем или иначе неупутним поступцима, можда, великом бирократизацијом у раду ширају оно што шеф хоће, а не да се ради и како да се ради.

Од решавања овога питања зависи и брзина у реорганизацији овога Одељења и брзина конкретним успесима у свима правцима социјалног старања. Како се реши питање и положај шефа овог Одељења и како му се изађе на сусрет са избором његових референата јесте уско везан и рад одл. успеси целога Одељења.

Још једно важно питање морамо истаћи. Шеф мора имати и приручну библиотеку и органе за информативну службу. Сталне органе који ће по налозима шефа прибирати целокупни материјал о приликама и појединих молилаца помоћи, и о постављеним питањима конкретне податке доносити, да би сваки рад био поткрепљен и документован, по добивеним утисцима са лица места. *Мора се ово Одељење пошључно еманциповати и ситраначких и пријатељских обзира како при постављању чиновничјива, тако и при пошључцима према свима молиоцима и лицима који су упућени на њега у заштити.* На томе се ради; добра воља постоји код свију фактора у Општини, али се ипак не можемо потпуно еманциповати наших традиција и уобичајених навика.

Иако је у току ове године настојавало ово Одељење да развије сарадњу са свима приватним друштвима на пољу социјално-културне акције, ипак оно није потпуно успело. Сматра се, наиме, скоро у свима установама приватне иницијативе да је сарадња Општине испрљена у давању новчаних потпоре а свака интензивнија интересовања за рад у појединим гранама делатности дотичног друштва приватне иницијативе или се дипломатским осмехом и каквом округлом формулом одбија или се отворено говори: „Нама нису потребни саветници, имамо идеја и знамо добро радити, само нам дајте средства — новац.“ Међутим ово становиште је *пошључно неусмено, јер је пошључна чињеница за свакога који и теорију и праксу социјалне политике познаје, да се у Београду одвише пошључно, одвише на „пријатељској“ бази и одвите људљиво ради не познавајући довољно ни нашу социјалну законску основу за поједине гране социјалне политике.* Свако то мисли да се са „здравим разумом“ све уме и може! Проучавање, прибирање снаге, улажење у компромис, под дејством конкретних, за дотично лице до тада непознатих чињеница, није у менталитету нашега просечног социјалног радника у Београду, — био он мушкога или женскога пола. Ако се нешто и у најбољој намери примети, са пуно такта и обазривости, тумачи се као да је дотични противник установе за коју се распитује и дубље интересује. То је већ тако и са том чињеницом мора свако да рачуна. Ова околност, међутим, чини посао у социјалној заштити у Београду тежим и мора се, стога, са више дипломатике и са више губљења времена поправљати и новим духом на раду у пракси вршити реформу и реорганизацију. Дакле, опет већи број активних људи

од иницијативе и од већег такта и јачег животног искуства ваља да има и Одељење за Социјалну Политику за своје сталне, поуздане раднике — чиновнике.

Сматрамо за потребно да истакнемо горње при публикавању једнога акта, упућена Одељењу за Социјалну Политику од стране Дома за Васпитање Малолетника у Београду. Ми ћемо цео акт, од речи до речи, објавити и по том наше примедбе ставити, формулишући тако, да у исто време отворимо анкету и по питањима додирнутих у уводнику броја од 22. X, „Београдских Општинских Новина.“

„Београд се по рату нагло увећао да већ данас има близу 300.000 становника. То се увећање и даље нагло развија и није далеко дан, када ће Београд бити милиони град са свима одликама живота једне тако многољудне вароши. По својем положају, као раскрсница толиких путева и као престоница велике и богате државе, он је примамљива тачка свих друштвених редова а по готову највише антисоцијалних елемената (оба пола и свих узраста). Непотребно је овде цитирати ко су и какви су ти антисоцијални елементи и зашто су такви и шта треба чинити да се они начине корисним члановима друштва. То су, мање више, познате ствари и свакоме лаику. Ово ме пишу није то циљ већ следеће:

У Београду постоје многобројна друштва и установе које су ставиле себи у задатак извођење на пут свих антисоцијалних елемената или збрињавање слабих и беспомоћних. Како сва ова друштва имају Београд као средиште и како је већини баш Београд главно поље рада, то сматрамо, да је Београдска Општина у првом реду у великој мери позвана да води старање о животу и раду ових установа. Београдска Општина то и чини у толико, што многе од тих установа новчано помаже да би боље свој задатак испуниле. Но ми сматрамо да то није довољно и да делокруг рада Општине за социјално старање треба да има већи обим. У првом реду тај шири обим рада у почетку требао би, по нашем мишљењу, да је овај: Да се сва друштва и установе, које Општина помаже, доведу у ближу везу и створе, тако рећи, један савез под председништвом и директивом саме Општине — оди. њеног Одељења за социјалну помоћ. Наравно да се за овако што мора и само то Одељење приправити и развити да буде таква једна централа. У огромној се мери осећа одсуство једне овакве централе и једнога савеза друштава, Истина у овој су смислу раније чињени покушаји али безуспешно.

Да то остваре, покушавало је Министарство Соц. Политике, Месна Државна Заштита Деце и Младежи, Друштво за заштиту сиротне деце, Народни Женски Савез и т. д. Сви који су пратили ову ствар сећају се многобројних скупова разних представника друштава (готово увек истих лица), који су сви остајали само на самој по

четку рада. Сећају се конгреса у сали „Наркито“, довођења и предавања уваженог социолога из Загреба, г. Шиловића и т. д. и т. д. и сећају се, да се то све као нека хронична болест саршавало, као што рекосмо, на самим почетцима. Међутим, Управа Дома види, да је зло у погледу невољника, којима треба социјалне заштите, тако велико, да је оно што се сада чини врло недовољно и да у овако великој вароши овакво стање не може и даље да остане и да нешто треба почети без обзира на нашу познату подвојеност и болесни расни сепаратизам и да је за сада Општина најзаинтересованија и најпозванија да ову ствар поведе и повољно до краја изведе, јер она једина сада располаже свима потребним средствима за ово извођење. Социјалне заштите, баш за оне најпотребитије, данас готово и нема, и поред толиких помпезних друштава и установа. На првоме месту, Општина не сме остати равнодушна у овоме погледу, јер су сви ти потребити заштите њени грађани и становници Београда и не смеју се оставити да пропадају и друге собом у пропаст повлаче да би на крају крајева ипак пали Општини не терет.

Како је Општина већ показала завидне резултате на свима пољима њене делатности, то се Управа Дома нада, да је и овај скромни али врло важан предлог дошао у прави час и у добре руке и да ће Општина и на овом преважном пољу показати исти интерес и успех.

Ову су представку потписали као председник Одбора Дома за Васпитавање Малолетника г. д-р Чед. Митровић, ректор Университета у Београду, као секретар Одбора г. Васа Лазаревић, начелник Мин. Унутрашњих Дела у пензији и одборник Општине Града Београда и најзад, и управник дома г. Мил. Никићевић.

Сва су ова господа одлични радници на нашем социјалном и културном пољу; изврсни познаваоци прилика у Београду и њихов глас не може остати незапажен у нашој јавности. Из тих разлога сматрамо за целисходно да публикујемо њихов акт и да бисмо и на овај начин отворили анкету о социјалним приликама у Београду и о дужностима ове Општине око лечења социјалних зала.

Да установимо прво разнородне узроке социјалним новољима. Јер, ваља поставити тачну дијагнозу појединим болестима и лек преписати према узроцима, виновницима болести а не према симптомима. *Наш је принцип иррентенцијализам, профилактично средство ујотребљавајући у сузбијати социјалних зала, а палијативност јесте само подређено средство.* Није толико важно у беди дати тренутну помоћ у новцу, колико са помоћу у новцу, још боље у натури, дићи дотично лице и омогућити да се искорене сви узроци његових недела и сви виновници његове беде. Из тих разлога ваља се позабавити са узроцима социјалних болести и по питању економно-правних и по питању етично-просветних делатности у социјалној заштити, јер хигијенско-санитетску страну преузимамо Санитетском Одељењу као компетентном форуму у Општини за овакова питања, и ако је спроведена, према досадањим могућностима, сарадња и по тим питањима овога Одељења са Санитетским Одељењем.

Осим општих, за наше повратно време карактеристичних особина друштвених прилика: распојасаност на сваком пољу, у свима правцима, има се, сем општег пада породичних врлина, истаћи као главни узрок многих невоља.¹⁾

1) да се наши и застарели, приликама нашим негодовајући закони не поштују и не извршују

појединачно ни од власти, на то позване, а ни од појединаца — грађана наших.

2) Нонији закони и уредбе, поготову које се односе на социјално-радничка питања, нису довољно познати грађанству, често их и власт не знају и не поштују и с тога је беда, дисхармонија међу појединим групама нашега живота још већа и као последица ових административних и судских поступака, — наглашавамо по духу антисоцијалних поступака услед неконсеквенности у спровођењу, услед алкавости у извршавању законских прописа, — наше полупатријархално друштво избацује и више и разнородније послове социјалног радника, док је сама социјална политика у нас у пракси неорганизована и у дејству, према томе, слабија, недорасла у сузбијању социјалних болести.

Сем горњих општих узрок, да наведемо и за Београд специјалне узроке, зашто се социјално зло теже сузбија, иако Београд има сразмерно највише установа и организација у корист социјалног и културног подизања његова житељства. А ти су узроци:

3) И у Београду није консеквентно спроведена обавеза основна настава, те се, услед тога, ствара већи број мангупчића по улици.

4) Наше свештенство, специјално у Београду, услед тежих животних прилика, доста скупо обавља црквене обреде око брака, сахрана, те услед тога имамо доста друштвених зала, које бисмо иначе избегли. Факат је, да је црквени брак — са масом уверења, такса, свештеничких поклона — скуп и стога се често одлаже започети брачни живот да се легализује венчавањем. У доба привредне кризе и велике беспослености, где су иначе дисхармоније лакше могуће, лакше дође до разлаза и нових саживљења, те тако настала деца јесу стална потешкоћа у збрињавању невољника, јер нити је домова за такве случајеве, нити је тренутна новчана помоћ лек у сузбијању зала.

Услед законског прописа у Краљевини Србији, да се отац ванбрачног детета не сме тражити, и према томе, је жена остављена више непу мушкарца, јављају се веома многе невоље са рађањем ванбрачне деце. Док је пређе привилегија мушкарца била привилегија Србијанаца, то је сада и „Пречанских крајева“ где је патернитет установљавано, а по законским прописима и судски се приморавао и судски осуђује отац ванбрачног детета, да своје дете издржава, да плаћа или мајци или другоме за његово издржавање. Ове могућности у Београду нема, те је по овим случајевима предност и за остале крајеве наше Краљевине где је законски пропис друштини, да затруднела девојка, и под вито веће дискретности под видом веће сигурности и због мноштва специјалиста лекара, болнице за породиле, роде у Београду, чиме се отац заводник отресе свих обавеза око издржавања свога ванбрачног детета.

То су чињенице, које дају много послова социјалним радницима и изискују доста и материјалних жртава, јер оваке девојке-мајке остају брзо на улици без средстава и њихова деца пуће и оданишта и Дом Материнског Удружења а и тренутна помоћ Општине делом иде у оваке издатке.

По нашем мишљењу задајак свију женских политичких и јачих женских културних установа и организација, да издејствују промену у овом стању, те да буде и отац, мушкарца, одговоран за новорођенче и да је дужан да се брине за његово издржавање.

6) Услед лабавости полицијских власти, услед отежаних судских а у многим чему пак млакошћу пастирске службе наших свештеника, а спорашћу у раду духовних судова по питањима развода брака, имамо у Одељењу много случајева да и брачни супружник остави у највећој седи своју супругу са одојчетом и другим малишанима самој себи. А он започне нови, — ванбрачним од-

носом — породични живот са другом особом.

Шта да се ради? Да ли да се упућује дотично лице на полицију и надлежни суд, да би ови приморали оца дужности и брижљивости према деци и жени? Или да само, повукавши конвенције после провере и истинитости тврдње остављење мајке, која није у стању да заслужи насушни хлеб — дајемо помоћи. Дајући, међутим помоћ Општина не лечи зло из корена јер без интензивне правне помоћи и интервенције у корист пострадале странке, да би она или што пре дошла до помирења или да се, ако су и канонски узроци на посреди за развод, њихови односи што пре разрише и леда да се збрину тако, да их не гурамо у мангупчиће са полупомоћним мерама, а жени да омогућимо нови живот и да је спасемо проституције или новог живота са каковим мушкарцем у ванбрачној вези по смештању овог или оног детета, које је задавало највише бриге дотичној напуштеној мајци а она је, у немогућности да сама живи, бачена нам у загрљај проституције или ванбрачног мужа.

Из праксе говоримо. Случајева има много; средстава Општина нема, њена организација није ни на тој висини у овој грани комуналне политике, да би гордијев чвор секла одлучно, резолутно и а уверењем да збиља спасава, заштићује све што је за заштиту, а да баца у руке власти оне који су виновници зла, те да и они испаштају: да осете неумесност њихових поступака. — Без оваке паралелне акције у оба правца а стојећи стално на прописима позитивних закона, не може се у нас подићи ни ауторитет закона нити профилактично, превентивно радити на социјалном пољу, сузбијајући узроке социјалних болести. — Читав комплекс правних питања има, која се морају решавати, а оделење нема дорасле чиновнике.

Наш грађански закон не даје довољно ослободу у пракси, да се небрижљиви отац или мајка примора на своју дужност, нити даје могућности власти да се у извесним — оправданим — приликама на позив једне или друге брачне стране или малолетног детета, меша у породичне односе.²⁾ Ни у случајевима кривича и прекршаја малолетника нисмо на висини са нашим законским прописима, а наши судови, опет, нису у пракси довољно слободни, држећи се буквално законских прописа и не хотећи да уваже и. пр. судија ни тумачење чл. 6. Зак. о Заш. Државе онако како то Мин. Правде у једној Уредби тумачи, те је и заштита тих врста младежи у нас на веома млитавој основи и недовољна, иако је Дом за Васпитање Малолетника у Београду једна изврсна установа на овоме пољу. Читави се проблеми јављају у теорији и пракси око ових потакнутих питања, која су тако често у Београду, као престоници и вароши са рапидним порастом популације и нехигијенским становима за радништво и шире кругове житељства. Помоћ је, с тога, свију фактора нашега јавног и културног живота потребна.

Услед већ под 3) напоменуте чињенице да у Београду у пракси није спроведена обавезна основна настава у том смислу, да је збиља приморано свако дете у доба школскога узраста да посећује школу, настаје читав ред мангупчића. И ако се стално повећавају бројно основне школе, и ако се постојеће зграде проширују, ипак се из разних разлога не налазе сва деца у школи. Сама социјална заштита у школи није у рукама овог Одељења, што веома штоди самој ствари. Ваља да је ово Одељење у тесној вези са сваком школом, са њачким склоништима и да се не догађа да једна породица прима на све стране а друга нигде. У овом је правцу чињен корак од стране Одељења, али се Школски Одбор од управитељи повлаче и истичу као да се ово Одељење меша у њихов школски рад. Не схвата се

¹⁾ Види др. А. П. Лазаревић, О државној интервенцији у породичним односима. Београд, 1927.

координирани рад у школи и неће да се разуме, да је социјалан рад могућ као засебна чињеница у облику сарадње са учитељима, а да се не меша у учитељев васпитни и школски наставни посао. Дакле, и овде има вазда посла али се прво мора сузбити тешкоћа, мора се отопити лед и омогућити координирану сарадњу. У овом смислу се мора и школски буџет у будуће изменити, јер нема смисла да Општина има Социјално Одељење, а да ђачку заштиту индиректним субвенционисањем — путем Школског Одбора врши а да нема ни увида у рад.

Ми имамо вазда друштва у Београду за дејчу заштиту, али без одређеног систематског и планског рада, готово су без међусобне сарадње, те се своди, најзад, све на рад државе, области и Општине. Створен је н. пр. Одбор за Дејчу Заштиту у мају о. г. који је приредио Дејчи Дан. Да ли се чланови тога Одбора, сећају своје брошуре да ли су делегати разних друштва, репрезентовани у том Одбору, урадили што да се њихова брошура: Дејчи Дан, растури?! — И то би радо хтео тај Одбор да утрапи некој општинској или државној установи. Сарадња, сарадња и опет семо сарадња, мора да је лозинка наших дана, док се или не тргну сви — сва удружења у Београду — и буду радили по принципу координационе сарадње или док се не онемогуће и за Општину и за државне установе те да буду приморани да или вегетирају или да ликвидирају. Tertium non datur

Из изнесених разлога види се, с једне стране, где лежи проблем а с друге и како се мора он начети, сецирати, даби свако од оних који хоће да ради, добио на детаљно проучавање и на детаљну обраду и у пракси оно за што је способан и организован. Без такве сарадње; без централизације и потребне деконцентрације појединих проблема успеха, стварнога напретка не може да буде, те поздрављамо жељу и предлог господи из Друштва за Васпитање Малолетника. Али како да се то централизовање социјалнога рада спроведе у Одељењу за Социјалну Политику Б. О.?

А да будемо конкретни, изнећемо неке слушајева из наше међусобне везе.

Неколико погледа по катастарском питању О. Б.

Посматра инжињер М. Х. Видојковић.

Без коментара.

(Види Београдске Општ. Новине од 16.6; 5.9; 16.9; 1.10; 6.10; 15. 10. и 22.10.1928., т.ј. бројеве 31, 39., 40., 41., 42., 43. и 44.)

(Види скицу).

Особље.

По тражењу Техн. Управе О. Б. (Т. У. Бр. 2753; 4. 6. 1926. г.) Главна Управа Удружења Геометара Краљ. С. Х. С., по саслушању прве шире конференције Удружења Геометара (17. 6. 1927. г.), по овоме питању овако је мишљење доставила Техн. Управи:

Особље Катастарског Одељења. Све особље мора да је квалификовано. Првенствено шеф да је стручњак, који познаје све катастарске правилике, како би могао да целокупно особље контролише да ли једино ради по овим, у геодеској науци, примљеним методама. За овај посао службеници мора да су са Техничких Школа у којима су радили Геодезију, или пак они, који су у пракси показали да су са успехом вршили послове, какве катастарски правилици прописују. Катастарско Одељење не може, што се током

ових двадесет и четири године и доказало, да покаже резултате, најмање да је било у стању да изради планове, који би служили свима техничким пословима. Ово особље треба да је добро плаћено, јер са рђаво плаћеним техничарима, никад нису добијени подаци, које савремена техника изискује. Најбољи техничари ове струке из наше Краљевине треба да ту запослени у овоме одељењу наше престонице. Странцима овде није место, јер ни у једној земљи странци нису урадили Катастар. Сем овога особље треба да је телесно здраво.

Г. проф. инж. Др. М. Андоновић, у својој књизи „регулација и нивелација насеља и паркова и катастар града Београда (Бранкова 23; цена 20 динара),“ ово вели:

Ми смо дакле мишљења, да се премеравање вароши може допустити само ономе персоналу који се је специјализовао за то, који је имао трогодишњу геомтарску праксу бар такву да на основу ње може добити овлашћење за геомтарске послове, који је сем тога био у школама у којима је учен да ради по катастарском правилнику (пруском, тј. оном који је преведен и прописан за Србију 1891. год.), а у тој трогодишњој пракси треба предвидети као специјалност бар једногодишње учешће у варошким премерима или — у лакшим случајевима учешће у целој премери мање вароши код спремнога шефа, који је био у стању премерити да доврши.

Као консеквенца питања у способности за израду планова долази и питање: ко може планове да контролише? Решење овога питања је већ садржано у чл. 10. „Правилника о подели и делокругу струка...“ у коме стоји: „Овл. Инж. Геометри“ имају право „испитивања и прегледања геомтарских радова и рачунање и оверавање истих“.

Овом је реченицом пут већ показан. Нису то ни Архитекти, ни Грађ. инж., ни Инспектори и Директори него стручни инжињери геометри или геодети, контролори, катастарски инспектори итд., они дакле — који имају геодеску и теориску и практичну спрему за те послове, а својим радом и довољним бројем година праксе су доказали и показали да имају и довољно „воље и да су дорасли за ове врсте радова“.

Геом. Гласник (свеска 8., 9. и 10. за септембар 1928.) овако пише:

Неопходно отварање Геодеског Одсека је без дискусије, јер ни Дирекција Катастра нема завидан број дипломираних геометара, а инжењера геометара може се рећи и нема! А поред тога треба подвући још и то да ни наша преситица нема свога катистара, који се не може ни остварити без довољног броја стручног особља. По другим надлештвима геомтарске послове већином раде неук и незвани, који нешто из Геодезије знају, те тако озбиљних премера, по Катастарскоме Правилнику, има толико да се могу на прсте пребројати.

Правилник о подели и делокругу појединих струка овлашћених инжињера и архитекта, а на основи чл. 5. Привремене Уредбе о овлашћеним инжињерима и архитектама (Службене Новине Краљ. С. Х. С. 10 11. 1925., Бр. 258. — LXV.) ово прописује као посао:

10. Овл. инж. геомтара: на пољу премеравања: израђивање пројеката и вршење геодеских радова у хоризонталном и вертикалном смеру, а особито израђивање ситуација и планова са изохисијама, основа за поделу, комасација и ограничавање поседа, вршење картографских и фотограматријских радова, испитивање и прегледање геомтарских радова и рачуна и оверавање истих“.

„Време“ (број 254, 21.10. 1928.) ово износи:

Студенти и стипендије. Од свих наших научних института, најбоље је, нема сумње, уређен Геодески Институт. Све потребне справе за вежбање, наставу и практичне радове, набављене су на рачун репарација. И овај је институт инсталиран у згради Новог Универзитета.

Али, ма да у Београду постоји тај Геодески Институт и Војни Геодески Завод, ипак на нашем Универзитету немамо Геодеско-културни Факултет. Тај факултет у целој држави постоји само на Загребачком Универзитету, где морају одлазити на студије и ђаци из Београда.

На томе факултету, у Загребу, у првој години једва ако студира око 30 студената. Разлог је прост: Загреб је скуп, група врло тешка а стипендије мале!

Зато је све до прошле године на томе факултету наша држава школовала једног студента — бугарског избеглицу. Рачунало се да ће се достојно одужити држави која га је школовала.

И он се заиста и одужио. Чим је дипломирао и стрпао диплому у џеп, сео је на воз и отишао у — Бугарску! Чисто бугарска благодарност, зар не?

Само да ли је неко крив, што је овај странац школован нашим парама, док се наши студенти, без пребијене паре и ичије стипендије, потуцају од немиле до недрага.“

Да завршим ово питање: Општина је београдска дужна да за своје катистарско одељење, које се мора одмах организоваши пробере и награди особље;

како би имала:

особље са практичним и фактичним квалификацијама;

а ради овога:

општина треба да школује о својој трошку извесан број инжињера и геометара; јер је:

Геодезија скуп примљених (а не измишљених) метода, које треба у танчине познавати!

Примедба.

Нека ми је допуштено да објасним извесне ствари, које у досадањим чланцима, по писању стручних прилога за историју Катастра О. Б., нисам тангирао. Ова је примедба неопходна. У Б. О. Новинама до сада, под мојим потписом, објављено је девет чланака. У свима су третирана питања Катастра О. Б. Наслови су н. пр. били: грађа, прилози, подаци, етс. Извесан број техничара, доставили су своје мишљење. Овако, н. пр., гласи њихова

Критика:

„Са она прва два чланка у Б. О. Новинама сам изненађен. Онај уводни чланак особито звучи. Туче као маљем, па све у главу; зна се кога: „ко неће по правилнику“. Онај историјат без коментара је особито zgodan и занимљив. Ма да се чланци односе на Катастар О. Б. ипак су општијег значаја...“

Или:

„Честитам ти на агилној пропаганди по питању Катастра, коју водиш и жели успех“....

Или:

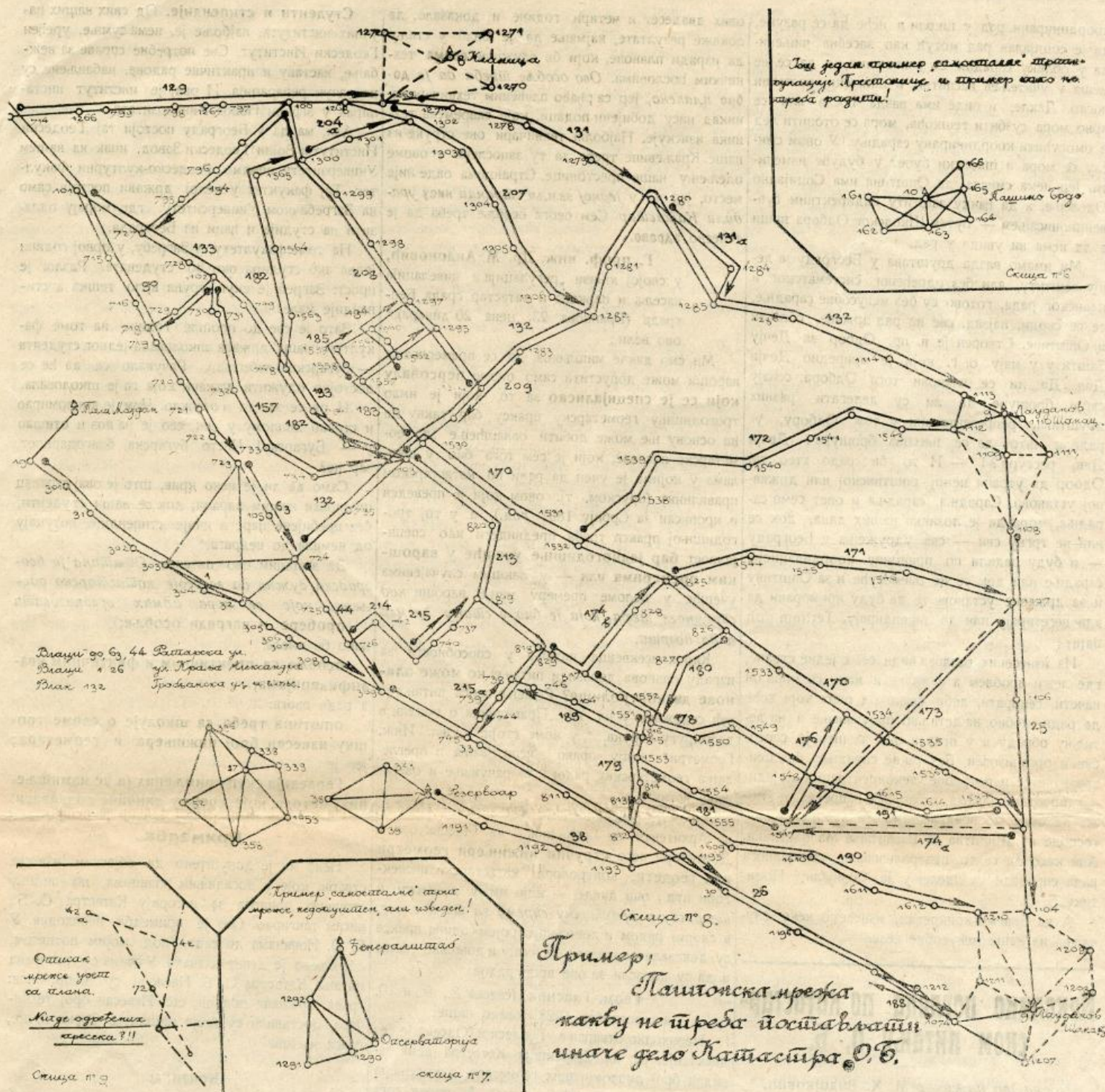
„Са највећим интересовањем пратим у Б. О. Новинама Ваше чланке о Катастру и нивелману Београда, који показују на неоспорну дубину познавања свију предмета, који спадају у ту велику и значајну област“...

И т. д., и т. д...

После овога треба се скренути ова

Пажња:

У објављеним чланцима прикупио сам извесна акта која показују како се радило. То сам учинио у намери да се увиди да тако више не треба чинити. Пошто наведени документи ово јасно

сами казују, то сам их остављао обично без коментара. Сви цитати су потпуно тачни. Објавио сам само онда податке ако сам их имао лично у рукама. По причању или чувењу нисам се руководио. Према овоме сваки читалац имаће **верну** представу досадањих радова. Сем овога упутио сам у којим се књигама, чланцима, расправама налазе стручна мишљења по заинтересованом питању. Можда би могао који строжији критичар да примети како чланци нису писани хронолошким редом. Када се забележе речи ч. проф. инж. Андоновића, из експертизе о Катастру О. Б., који у своме закључку пише: *„да би се хаос у Каштањарском одељењу расчистио“*, онда је одмах јасно да је чак било и немогуће другаче писати. Међутим, ја ћу на крају својих чланака дати

Садржај

Koji ће тачно означити ред по коме треба пасусе свих регистрованих чланака сложити. Добар техничар, пошто сам дао и више прилога за извесне делове, умеће и сам по реду да чита.

Како се већ више година занимам искључиво кат. питањима (и као инжињер који је дипломирао Геодезију) то, после агилног рада у Геом.

Удружењу (уређивање Геом. Гласника и нарочито Календара Геом. Гласника), а сада као преставник клуба геодеских инжењера, позван сам да се сложим како би се питање Катастра Престонице једном већ решило. Стога сам се подухватио овог незахвалог посла, и ако ћу се, можда, извесним, садањим или бившим, факторима замерити. Али, ипак „стојим на биљези“. Иначе, сваки мислени техничар, који ради на добру Београда, и уздицају наше струке на достојну висину, до сада се, као што се види, похвално изразио.

Сем овога сматрам да је нама, млађим људима, света дужност да искоренимо сву рђаву праксу, која је била, у неколико, у нашој струци одомаћена. Остарели, преживели, тј. *бивши* шефови, некадањи преставници, добри или рђави, нека не подгревају пропале идеје, које се у пракси рђавим показале. Нарочито нека се не побуђују једино ради својих личних интереса тј. да би покушали да обнове свој положај, јер су такве ствари увек провидне. Нека се држе администрације, зашта се одређују, и где ће нам, веровно, још по нешто и добро дати. Ми се иначе скупљамо под застану са познатом девизом:

Рад на научној основи;
Практичне и фактичне квалификације

ције (нарочито шефа)¹⁾

И особље материјално осигурано.

И као што у Београду чувена турска калдрма није могла да послужи као носач за асфалт, исто тако неуспела основа у Катастру О. Б. не може се употребити за савремен успех у Катастру О. Б. (Ово тврди и само особље). Докле се зло не излечи добро неће напредовати. Стога сам, скоро увек пледирао, да се угаси досадања организација рада, која није на научној основи, јер при чкиљавим њеним успесима:

Београд је још увек без Каџасџра :

На нама је (геометрима, геодетима, геодеским
инжињерима) да ово и изведемо. Ма да знамо
да је доба сваке пропаганде врло тешко, ипак
морамо, као позвани борци, да се ангажујемо:
да Београд има свога Кашасира!

да Београд има свога Каџастіра!

Ми своје чинimo, стручно i odvažno, koliko god možemo i umemo, makar ovo i ne laskalo izvesnim, bivšim veličinama (kakoo smo obavesteni). Na nadležnima je da kažu svoju reč, jer

Београђани одавна очекују Капићких!

Београд, 1928. Ing. M. X. Видојкогић

Ing. M. X. Вудојковић

1) Иначе, ако нас у овој случају првенствено тиче Катастар "О. Б", онда место шефа могао би исто тако да врши дужност и који нестручан — кмет!

Рад Општинског Одбора

XXXXV. — Друга Редовна Седница Одбора Општине Београдске, одржана 16. октобра 1928. год. у 6 часова по подне.

Председавао Председник г. Д-р Коста Кумануди.

Деловођа, Драгутин Ј. Ранковић.

Од одборника били су г. г.: Влад. М. Петровић, Момир В. Митровић, Јован Дравић, Васа Лазаревић, Милутин Станковић, инж. Мил. М. Ахимовић, Прока Илић, Бог. М. Јовановић, Стеван Стефановић, Давид Николић, инж. М. Сокић, А. Станојевић, Мих. М. Живанчевић, Лука Јевремовић, Јов. Гавриловић, Т. Ђ. Цинцар-Јанковић, Драгић Павловић, Свет. А. Ивковић, Д-р С. Марковић, Мил. Ст. Цветковић, П. Кара-Радовановић, Милорад Пантић, Д-р Дан. Љ. Катић, Мил. С. Добросављевић, Д-р Страш. Љ. Милетић, Д-р Б. Пијаде.

1.

Прочитан је и примљен записник претходне седнице.

2.

Пре прелаза на дневни ред одборник Јован Гавриловић пита Г. Председника да ли му је познато да су пре неколико месеци акције Баталаке нуђене Чиновичкој Банци по 4.000,— дин. комад, а Општина их сада купује по 12.000,— динара.

Г. Председник одговара да му није познато и да ће извидети.

3.

Одборник г. Димитрије Наумовић извештава да ће бити на путу десет дана и за то време неће моћи да присуствује одборским седницама. Одбор ово прима к знању.

4.

Прочитан је предлог АБр. 19900 који гласи: Да се за потребе Електричне Централне набави и то:

2000 вагона лигнита од по 10 тона од фирме „Раоник“ рудника „Св. Петар врста угља 150 фр. Шаран 1.270,— динара;

Од фирме „Дунав. Кред. Завод“ рудника Св. Петар врста угља равни количина 150 фр. Шаран 1.270,— динара;

Од фирме „Пожар. Руд. Друштво“ рудника Кленовник врста угља равни 750 фр. Кеј 1.140.— динара;

Од фирме „Пожар. Руд. Друштво“ рудника Кленовник врста угља равни количина 750 фр. Шаран 1.535,— динара;

Од фирме „Вајферт“ А. Д. рудника Костолац врста угља равни количина 700 фр. Кеј 1.150,— динара;

Од фирме „Веља Томашевић“ рудника Пркосава врста угља количина 150 фр. Шаран 1.500,— динара;

Од фирме „Александар Трифунац“ рудника Ресава врста угља количина 50 фр. Шаран 3.250,— динара;

Од фирме „Рад. Микић“ рудника Ресава врста угља равни количина 50 фр. Шаран 3.250,— динара.

800 вагона мрког угља од 10 тона

Од фирме „Руд. Угља у Алексинцу“ рудника Алексинац врста угља дупл. пран од 1-30 мм. количина 150 фр. Шаран 2.900,— динара;

Од фирме „Карбон“ А. Д. Сарајево рудника Кукавица врста угља орах количина 200 фр. Шаран 2.400,— динара;

Од фирме „Трбовље Угљ. Друштво“ рудника Трбовље врста угља орах-грах количина 300 фр. Шаран 2.450,— динара;

Од фирме „Рудар“ В. М. Јовановић рудника Какањ врста угља орах количина 150 фр. Шаран 2.715,— динара.

По овоме предмету говоре:

Г. Аца Станојевић: У угљеној политици показује се оклевање и тежња да се и политички обзир задовоље. Цене су високе а нарочито кад се узме у обзир понуда „Немање“ по којој угљане би коштао више од 1.800,— динара са свима трошковима. Налази да треба имати посла само са једном или две врсте угља. У интересу Централне гласаће за предлог.

Председник: Угаљ се не узима ради задовољења лифераната него ради обезбеде да ће лиферација угља бити извршена на време. По понуди „Немање“ Управни Одбор је решио, да се мајдан узме, али да се прво испитају правне околности нарочито у погледу обезбеђења. То питање сада је пред Касационим Судом и треба сачекати његову одлуку.

Г. Драгић Павловић: Чини ове напомене: 1.) Греша се што се узима у обзир Рудник „Ракова Бара“, који се искључује из сваке лиферације. 2.) Нисмо сигурни да се лиферују тачне количине. Предлаже да се подигну две три ваге за мерење. Угљари пристају да сами подигну те ваге а Општина да им додипне плати од мерење.

Г. Председник: Изјављује да ће се питање кантара решити и да има више понуда.

Г. Стаматовић: Изјављује да је угаљ из Рудника „Ракова Бара“ скуп и да се зато не узима у обзир.

За овим је Одбор поменути предлог АБр. 19900 примио.

6.

По предмету калдрмисања Немањине улице прочитан је предлог АБр. 20719 који гласи:

„Да се усвоји предлог Саобраћајног Одељења о приманој разлике од 74.936,72 дин. за калдрмисање Немањине улице на делу од Милоша Векићког до Ресавске, а која разлика потиче услед тога што је Министарство Грађевина осетно снижило цену предрачуна састављеног у Техничкој Управи. Према томе ову суму од 74.936,72 дин. Општина прима на себе да је исплати, ако се та разлика пригодно извршења радова буде показала. По прочитању овога предлога г. Председник износи детаље и моли да се овај предлог прими.

По овом предмету говорили су:

Г. Милан Ахимовић: Детаљно је објашњавао овај предмет и молио да се прими.

Г. Јован Гавриловић: Цене су прошле године биле врло скупе, обраћа пажњу да се у Босанској Банци цене обрачунавају по најнижим ценама плус 5% зараде.

Председник: Увек се држимо уговора и узимају се у обзир и данашње и прошлогодишње цене

Г. Тома Цинцар-Јанковић: Примећује да се овај не врши из зајма него из Калдрминског Фонда.

Г. Милић Сокић: Не треба много размишљати па се уверити да је лицитација најправилнији пут. Техничка Управа требала је на време да има елаборат ове улице. Неспособност Техничке Управе довела је до овог начина вршења послова услед чега имамо извесне нелагодности. Стање у Техничкој Управи неиздржљиво је јер се свуда налазе заменици, који не смеју примати већу одговорност на себе. Директор г. Вуловић је слаб и због тога послови трпе уштрба.

После овога поменути предлог суда АБр. 20799 Одбор је примио.

6.

Предмет о калдрмисању улице Војводе Глигора скинут је са дневног реда. Г. Председник је изјавио да се то чини за то што се ове године не може радити. За зимус ће се провизорно омогућити саобраћај.

7.

На предлог АБр. 20370 Одбор је решио:

Да се закуп зграде у којој је смештено Централно пријавно Одељење Управе Града Београда (Страхињина Бана бр. 58) продужи без рока. Рок 1. мај и 1. новембар са месечном киријом од 7.000,— динара.

8.

На предлог АБр. 19169 Одбор је решио:

Да се за потребу Управе Варошке Трошарине набави 10.000 (десетхиљада) комада трошаринских монополисаних признаничних књига, приложеног текста и формата, с тим да свака признанична књига има своју нумеру и серију. Свака оваква књига имаће 100 признаничних листова у дупликату, коричена у меком повезу, са дуплим нумерисањем. Дупликат признанице биће перфорисан. Свака књига биће перфорисана уз то на два места ради провлачења канапа и потврде о броју листова од стране Управе Трошарине.

Ова набавка има да се изврши код Државне Штампарије, с тим, да Општина сваког тромесечја повлачи по 2.500 књига, чију ће вредност по испоруци одмах платити Државној Штампарији, тако да се сва поручена количина од 10.000 књига изузме у току 1929. год.

9.

На предлог АБр. 16599 Одбор је решио:

Да се члановима и деловођи комисија одређених за процену имања у циљу регулације, исплаћује из касе општинске на име награде сваком по 200,— (две стотине) динара од изласка, с тим до половину ове суме Општина наплати у корист одг. буџет. партије приликом ликвидације експропријације одн. апропријације

Издатак пада на терет буџет. парт. 41. поз. 1. до одобрења буџета за 1929. год. где ће се предвидети специјална позиција за ову сврху.

10.

На предлог АБр. 20381 Одбор је решио:

Да се из магацина „Текија“ уступи г. Владимиру Рогићу, десетару Општине Града Београда и то:

1 врата мала стаклена

1 „ сред. „

1 оквир без стакла

40 комада старих дасака, све за укупну суму од Дин. 440.—.

11.

На предлог АБр. 17960 Одбор је решио:

Да се два комада шлепова издаду под закуп Завађули и Другу за цену од 100.000,— динара годишње, рачунајући од 1. новембра 1929. год. Кирија да се плаћа месечно у напред.

12.

На предлог АБр. 20382 Одбор је решио:

Да се по предлогу Парног Купатила и мишљења одређене комисије ГЛК.Бр. 198 од 29. VIII. 1928. г. расходује следећи материјал пошто је исти дотрајао и то:

39 комаде пешкира и

67 комада чаршава.

13.

На предлог АБр. 18794 Одбор је решио:

1. Да се предузимачу III групе радова, за постављање каменних ивичњака на бетонској подлози призна и цена по 24.76 дин. по једном дужном метру; и

2. Да му се за разбијање старих бетонских тротоара призна резидирана цена од 3.60 дин. по 1. квадратном метру.

14.

На предлог АБр. 18950 Одбор је решио:

Усваја се мишљење Техничке Секције које гласи:

„Техничка Секција је мишљења, да ширина

Таковске улице потпуно је довољна 22.02 м. пошто је иста само трансверзална веза Топчидерског краја са Панчевачким мостом, од које се разилазе друге саобраћајне везе на све стране. Део Милоша Великог од Краља Милана до Краља Александра улице је 22.00 м. ширине и могла би да се задржи иста ширина и Таковске улице по целој њеној дужини. Техничка Секција предлаже да се задржи данашњи правац Таковске улице и у делу код Народне Скупштине са ширином од 22.00 м. са уређењем парка око Скупштине према приложеном плану".

Техничка Секција усваја примедбе Министарства Грађевина коректуре регулационе линије Таковске улице.

15.

На предлог АБр. 18791 Одбор је решио:

„Да се Управа Државне Болнице ослободи плаћања гробљанских такса за она умрла лица из Београда која су сиромашног стања, јер би за њихову сахрану и гробље сносила трошкове Општина Београдска да су умрла у свом стану. За сваки поједини случај доносиће решење Општински Суд“.

16.

Предмет о отварању нових улица на имању Браће Ђорђевића скинут је с дневног реда да би се могли прикупити још неки подаци.

17.

На предлог АБр. 20380 Одбор је решио:

Да се за потребе Дома Стараца и Старица набави и то:

500 метара платна за пешкире
700 „ платна за чаршаве
300 „ зимског штофа за израду зимског одела и шајкача.

Набавку да изврши Економно Одељење на терет партије 23. позиције 2. буџета за 1928. год.

17-а.

Прочитан је предлог АБр. 11888 да се К. Н. З. Поповићу врати 67.425 — дин. неумесно наплаћене тротоарске таксе.

По овоме предмету говорили су:

Г. Васа Лазаревић: Каже да је овај предмет два-три пута био пред Правном Секцијом и да је она дала мишљење да ту таксу треба вратити. Исто то мишљење дала је и Финансијска Секција. Износи историјат овог предмета и наводи да је Поповић у праву.

Г. Драгић Павловић: Изјављује да Поповић нема доказе да му ова сума припада и због тога га треба упутити на спор.

Г. Д-р Страшимир Милетић: Тврди да Општина није узела односни материјал јер је он заузимао велику кубатуру. Поповића одбити од тражења.

Г. Павле Кара-Радовановић: Материјал је уклонен по наредби полицијске власти и однет је у Возви Парк који га је доцније употребио за општинске потребе.

Кмет г. Крстић. Детаљно износи историју овога предмета с мишљењем да таксу треба вратити.

По свршеној дискусији Одбор је решио да се Поповић одбије од тражења пошто је предмет судског спора.

Против је гласао г. Павле Кара-Радовановић.

18.

Предмет Бошка Радовановића скинут је с дневног реда.

19.

Жалба Драгомира Матића, помоћника старешине Трошаринске Станице изјављена на пресуду Општинског Суда којом је кажњен десетодневном платом и половином личног додатака

за несавесно вршење дужности, — одбијена је и пресуда оснажена.

20.

На предлог АБр. 20376 изабрати су и то:

За главног татора Саборне Цркве Божићар Добошаревић трговац, а за помоћнике г.г. Милан Касарски, Директор Београдске Задруге, Јован Бартош, трговац, Сава Спасић винар и Ранисава Комадић трговац.

У Цркви Св. Александра Невског за другог татора Драгутина Васиљевића кројача.

21.

На предлог АБр. 17476 Одбор је решио: да се за потребе Саобраћајног Одељења одобри набавка и то:

9 комада гума за аутомобиле теретне од фирме „Смајта“ по цени од 3.940 — дин по комаду са попустом 10% што стварно износи 3.743 — дин. по комаду; и

9 комада гума за теретне аутомобиле од фирме Нир-ист по цени од 3.600 — дин. од комада.

22.

Прочитан је предлог АБр. 20360 да се инжењеру г. Милораду Миливојевићу исплати 33.500 — динара за израду калдрме у Радничкој улици.

По овом предмету говорили су:

Г. Јован Гавриловић: Сматра да г. Миливојевић нема права на ову суму и да Општина није имала никакве везе са тим послом. Није постојало ни решење да се та улица ради нити је г. Миливојевић био овлашћен да је ради. Налази да је ово чисто партијска ствар.

Г. Васа Лазаревић: Расматрао је добро овај предмет и дошао до убеђења да је ствар правна и да ову суму треба платити г. Миливојевићу. Излаже како је Радничка улица рађена и тврди да је ондашњи Општински Суд знао на који се начин ова улица ради.

Кад је и Техничка Секција већином гласова решила да се та сума плати онда и Одбор треба то да прими.

Г. Милутин Станковић: У овој ствари треба да се руководи осећајима правичности. Постојало је усмено обећање ондашње Општинске Управе да ће Општина учествовати у накнади трошкова за израду ове улице. Морални обзир налагају да се исплата изврши.

Ј. Др Данило Катић: Г. Миливојевић је тај посао радио као предузимач сопственика који су му платили. Наводи изјаву г. Миливојевића да он ту суму тражи као пуномоћник тих сопственика. Сматра да њима и треба дати ову суму а не г. Миливојевићу.

Г. Михајло Живанчевић: Тражење г. Миливојевића лишено је правног основа и он на накнаду нема права. О сентименталним разлозима или поклону не може бити ни говора. Он је тај посао радио као предузимач грађана и од њих се за свој труд наплатио. Грађани треба сами да се обрате Општини ако имају права на какву помоћ.

Г. Тома Цинцар-Јанковић: По закону о Рачуноводству г. Миливојевић нема права на ову суму. Мисли да ни Главна Контрола такав издатак не би признала.

Г. Павле Кара-Радовановић: Наводи разговор који се у оно време у Општини водио и чуо је за обећање да ће се помоћ дати. Не треба се обазирати на формалности већ ако је ова сума заиста утрошена треба је накнадити.

Г. Васа Лазаревић: говори поново о овом предмету и даводи да у оно време није било довољно средстава за израду те улице и онда је г. Миливојевић и свој новац дао.

Г. Јован Дравић: Зна да су грађани тражили да се та улица ради, јер је било од велике важности по саобраћај. Сами грађани скупили су но-

вац и радили ту улицу. Верује да је г. Миливојевић дао свој новац и онда је право да му се исти врати.

Г. Д-р Страшимир Милетић: У актима нема ни плана ни прерачуна ни решења судског. Г. Миливојевић нека тражи новац од грађана ако на исти има права.

Г. Мих. Живанчевић: г. г. из већине залажу се за приватне интересе.

Због овакх речи ствара се ларма и г. председник изјављује: ако је приватан интерес оправдан, г. г. имају права да се за исти залажу.

Г. Сокић: у своме говору каже да он са г. Миливојевићем не говори и да због тога не би ни тражио реч. Али због извесних говора својих другова узима реч јер они погрешно тумаче неке ствари. Пристаје да да писмену обавезу да ће платити Општини ако је ма који суд буде осудио да ову суму плати. Цитира цифре новца који су поједини грађани дали за израду калдрме. Г. Миливојевић није имао разлога да даје новац за рачун богаташа. Ова сума не сме се дати ни за то што Главна Контрола не би дала визу за овај издатак. Општина није учествовала у раду и нема решења Суда нити техничког елабората. Миливојевић се може обратити за накнаду само грађанима а не и Општини, Налази да би надзорна власт поништила овакву једну одлуку.

Г. Павле Кара-Радовановић: Одговара г. Живанчевићу на његове алузије. Никад се неје огрешио о своју дужност и интереса Општине. Ако је нешто урађено онда треба да се и плати без обзира на то да ли има писменог тргта.

По свршеној дискусији председник гласава овај предлог на поименично гласање. За предлог да се исплата изврши гласало је 9 одборника и то: Влад. Петровић, Јован Дравић, Васа Лазаревић, Милутин Станковић, Прока Илић, Стеван Стефановић, Светислав Ивковић, Милорад Панчић и Милутин Добросављевић.

Против предлога гласало је 9 одборника и то: Милић Сокић, Михаило Живанчевић, Лука Јевремовић, Јован Гавриловић, Т. Ђ. Цинцар-Јанковић, Д-р Сима Марковић, Милан Цветковић, Данило Катић и Д-р Страшимир Милетић.

Уздржали се оз гласања г. г. Милан Ахимовић и Павле Кара-Радовановић.

По свршеном гласању г. председник предлаже да се предмет сматра као не решен и Одбор то усваја.

Седница је закључена у 9 часова у вече.

Шта ћемо са служавкама?

Овом је Одељењу упућен путем једнога кварта следећа представка:

„Марија Обреновић, родом из Београда, *стара 61 годину служила је код мене од 1897. године*. До рата је могла вршити послове, од рата иако је била недовољно способна, да врши службу ипак сам је држао, 19. децембра прошле године ударила је капља (парализа) и одузела јој се цела лева страна и обе ноге, однета је у болницу. На лечење где је била три месеца и потом је болница донесе код мене у кућу с тим да се после три месеца понова јави болници на лечење. Кад је било време упутно сам је понова у болницу али је болница није хтела да прими већ ју је понова донела у моју кућу. Од марта месеца, како је враћена из болнице, стално је код мене на *шереју*. Мени је више немогуће да је парализовану са одузетим ногама (непокретну) негујем, јер сам и сам слаб и стар, а тако исто и моја жена, то молим *кварт* да Марији Обреновић која је *саројног ешања издеј-сћује склочишће*.“

Интересантна и поучна чињеница из практичнога живота, да једна служавка после тридесетогодишњег верног службовања код једнога рентијера — свакако је верно служила

свога господара, јер иначе не би могла бити у кући 31 годину шаље се путем кварта, када је потпуно изнемогла и болесна, у склониште.

Кварт је упутио горњи случај следећим текстом:

„Пошто је молиоц стар човек то је неспособан и себе да негује, а ова баба по све сирота и болесна, те ми је част молити за дејство да се прими у Дом Стараца, како се не би десио случај да на улици умре.“

Напомињемо, да је потписник рентијер и имућан човек и да има децу самосталну, са одговарајућим приходима. Свакако овај послодавац није уписао своју служавку у Окружни Уред и није се постарао за доба њенога рада да своју служавку у случају болести и старости осигура. У оваким свакима случајевима, који нису, на жалост, у Београду ретки, не би смела и Општина да прими на свој терет старице, јер је право и по хришћанском учењу умесно да је послодавац у Дому Стараца и Старица издржава. Плаћајући за њу.

Важно је, међутим, да овакви конкретни случајеви очигледно и јасно доказују потребу и у круговима служавки да је у интересу њиховим да их послодавац пријављује Окружном Уреду за Осигурање Радника, како то закон прописује, те да се што пре омогући не само у случајевима болести неге и издржавање за случај боловања радница и радника, већ и да за издржавање за случај изнемоглости и старости. ступи на снагу законски пропис Закона о Осигурању Радника.

Ми овај случај само региструјемо и као нови апел упућујемо свима хуманим и социјалним друштвима у Београду, да би се свако друштво у своје делогругу, у кругу својих чланова, узели да се Закон о Осигурању Радника извршује и да се бар за будуће избегну овакви случајеви као што је оно горе наведени. Пријава и одјава служавки може се вршити и поштом.

Из Одељења за Соц.
Политику О. Б.

Рад Општинског Одбора

46. — друге редовне седнице Одбора Општине Београдске 26. октобра 1928. год. у 6 часова по подне.

Председавао кмет-правник г. Витор Крстић. Деловођа Драг. Ј. Ранковић.

Од одборника били су г. г.: Владимир Штегрић, Мих. М. Живанчевић, Т. Ђ. Цинцар-Јанковић, Д-р Сима Марковић, Драгић Павловић, Шемајо де Мајо, Д-р Дан. Ј. Катић, Јов. Гавриловић, Васа Лазаревић, М. Пантић Давид Николић, Дим. В. Грудич, Стефан Стефановић, Богољуб Јовановић, Дим. Наумовић, Јов. Дравић, М. Б. Ђорђевић, Прока Илић, М. Станковић, Светислав А. Ивковић, Илија С. Илић, Благоје Т. Неђић, А. Станојевић, М. Стевановић, инж. М. Сокић, инж. Мил. М. Аћимовић, Мил. С. Добросављевић, Рад. М. Гавриловић, Д-р Б. Пијаде, П. Кара-Радовановић, Драгољуб Милованић и Т. Здравковић.

1.

Прочитан је записник претходне седнице.

Г. Јован Гавриловић каже да између председника г. Куманудија и опозиције постоји споразум: да када на једној седници кратка питања не дођу на дневни ред да се на идућој седници ставе на прво место. Тражи да одмах после треће тачке дођу на дневни ред кратка питања Налази да има извесних радова и то неправилних и да Општински Суд те неправилности треба да спречи.

Кмет г. Крстић: Споразум му није познат али верује да он постоји. Мисли да кратка питања нису увек зато што је г. председник спречен да овој седници председава, а он се међутим необично интересује за кратка питања. Обавестиће о томе г. председника.

Г. Јован Гавриловић: Понова тражи да кратка питања дођу иза треће тачке.

Председавајући г. Крстић: Изјављује да је то немогуће јер г. Председник жели да их чује и да усмен одговор. Обавестиће г. Председника и замолиће га да стави кратка питања идуће седнице.

Већина прима ово објашњење а опозиција је против истог.

Деловођа г. Ранковић: чита молбе за пријем у чланство.

Г. М. Сокић: Примећује да је председавајући питао Одбор да ли прима његово објашњење али није ставио питање на прочитани записник. Хоће да каже две три речи поводом записника.

Председавајући: Сад прелазимо на дискусију о записнику.

Г. М. Станковић: Сећа се раније, кад није било стенографа да је један господин из опозиције тражио да записник буде што потпунији, пошто је то једини докуменат рада на одборској седници. Али сада кад имамо стенографа он мисли да би записник могао да буде много краћи н.пр. довољно би било рећи: говорио је тај и тај, решено то и то. Иначе би записник био претворен у стенографске белешке и цела би седница прошла у читању записника. Уз то седници присуствују представници јавнога мишљења који све износи у новинама.

Г. Д-р Сима Марковић: Додајује да штампа износи само оно што говори већина а не и оно што говори опозиција.

Г. М. Сокић: Позива се на праксу да се приликом дискусије о записнику може ради потпуности дати обавештење и о другој ствари. Користи се тим и даје обавештење по предмету инж. г. Миливојевића о коме је решавано на прошлој седници. Допуњује свој говор на прошлој седници и каже: да је цело право г. Миливојевића засновано на факту да је он био предузимач. Обавестио се и изјављује: да г. Миливојевић код Инжињерске Коморе није регистрован као предузимач. Такође није регистрован ни код Занатске Коморе и затим, да није имао протоколисану фирму. Према томе он није био предузимач и односно посао радио је као приватни инжињер. Тражи да то уђе у записник.

Г. Д-р Страшимир Милетић: Не слаже се са тим да записници буду кратки, већ да буду опширни у толикој мери да не буду стенографске белешке. Записници треба да обухвате суштину а не детаље. Записници треба да се састављају искључиво на основу стенографских белешака, скраћено и потпуно тачно. Гласаће против овог записника.

Г. Мих. Живанчевић: И он говори против записника и каже да је његов говор са прошле седнице рђаво забележен. Он је приметио да су нека г. г. у својим говорима истакла нешто што је противно општинским интересима. Ни из далека није имао намеру да вређа. Или да се у записник уноси све или да се даје кратак извод аргументације говорника, или да се обухвате одлуке и да се именују говорници који су били за а који против. Пошто постоје Општинске Новине поред записника треба штампати и стенографске белешке.

Г. Д-р Сима Марковић: Подсећа на једну одлуку одбора коју је примио и г. Кумануди да записник мора да буде верна слика рада Општинског Одбора. Они записници нису слика нашег рада, стенографске белешке треба водити на начин како се ради у Народној Скупштини.

Г. Павле Кара-Радовановић: Записник треба да буде огледало свега онога што се ради и да буде докуменат само не фалсификован. Тврди да је и непоштено и неморално што су укинута стенографске белешке и да је исто тако непоштено и неморално што се записник овако ради. Деловођа води записник онако како му се нареди.

Тражи да се записници воде као и раније што је било.

Г. Васа Лазаревић: Извесни говорници, говорећи о записнику учинили су велику неправду кад су говорили о начину састављања записника. Пре извесног броја месеци записници су били рђави, али сада записници се воде добро. Ако би ко требало да буде незадовољан то треба да буду одборници из већине чији се говори уноси у записник скраћено а говори опозиције опширно. Мора се признати да су садашњи записници далеко бољи од ранијих. Слаже се са примедбом г. Симе Марковића да би стенографске белешке требало штампати. Примедбе г. Павла експанзивне су природе и нису на своме месту.

Г. Тома Цинцар-Јанковић: Напомиње да кад су они били на управи да су имали стенографе. (Из већине додајују: Па ево и ми имамо). Кад се записници не воде добро онда се не могу доказати поједине ствари, нарочито кад се они не воде по стенографским белешкама. Почине да говори о дешавању камену али га председавајући прекида јер о томе сада није реч. Тражи да се дају стенографске белешке те да се зна ко је шта казао и да се види шта се ради (Жагор).

Председавајући: ограђује се од примедбе г. Павла да се записник пише из непоштених побуда. Прима конкретну примедбу г. Живанчевића и она ће ући у записник са оном исправком. Сул ће се постарати да у записник уђе из говора одборника оно што је битно и главно. Оглашује да је записник примљен.

Г. Шемајо де Мајо: Ко врши деобу барака на Цветном Тргу?

Председавајући: О томе ће се говорити кад буду кратка питања

Г. Јован Гавриловић: Морате да дате то објашњење. Шта је са Баталаком?

Председавајући: Одговарати не морам него хоћу. Деоба барака још није завршена и исту ће извршити Суд. О питању Баталаке одговориће г. Председник.

Г. Јован Гавриловић: Сматра за дужност да изјави да г. Крстић гази одборничко право. Одборници имају права да код сваке тачке траже реч. Председавајући недопушта да се говори о саопштењима. Наводи да се одборници из опозиције не позивају у седнице секција. Протестује што није одговорено на његово питање о акцијама „Баталаке“.

Председавајући: Не може да одговори јер у ту ствар није посвећен. Зна да се г. Председник поводом тога питања интересовао и распитивао и он ће на исто одговорити. (Упада Павле Кара-Радовановић и ствара се граја). Да констатујемо да се не да да радимо па да идемо кући (Р. Гавриловић: Ко је дао бољи доручак и бољу цигерицу тај је добио место). Не можете боље сазнати са улице.

Г. Шемајо де Мајо: Због тога што није објашњење дато у почетку о баракама изазвана је дискусија од читаво два сата. Протестује што се кратка питања по пет шест седница не стављају на дневни ред. Пита ко врши поделу барака на Цветном Тргу.

Председавајући: Поново изјављује да то питање дефинитивно још није решено.

Г. Павле Кара-Радовановић: Подсећа да је на ранији његов предлог решено да деобу врши Месарско Удружење. Тражи да се нађе та одлука. Тражи да вечерас Одбор поново реши, да се та деоба уступи Месарском Удружењу.

Г. Д-р Страшимир Милетић: Да би се избегле злоупотребе био је уведен систем да се барак додељују путем коцке. Међутим десио се да су неки и мимо коцке добијали барак. Ово питање треба да реши Одбор преко Пијачне Секције.

Г. Васа Лазаревић: Жели да да изјаву, реч не тражи јер сматра да на њу нема права. Ми се апсолутно не слажемо с тим да мењамо дневни ред на начин који опозиција хоће ...

допустити да мањина мења дневни ред. Иначе у знак протеста ми ћемо изаћи.

Председавајући: Слаже се са г. Лазаревићем да се дневни ред не може мењати. Из пажње према г. Шемају он је пристао да да изјаву о деоби барака на Цветном Тргу. Изјављује да то питање није дефинитивно решено и да ће се решити како то захтевају интереси општински и закон налаже.

Г. Д-р Страшимир Милетић: Говори о трећој тачки дневног реда: пријем у чланство. Хоће да види који су ти и какво им је занимање (узима списак). Предлаже да се скине с дневног реда, јер је предмет упућен без икаквог спровода.

Г. Васа Лазаревић: Слаже се са тим да се скине с дневног реда јер је поднет обичан списак (није то обичан списак, видите акта додајују из већине.) Г. Лазаревић разгледа сва акта и онда поново изјављује: Овај списак то је само потсетник а иначе на свима молбама постоји решење. Списак је направљен само за то да се не би морале све молбе претурати и читати.

Председавајући скида с дневног реда.

Деловођа чита предлог АБр. 20738 који је: „Да се израда зграде за резервоар и компресоре на К-аници Општине Београдске уступи предузимачу Владимиру Јовићу из Београда као најнижем понуђачу за укупну суму од 295.447,42 динара“

Одбор овај предлог усваја

Деловођа чита предлог да се при асфалтирању Карађорђевог улице слој асфалта повиси од 5 на 7 см.

Г. Аца Станојевић: Тражи да с овај предмет упути Техничкој Секцији, пошто она о њему није решавала.

Председавајући: Суд је све учинио да се калдрмисање што пре изврши али решење тога питања није само у надлежности Суда него и Министарства Грађевина. Овде има само да се повећат дебљина асфалта са 2 см. Цена ће се утврдити по квадратном метру.

Г. Милутин Станковић: Истиче да се ова улица гради из Калдрминског Фонда. На лицитацији је тај рад примила једна фирма која је несоразмерно била најевтинија. Али пошто та улица има велики саобраћај незгодно је да слој асфалта буде само 5 см. Он треба да се повећа али онда може испасти да та фирма буде скупља. Предлаже да се ради и даље, али да би манипулација била правилна да се обрачуна оцени врши у споразуму са Техничком Секцијом.

Г. М. Сокић: Слаже се са објашњењем г. Станковића. Пита зашто то питање није решавано на јучерањој седници Техничке Секције. Сматра да ова ствар треба да иде у Техничку Секцију.

Председавајући: Скида овај предмет с дневног реда, с тим да се упути Техничкој Секцији.

Деловођа прочита предлог АБр. 21447 који гласи:

1. Да се израда инсталације централног грејања у згради мушког радничког склоништа у улици Милоша Почеца уступи инж. Милошу Радојловићу за суму од 975.396,20 динара.

2. Да се израда инсталације централног грејања у згради женског радничког склоништа у Млетачкој улици уступи инж. Милошу Радојловићу за суму од 627.126,15 динара.

Г. Јован Гавриловић: Изјављује да објашњење које је поводом овог предмета дато није тачно. Најевтиније је било предузеће „Топлота“ Обраћена му је пажња да је у Техничкој Управи удељено да се овај посао уступи г. Радојловићу и ако је он скупљи. Техничка Управа дала је цене Радојловићу, који је после накнадно поднео понуду. Г. Сима Марковић му је скренуо пажњу да је у Техничкој Секцији несумњиво у напред спремно да се тај посао уступи Радојловићу.

Сматра да се тако реди зато, што је г. Радојловић јак партијски човек. Ова појава доказ је да у Техничкој Управи нису чиста посла и да ће се опозиција једном интерпелацијом обратити Суду и тражити преглед целокупног рада Техничке Управе.

Г. Д-р Данило Катић: Објашњава како је ово питање расправљено у Техничкој Секцији и и каже да ту нема ничег закулисног. Г. Гавриловић вероватно није довољно обавештен. Техничка Секција сасвим правилно је проценила ситуацију.

Г. Драгић Павловић: Стотине и стотине радника жељно очекују да се ове зграде доврше и то је врло хитно. Г. Катић тачно је представио ову ствар. Понуђа г. Радојловића много је боља и зато је једногласно у Секцији решена — четири из опозиције а три из већине, да се овај посао уступи г. Радојловићу. [Одбија инсинуације, и моли да се предлог прими.]

Г. Д-р Страшимир Милетић: Налази да ова ствар није довољно проучена и да се лицитанти разликују у својим понудама. Техничка Управа није изнела мишљење машинских стручњака да ли је боље грејати топлотом водом или паром. (Д-р Б. Пијаде: Боље је топлотом водом.) Пита ко уступа овај посао г. Радојловићу: Општина или Фонд? Овај посао могао би бити брже решен да су стручни референти дали све потребне податке Тражи анкету која ће извидети ту ствар.

Г. Д-р Сима Марковић: Изјављује да начин на који се послови свршавају заслужује најоштрију критику. Овде се води спор између Општине и Фонда о надлежности. Даље наводи, да се приликом лицитација не расписују технички услови него се траже понуде. То је рђава пракса која омогућава злоупотребе. И ако је начелно да се посао што пре доврши. Због изнетих разлога гласаће против.

Одбор већином гласова прима предлог АБр. 21447.

Деловођа чита предлог АБр. 19832 који гласи: „Да се израда другог таложника на савском водоводу код „Шест Топола“ уступи Предузећу А. Д. за водоградњу и Бушење из Београда за укупну суму од 345.405,32 динара“

Одбор овај предлог усваја.

Прелази се на повраћај кауције. Опозиција не допушта да се по њима решава и тражи закључење седнице.

Председавајући је противан и недопушта да мањина терорише већину. Сматра да то није њено право.

По предмету повраћаја кауције Трг. Индустриској Банци говорили су:

Г. Драгић Павловић: Даје обавештење по томе предмету. Банка је имала један уговор а за ову годину потребан је нов. С тога се има вратити стара кауција а узети нова.

Г. Страшимир Милетић: тражи да се поднесе уговор и нема ништа против ако је све извршено да се кауција врати.

Опет настаје жагор и председавајући закључује седницу у 9 ило часова у вече.

БИБЛИОГРАФИЈА О БЕОГРАДУ

Саопштава Д-р Драгић М. Јоксимовић.

33) Попис кућа и станова у Београду од 6. новембра 1906. г. до 15. марта 1907. г. По налогу Суда Општине Града Београда израдио Драгиша М. Ђурић, управник Државне Статистике. Београд 1912. Штампарија „Меркур“ Милорада Стефановића, Стр. 190.

34) Цео Београд. Адресно-информациона књига за Београд, Земун и Топчидер. Уредник А. Суворин. Издање књижаре „Руска Мисао“ Л.

Звјерева Београд — Поенкареова улица 20. Ову књигу штампале су штампарије: „Застава“ Супек — Јовановић и Богданов, „Графика“ и браћа Грујић — Нови Сад 1922.

35) Цео Београд Престоница. Адресно-информациона књига за Београд, Земун и Панчево. Уредник и оснивач: А. Суворин. Београд 1924. Графички Институт „Народна Мисао“ — Добричина 47. Стр. 992.

Рад Општинског Одбора

(Свршетак седнице од 29. октобра 1928.)

5. Да се примени регулациона линија подружје улице Ламартинове до Шумадијске улице за 10 метара на лево, како би улица секла само два имања а не четири како би било по регулацији Генералног Плана, чиме се Општини олакшава при извршењу те регулације.

16.

На предлог АБр. 19861 Одбор је решио: да се инжењеру Милошу Радојловићу врати кауција у суми 19.299,50 динара, која му је била задржана за израду димњака на новој кланици.

Председник саопштава г. г. одборницима да ће се 7. и 8. ов. мес. прославити пробој Солунског фронта и моли г. г. одборнике да овој свечаности присуствују. Једновременно саопштава да ће се у подне 7. ов. мес. свечано отворити нови део Калемегдана и открити споменик Мештровићевог Весника па моли да г. г. одборници такође овој свечаности присуствују.

У понедељак 8. ов. мес. биће реви на Бињици за г. г. одборнике биће резервисан један аутобус, који ће између 7—8 сати пре подне чекати код Славије.

Седница је закључена у 8.15 часова у вече.

НА ЗНАЊЕ

Како се у последње време многи грађани обраћају Статистичком Одељењу за уверења о поданству, то се овим скреће пажња грађанству, да оваква уверења могу добити само они, који су чланови Општине Београдске.

За обавештења о пријему у чланство обратити се секретару-пријавнику Статистичког Одељења Бранкова ул. бр. 2.

Пажња Грађанству

Услед рушења старе подлоге у коловозу и старом трамвајском колосеку у Краља Александра улице од Београдске до Гробљанске и целокупне нове изградње једног и другог, трамвајски саобраћај на том делу вршиће се са прелазом, о чему се обавештава грађанство ради знања и управљања.

Превозна цена: Кнеж. Споменик — Београдска ул. и обратно 1.— дин.

„Каменовић“ — Нови Ђерам и обратно 1.— динар.

Из Саобраћајног Одељења У. Т. и О.

Читајте „Београдске

Општинске Новине“

БЕОГРАДСКЕ Општинске Новине

ГОД. XXXII.

БЕОГРАД, 12. НОВЕМБАР 1928.

БРОЈ 46.

ИЗЛАЗИ НЕДЕЉНО ЈЕДАНПУТ

Годишња претплата
На пола године
Поједини број

100— дин.
50— дин.
2— дин.

Претплату веља слати упутницом администрацији Узун Миркова бр. 1.
А све кореспонденције Уредништву.
Рукописи се не враћају.
Неплаћена писма не примају се.

Величанствени погреб кмета Ђурашиновића

Огромне масе Београђана свих сталежа испраћају до вечне куће свог омиљеног кмета

† **Милош Ђурашиновић**
кмет Општине Београдске

У недељу 4. новембра тек. год. у 1 час. по. поноћи издахнуо је у клиници др. Станковића у 38. год живота кмет Београд. Општине Милош Ђурашиновић. За општинског часника изабран је на прошлим изборима 15. августа 1926. г.

Пок. Ђурашиновић син је сиротих родитеља. Из малена осетио је сву беду потиштених и невољних, заволео је сав тај свет малих људи љубављу, којој је он увек умео да да изражаја. Помагање и заштита тих људи био је смисао његовог живота. Али је тај пут био трновит и тежак а за човека темперамента Ђурашиновића и катастрофалан. Његово је срце слабило, а његова се је снага трошила. Улазак у Београдску Општину схватио је као почетак тешке службе народу и престоници и у тој се је служби несебично и нештедице трошио. Његова воља за послом на општем добру манифестовала се увек енергијом која задивљује и фанатизмом коме се диви. Ништа га није могло од тога одвратити. Ни свест да његова физичка снага није у сразмери са његовом вољом.

Ђурашиновић је сагоревао — Ђурашиновић је то осећао, али Ђурашиновић зато није марио.

Ђурашиновић је експедитиван члан Суда, реорганизује и са највећим разу-

мевањем води послове у најважнијим грамама општинске службе: најпре у Возном Парку а затим у Управи Водовода.

По струци само столар, природном интелигенцијом савлађује захтеве администрације и са пуно сигурности улази у сваки посао.

У домаћем животу трагедија за трагедијом сахрањује мајку јединчета свог, а пре неки дан и своју мајку.

Тражи лека својој бољци, али се брзо враћа на посао неизлечен — више пута пада сломљен да се последњи пут сасвим смири.

Кмет Ђурашиновић умро је на послу сиромашан као што је и био.

Своје јединцу оставио је само своје лецо име и светли пример ретка човека и оца.

На глас о смрти кмета Ђурашиновића Суд Општине Града Београда решио је, да се покојник сахрани о трошку Општине. Из пијетета према покојнику одложена је и седница Општинског Одбора заказана за тај дан.

Венци

На одар покојников положено је 22 венаца и то:

1. Одбор Општине Београдске
2. Суд Општине града Београда
3. Дем. V-ог гл. места
5. Одбор Кварта Савабалског
4. Централни Одбор Дем. Странке
6. Демократи VI-ог гл. места
7. XXIV. гл. место Дем. Странке
8. Дем. Омл. Кварта Савабалског
9. Особље Управе Водовода
10. Чинов. Возног Парка
11. Суд Општине Мали Мокри Луг
12. Одељење за Паркове О. Б.
13. Кочијаши Возног Парка
14. Шофери Возног Парка
15. Особље на Белим Водама
16. Одељење за одржавање чистоће
17. Станица за спасавање
18. Школа Вртарског Одељења О. Б.
19. Занатлије Возног Парка О. Б.
20. Венац кума Свете Марковића
21. Кумови Јовановићи
22. Венац породице

Свечана поворка

У понедељак 5. о. м. у 2 часа заказан је погреб посмртних остатака покојникових.

У то доба пред станом покојниковим сврстана је импозантна поворка, која се у Београду виђа само о погребу народних великана.

На челу спровода ношени су крст и кољиво.

Одмах за њима ношена је шума од венаца.

За овима ишла је војна музика. Иза ње ишли су ђаци вртарске општинске школе, униформисано особље Београдске Оп-

Кмет Ђурашиновић на самртном одру

штине, пожарна чета и певачки хор особља Електричне Централне „Тесла“, свештенство, кола са ковчегом а за њима многобројна породица покојникова.

Иза породице ишли су корпоративно Општински Суд и Општински Одбор и непрегледна маса покојникових поштовалаца.

Нарочито је запажено присуство г. Љубе Давидовића и министра просвете г. Милана Грола.

ју. На дужности истрајао је и кад га је снага издала, на њој је испустио и своју душу.

И као човек, Милош Ђурашиновић је био редак. Беспрекорног поштења, — био је и остао сиромас. Живео је и умро као сиромас.

Веровао је у демократска начела и за њих се залагао свом борбеношћу своје природе. Он је имао особиту привлачну снагу у своје убеђењу да демократија мора победити, и то уверење умео је да пренесе и на друге, јер се осећало да је оно у њему чисто и дезинтересовано. Он

Пред Општином опростио се са по којиком у име Општинског Одбора одборник г. Васа Лазаревић.

Говор г. Васа Лазаревића.

У мучној и тешкој борби, коју зовемо живот — имамо данас да упишемо још једну жртву — једну болну и скупоцену жртву.

Имамо да се са навек опростимо са нашим пружатељем и другом пок. Милошем Ђурашиновићем, кметом Београдске Општине.

Када нас је Београд, пре 2 године, почастовао поверењем да се бринемо о њиховој заједничкој кући и њиховим сопственим интересима — сви смо ми појмили, колико тежак и колико деликатан задатак примамо на своја леђа.

Рачунали смо и веровали, да у томе нашем напорном послу, морамо давати и жртава, али нико од нас није ни слутно, да ћемо их дати толико ни по броју, ни по квалитету.

Наш драги нам покојни Ђурашиновић, већ је четврта ненакнадива и скупа жртва, која нам се, за овај кратак период времена, отима из нашег друштва. И свака нам је од њих била болнија од болнијих.

Милош Ђурашиновић је био човек, који за службу не само да га се сетимо и помињемо, но и да му се и неизмерно дивимо и оплакујемо.

У низу ових огромних, великих и мањих послова, које је ова Општинска Управа узела на себе да посвршава — због којих је добила и једнако добија најлепша признања, како од меродавних престоничких фактора, тако и од широких народних маса — пок. Ђурашиновић је био једна жива сила, који је у томе подухвату лично учествовао и пресудну реч водио у великом делу њиховом.

Његов иницијативни дух и његова беспримерна енергија, постигали су да не остане без њиховог учешћа, ни један од многобројних општинских проблема, који су били на дневном реду, да не говоримо о онима, који су њему лично поверавани и у којима се огледао његов стваралачки дух и његово честито и часно биће.

Па у нашој средини, где се често занемарују заслуге и где се не цени увек створени и прави пут рада и решавања — личност пок. нам це-

Председник г. Кумануди са члановима Суда уносе ковчег у Саборну Цркву.

Ковчег су у Саборну Цркву унели чланови Општинског Суда а из исте изнели општински одборници.

По свршеном опелу са амвона цркве одржао је Председник Београдске Општине г. Др. Коста Кумануди у име Суда следећи говор:

Говор г. Др. К. Кумануди-а

Смрћу кмета Милоша Ђурашиновића, Општина Београдска изгубила је једног од најбољих чланова своје Управе и једног ретког човека.

Као кмет, покојни Ђурашиновић је заузимао најважнија места у општинској администрацији. Најпре на челу Возног Парка, затим Водовода, он је од преих дана имао да сређује и уређује две установе од којих зависи у највећој мери задовољене битних потреба Београда и Београђана. Возни Парк, то је једна велика фабрика и једно пространо занатлиско предузеће, које израђује све индустријске продукте за многобројна одељења општинска, располаже свима превозним средствима, брине се о чистоти улица и дворишта. А водовод је данас, у једном граду, који броји извесно преко 300 000 становника, морао бити готово понова израђен, проширен, увећан, и кмет коме се поверава таква институција, узима на себе једну мучну ригу о животу грађана. И у Возном Парку и у Водоводу, покојни Ђурашиновић је развијао толику делатност, такву активност, да је она премашала снагу једног човека. Смем да кажем да ја он, и ако слабог здавља, сву своју енергију утрошио на тим најтежим општинским пословима, које као војник на мртвој стражи није хтео да напусти до последњег свог даха. Покојни Ђурашиновић није своје дужности схватао чиновнички, као једно канцеларијско звање, које се ради за плату и у одређене часове. Он је уносио, могу без претеривања да тврдим, целу животну снагу, сву своју страст, сву оданост у сваки и најмањи подухват свога пуног одговорности позива. Он се трошио и сароревљао, само да би се што преданије одужио својој савести и својим суграђанима. Тако висок појам о дужности, мало их је данас који га има-

је био један идеалист у највишем и најлепшем смислу те речи. И ако по свом занату није могао бити интелектуалац, нити располагати високим школском спремом, у њему је сам живот развио најлепше особине, које један човек може имати: честитост, чврстину воље и непоколебљиву борбу за своје идеје. У истини ја сам у своме животу срео врло мали број људи, који су се тако одвајали од осталих својим личним особинама, јер су људи као Ђурашиновић у данашњем друштву, праве реткости.

Ја се у овом тренутку тешка срца растајем са једним сарадником у току више од две го-

Говор г. Васа Лазаревића пред Општином у име Одбора

дине на заједничком раду, који је свима нама и у Општинском Суду и у Општинском Одбору, одиша импонувао и својом активношћу и својим карактером. Човек као што је био Ђурашиновић, не може се лако ни заборавити ни заменити.

Нека међу нама његова успомена остане као вечни спомен и нека му буде лака ова земља нашег Београда, коме је предано служио и користио послужио.

њеног покојника је изразито била запажена.

И ако без довољно школе из младости, обдарен свима dobrim особинама свога народа — он је својим стеченим богатим искуством и као занатлија, и као никада незаморени учесник и борац у многим организацијама стручним и политичким — створио од себе савременог једног радника, који се могао мерити у послу и са најбољим интелектуалцима.

У културним народима западнога света, где

се истакнуто места од поверења не додељују увек по школским квалификацијама, већ по стварној и осведченој личној способности и делима — личност пок. Ђурашиновића би имала сва потребна својства да буде зајажена и да игра велике улоге.

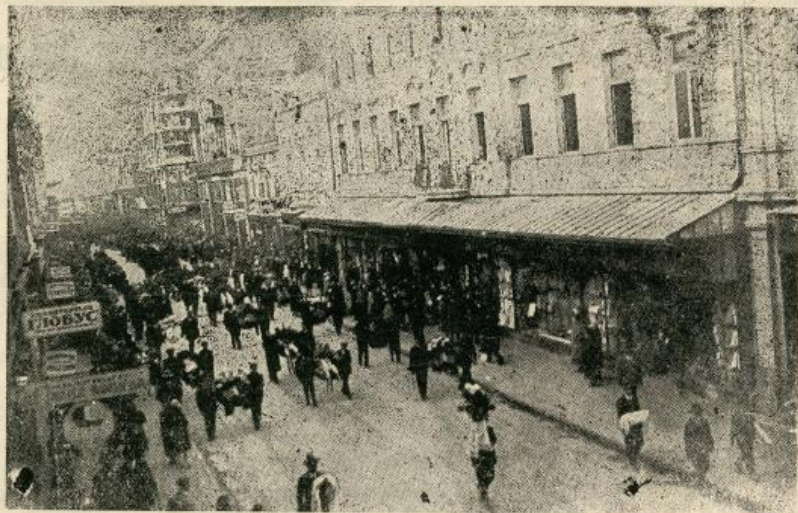
За њега још нису постојале препреке овога света које би му оспориле његов перманентни и пуни рад на општинским пословима.

Ни његови болни породични скрхаји, који су га у последње доба тако често снилазили, ни његово ровито и поремећено здравствено стање

Србу, кога си ти толико волео, да се ту, на домак наше куће, нашег огњишта, нашег демократског Клуба ојастости са тобом

Када је млади столар дошао из светског рата жив своје дома и након борбе за одржање нације, наставио борбу за одржање своје егзистенције: идеје равноправности, слободе и југословенства, манифестовање у демократској странци привукошега.

Племенитост карактера, бистрина ума борбени дух за праву и добро ближњега, учинише да је млади столар био одмах запажен.

Спровод у Кнез Михајловој улици

нису ни за часак натерали овога неуморног трудбеника да зезање или поклесне у своје раду. Његов несаломљиви активни дух пратио га је до последњег даха, кида нам га је несретним удесом, стигла неумитна судба Божијег провиђења, пред којом је његова земаљска снага била тако малена, да јој се одупре или да је мимоиђе.

Ми, представници Београдског Општинског Одбора, у чије име вршм ову свету и жалосну дужност, дубоко и искрено оплакујемо његову рану смрт.

Жалимо и жалићемо дуго за њиме, јер смо свесни да смо у покојном Милошу изгубили један драги и скупоцени камен људске вредности, честитости, савесности, мудрости и иницијативности, са којим га је природа тако богато обдарила.

Оплакивање га и толика маса његових личних и политичких пријатеља и бирача, који су у њему гледали као и ми свога одличнога, умнога и некористољубивог представника и пионира на послу, јер покојник, који је руковао са толиким личним и материјалним поверењем, оставља данас овоземаљско царство не само као заслужан, већ и као поштен и сиромашан човек.

Са пијететом клањам се његовој сени и његовим смртним остатцима, нека је слава и хвала за сва добра дела, која је починио у своје животу и нека за вечита времена лебди у срцима нашим лепа и светла успомена његова.

На теразијама зауставила се је пратња да би се са покојником опростио у име Централног Одбора Демократске Странке за град Београд г. Срба Тодоровић.

Говор г. Србе Тодоровића

Секретара Централног Одбора Демократске Странке за град Београд.

Застани тужни зборе, овде не раскршћу пута где један води животу а други вечном миру; желим да се у име Централног Одбора Демократске Странке, опростим са Милошем Ђурашиновићем.

Мили мој Мишо, тужан удес задеси Твога

Његов, апостолско несребични рад на ширењу начела демократије, нарочито међу сиромашним грађанима Савама, међу онима који су главни стуб демократије, учинише да је странка почела да задобија ваким даном све нове и нове борце за демократију.

После тегобног дневног посла, за исхрану жене и дечице, млади је столар проводио ноћи у читању и конферисању са пријатељима, да би раног јутра у својој радионици спремао нов хлеб и то не само за своје и себе већ и за све невољне тога краја.

Спровод на Академском Тргу

Члан највише партијске инстанције демократске Странке у Београду, њеног Централног Одбора још од 1924. године, Милош Ђурашиновић, је био свуда, где је требало примити удар противника и учинити добро пријатељу у невољи.

Вечито у покрету, имајући љубав према ближњему развијену до граница несхватљивости, а оданост према демократији и њеному шефу Господину Љуби Давидовићу, која превазилази фанатизам; млади столар сада већ један; не само од највреднијих но и од најспособнијих чланова

Суда Општине Београдске; истрошио је своје тело.

Пао је у борби. Пао је херојски на послу демократије беа компромиса, начела која су била садржина твога живота, а сада си нас оставио. Дубок је бол наш; Твога Централног Одбора, чији си несумњиво од најактивнији био. Ти то знаш.

Знамо да нас све, сие стари крвник вреба путем којим идеш и да нас авет смрти неће, ни једног мимо ићи. Али је ипак удар судбине био немилосрдан, отргао те је од нас. Када си нам био најпотребнији. Узео је родитеља јединчету а браћи и нама твојим пријатељима човека, који је с поносом могао носити назив-човек.

Мили мој Мишо, дозволи да ти Твој Срба каже, де се Централни Одбор још једном састао, да смо сви дошли да Те видимо да будемо заједно, и да Ти ја Твој најбољи друг у месту њих кажем „Слава Милошу Ђурашиновићу.“

На гробу се са покојником врло дирљивим говором, који је срца стезао, опростио његов интимни пријатељ г. Ђорђе Којовић, шеф Статистике.

Говор г. Ђ. Којовића

Тешка и пуна бола дужност, која ми је као, ближем пријатељу врлог покојника пала у део, да се у име Демократа Савамаца последњи пут са њиме опростим: крв ми леди, срце гуши и речи замире.

У моментима, када су, драги Мишо, твоји пријатељи, а са њима и цео Београд, очекивали да неизмреном љубављу и твојом великом вољом за радом, на коме си увек био први, са друговима омогућиш што боље унапређење наше престонице, зао удес те је спречио и из круга породице и наше средине за свагда те отргао.

Рођен у Ваљеву деведесетих година прошлог века, још као нејако дете, покојни Милош, прешао је са родитељима у Београд, где је основну и средњу школу свршио и столарски занат изучио.

Настањен, од доласка у Београд, у Савамали, он се још првих дана са посвећује њеном добру и напретку, ради чега га савамалци у знак при-

знања и љубави за свога кмета на прошлим изборима бирају.

Опште вољен и поштован, покојник је ту веру и лепо мишљење својих пријатеља потпуно оправдао, јер је личним примером служио за узор и похвалу.

Његова широкогрудост и племенитост и према најокорелим и најбездушнијим; његова приступачност и милосрђе према слабим и нејаким, а назад свега његова скромност, честитост и поштења, ретка је и несављена била у даншње

добу поспрулих људи. пољубаних карактера и мањкању лепих врлина.

Поред очинске љубави и милости, коју је за але и слабе од увек осећао, покојник је као ретко ко, имао осећаја за слободу, и кроз цео живот био ватрен поборник правде и једнакости.

Ступајући у политички живот, покојни Миша определио се за демократију у чијим је редовима као веома омиљен, до последњег издизаја остао.

Као партиски човек и првак демократије у Савамали. и у најтежим моментима бивао је присебан, ведар и одлучан, јер је имао оштро опажање, лако схватање, и зрело расуђивање.

Почаствован од својих другова и пријатеља највећим положајем у месној организацији, покојни Миша, као пионир Демократије, радећи предано, улагао је максимум своје снаге и увек давао боље резултате него што су његови другови очекивали — нашта му је целокупна демократија од срца благодарна.

А као супруг, отац и брат какав је био? — то најбоље зна његова неутешна породица и ми, његова најближа околнина, који смо бивали неочекивано дирнути гледајући, како, некад за почившу супругу, а доцније за своју браћу и нејаког Раду, кога је изнад свега волео, има свагда толико лепих братских и очинских речи.

Да драги Мишо, и као друг и пријатељ и као партиски човек и супруг, отац, брат и сродник могао би да послужиш, као редок пример свим својим врлинама, млађим друговима и нараштајима.

И у место утешних речи твојој породици рећи ћу, само, да у неизмерном болу и ненакнадивом губитку буде поносна: браћа делима, а дете именом твојим.

А, ти, драги Мишо, пођи на вечан починак, са уверењем, да ћемо ми, твоји ближи пријатељи, заједнички посао, на коме си ти, тако неуморно радио, а на коме те је и смрт затекла, наставити и твоје драго чедо, твога омиљеног Раду, прихватити и на пут извести.

И на завршетку, наш непрежаљени Милошу, дозволи ми, да ти у име оних, који су те тако искрено волели и братски помагали, кажем последње збогом и пожелим лаку црну зељицу, рајско насеље и вечан помен.

Нека је слава нашем незаборављеном другу и пријатељу Милошу Ђурашиновићу!

Слава му!

У име Кварта Савамалског опростио се са покојником г. Милутин Станковић, уредник „Одежа“, који је у импровизованом говору поред лепо изнетих особина заслуга покојникових дао завет, да ће му јединца прихватити и морални дуг откупити.

У име особља Општинског говорио је г. М. Петровић, инж. истичући да је покојник због своје доброте од особља назван „наш кмет“.

Још је говорио г. Д-р. Драг. Јанковић, адв. у своје име, па је на вечни одмор спуштено уморно тело кмета Милоша Ђурашиновића.

Нова трамвајска пруга Нови Смедеревски Ђерм — Цветкова механа

Становници нове београдске периферије око Цветкове Механе и Малог Мокрог Луга, морали су до сад пешке да преваљују пут између Новог Смедеревског Ђерма и Цветкове Механе, јер је само до Новог Смедеревског Ђерма допирала пруга која води од Споменика кроз улицу Краља Александра у тај крај, Сад је испуњена давнашња жеља грађана тога краја да до-

ђе до ове пруге. Она је дуга 615 и по метара Дужина колосека са мимоилазницама износи 705 и по метара Кошга 700 000 динара и израђена је за 26 радних дана.

Јуче је нова пруга предата саобраћају на свечан начин. У 11 сати на нови колосек ступила су нова трамвајска кола, окићена барјацима, којима је из вароши доведен велики део општинских одборника и чланова општинског суда на челу са председником општине г. Куманудијем. Становници краја изашли су на улицу и весело посматрали први трамвај који пролази поред њихових кућа. Пред Цветковом Механом трамвај је дочекао прангијама и циганском музиком. Ту су београдске општинаре дочекали председник мокролушке општине г. Милан Петровић са својим кметовима и одборницима и велики део грађана лелог краја на челу са г. Добром Богдановићем, кметом правником.

У Цветковој Механи представнике Београдске Општине очекивао је ручак који је приредила општина мокролушка и грађани краја око Цветкове Механе. За столом су г. Куманудија и остале поздравили председник општине мокролушке, који је напоменуо да грађани Малог Мокрог Луга очекују још и осветљење, и г. Андра Тодоровић, благајник Хипотекарне Банке, трговачког фонда, који је као староседелац овога краја заблагодарио општини за све њене дарове томе крају.

Г. Кумануди је захвалио на топлој дочеку и рекао да општински суд чини само своју дужност помажући колико може овом крају да се развије и унапреди. Напредак Београда био је брига и пређашњих општина. Исту пажњу и бригу коју општина посвећује центру вароши посвећује она и новим крајевима који су поникли, тако рећи, за једну ноћ, периферији Београдској. То је правац у коме се креће политика општинског суда и у коме ће се кретати и даље.

Г. Кумануди позива грађане да помогну општини, одржавајући у своје крају ред, чистоћу и држећи се плана општинског.

— Наша је дужност, завршио је г. Кумануди да од Београда створимо најлепши град у Краљевини Срба, Хрвата и Словенаца. У то име кличем: „Живели Београђани, живео Београд!“

Г. Павле Карарадовановић, одборник радикалске мањине, захвалио је г. Куманудију што је у своје говору признао и заслуге ранијим општинским управама.

До краја ручка било је још неколико говорника.

Јавне телефонске говорнице

Београд ће ових дана задовољити једну своју прешну потребу.

Београдска Општина је одобрила и већ је почело грађење јавних аутоматских телефонских говорница на разним крајевима вароши и за сада поглавито на најпрометнијим местима.

За сада ће бити постављене кабине на следећим местима:

- 1.) Код „Славије“ а на новом скверу између Макензијевог и Св. Саве ул.
- 2.) На Железничкој Станици с десне стране при уласку у исту;
- 3.) На Савском пристаништу испред општинске савске трошаринске станице.
- 4.) Код кафане „Мостар“ на простору између трамвајске чекаонице и Топчидерског Друма; и
- 5.) На Теразијама код „Шишка“

Подизање ових телефонских станица врши Министарство Пошта а оно ће их и експлоатисати. а по цени 1 динар од разговора.

И ако је за потребе Београда овај број говорница недовољан, ипак ће оне корисно послужити у првом реду пословном свету, који често има потребе за свршавање својих послова путем

телефона, а и осталом свету када им затреба телефон.

Грађанство ће поред тога бити поштеђено од врло непријатног молакања за употребу туђег-приватног-телефона.

Јавној безбедности у хитним случајевима, као и у случају пожара послужиле ови телефони врло корисно, што је у осталом одавно примећено и уведено у свима већим градовима Европе.

Надамо се, да ће се корист од ових јавних телефонских говорница на са-ој пракси још више увидети и очекујемо, да ће Београд у скорој будућности бити потпуно задовољен у овој потреби.

Рад Општинског Одбора

— Друга редовна седница Одбора Општине Београдске, одржана 2. новембра 1928. год. у 6 часова по подне.

Председавао Председник Д-р К. Кумануди. Деловођа, Драгутин Ј. Ранковић.

Од одборника били су г. г.: Благоје Т. Неђић, Т. Ђ. Цинцар-Јанковић, Драгић Павловић, М. Стевановић, Јов. Гавриловић, Мил. С. Добросављевић, Дим. В. Груднић, М. Станковић, Јов. Дравић, Васа Лазаревић, инж. Мил. М. Аћимовић, Влад. Штерић, Дим. Наумовић, Илија С. Илић, инжињер М. Сокић, П. Кара-Радовановић, Влад. М. Петровић, Ставра Симић, Свет. А. Ивковић, М. Б. Ђорђевић, Прока Илић, Милорад Пантић, Т. Здравковић, Жарко Вукићевић, Бог. М. Јовановић, Стеван Стефановић, Д-р Б. Пијаде, Драгољуб Миловановић, А. Станојевић, Д-р Страш. Љ. Милетић, Мил. Ст. Цветковић, Д-р Дан. Љ. Катић и Момир В. Митровић.

1.

Пре прелаза на дневни ред Председник г. Д-р Кумануди обраћа се Одбору овим говором:

„Јуче и данас навршило се десет година како су прве наше трупе ушле у ослобођени Београд. Ми смо већ свечано прославили оне велике историјске дана када су са Солунског Фронта напред кренули хероји који су нам донели уједињену и слободну Краљевину Срба, Хрвата и Словенаца.“

Сетимо се данас и прослаavimo оне официре, подофицире и војнике, наше Београђане и остале синове мале Србије, који су од првога дана објаве рата, са висова Торлака, на Ади Циганлији, на Жељезничком Мосту, на Јалији јуначки истрајали и гинули у одбрани Београда. Њиховим величанственим напорима, издржљивошћу, пожртвовању и скупоченим жртвама сви ми морамо бити дубоко захвални и у сећању и срцима свију нараштаја, садашњих и будућих, подићи им и одржавати трајне споменике. Кроз дуге месеце рата, нарочито оне прве и најтеже, ови су неустрашиви браниоци Београда одолели непријатељској навали и чували престони град од туђинског јарма па га после преузели када је заглао у тивнито ропство, да га, најзад, у апотеози неумрле славе, коначно отаџбини врате слободног и увећаног: као Краљевски Град Срба, Хрвата и Словенца, у новој држави која се протеже од обале Јадранског Мора и Словеначких Планина до преко Босниграда, Перистера и Кораба.

У име Београда нека је Слава мртвима који који својим костима и хвала живима који својим мишицама ударише темеље нашој држави и нашој престоници.

Живел његово Величанство Краљ Срба, Хрвата и Словенаца Аелсандар I. живела наша храбра војска.

Одборник Г. Васа Лазаревић у име Одбора одржао је овај говор:

„У овоме свечаноме тренутку сећања на радосни чин ослобођења наше драге нам Престонице, који је пре раних десет година до уски-

ћења узбудио и слободом озари наше до тада од непријатеља измучени и невољни београдски живаљ — нека ми је допуштено да се име Одора Општинског придружимо изјави нашега Господина Председника.

У сећању је свију нас онај историјски момент, када је наш омиљени Владалац, најхрабрији међу храбрима, као Први ратник на челу своје славом увенчане војске показао нашем троименом изроду како се ваља борити за своје име и своју славу и слободу.

Светска историја ретко да је забележила овакав један подвиг једнога малог, слободнога и национално свеснога народа, који је у неравној и исполинској осмогодишњој крвавој војни дао примера неустрашивости, херојизма и патриотизма — преко десеткованих јој синова да би сачувао свој национални понос и слободу — као што је то учинио наш народ.

Нека смо поносни због тих њихових великих дела; нека смо радосни због досадашњих испуњења народних аспирација, којим су и наша браћа по крви добили одавно жељену слободу, и нека смо задовољни што смо и у друштву осталих народа по заслуги више цењени и уважавани и по својим делима и по својој величини.

Наша је света дужност Господо, да се у овоме моменту пијететом сетимо на пале многобројне жртве наших незаборављених великана и патриота и да им ћутањем одамо заслужено признање.

Одборник г. Д-р Данило Катић у име одборника-радикала, одржао је овај говор:

„Придружимо се изјави Господина Председника Општине, Радикална Странка преко својих представника у Општинском Одбору сматра за своју најсветију дужност, да ода најдубље признање Брховном Команданту, Њ. В. Краљу Александру I. и Његовој храброј војсци на свим напорима у рату за ослобођење и уједињење нашега народа.

У исто време ми се дубоко клањамо сенима палих хероја у овом рату.

Нашу изјаву завршујемо:

Да живи Његово Величанство-Краљ Александар II!

Да живе храбри учесници у овом рату!

Нека је вечна слава Великог Краљу Ослободиоцу Петру I и свима палим херојима!“

Председник даје 5 минута одмора.

После одмора прелази се на дневни ред.

2.

Почитан је и примљен записник претходне седнице. Примљено знању да г. Д-р С. М. Марковић 10 дана биће одсутан од одб. седница.

Г. Јован Гавриловић: Оснивања питање са прошле седнице и пита зашто ни за данашњу седницу кратка питања нису стављена на дневни ред.

Председник: изјављује да прошле седнице није председавао и за то не може примити никакве обавезе на себе. Право одборника из мањине увек је до сада било у пуној мери загарантовано. Нема ништа против тога да се одржава споразум, али под овим ограничењима: 1. Да се то право не злоупотребљава и од кратких питања не праве дуга и 2. да се кратка питања стављају на дневни ред онда, када нема хитних ствари за решавање. Пристаје да идуће седнице кратка питања буду на првом месту.

3.

На предлог АБр. 21954 Одбор је Решио: Да се приме у чланство Општине Београдске следећа лица: Методије Цветковић, пиљар, Алојз Јагодник, кафеџија, Васа Томић зидар, Милутин Бејчић, зидар, Драгољуб Тасић, чинов, општ., Коста Милосављевић, агент, Илија Неранџић, настојник; Иван Томашевић, келнер, Милан Петровић, ложаћ, Миодраг Гогић, келнер, Велимир Бошковић, пожарник, Станмир Ђорђевић, Јован

Цветковић, келнер, Лазар Павковић, трговац, Пера Павковић, трговац, Драгољуб Влада Јовић, месар, Милан Илчић, штампар, Боривоје Ђирић, трговац, Јован Ђукановић, машиниста, Витомир А. Југовић, трговац, Константин Атанасијевић, студент, Богољуб Никић, стаклорезац Волф Макса, трговац, Илија Краљевић, бив. приправник Драгомир ивановић, радник, Сретен Станојевић, чиновник, Алојзиј Пресечник трговац; Александар Крстић студент, Глигорије Поповић, трговац, Риста Самоковић, трг. помоћник, Станојло Крстић, келнер, Стјепан Цитковић, зидар, Драгомир Станковић, пиљар, Јован Рилки бив. чиновник, Бранко Нартинковић, продавац дувана и Паун Гетејанц, радник.

4.

Референт Саобраћајног Одељења инж. Г. Стојковић прочита предлог АБр. 22008 који гласи: Одобрава се кредит у суми од 1.270.200,— дин. за калдрмисање Карађорђевог улице и то:

1. — За ублажавање стрмога профила исте улице 23.370,— динара

2. — За израду пантликe првокласне стене са заливање фуга битуменозном смесом само са спљесне стране шина ширани на 16—17 см. 256.000,— динара.

3. — За израду два слоја топека од 7 см. ширине 919.539.39 динара.

4. — За погрешку у обрачунавању позиције која се односи на бетонску подлогу 44.091.07 Исплата пада на терет Калдрмског Фонда.

Одбор овај предлог усваја.

5.

Референт Саобраћајног Одељења инж. г. Стојковић прочита предлог АБр. 22009 који гласи: Да се калдрмисање Шумадијске улице на постојећој макадамској подлози уступи Акционарском Друштву за Трговину и индустрију по пени и то:

1. — Полагање ивичњака по пени од 32,— динара по дужином метру; и

2. — Полагање ситне коцке са заливањем по пени од 55,— динара по квадратном метру*.

Председник г. Кумануди: Првобитно заливање фуга коштало је 57,— динара по квадратном метру а сада је та цена спуштена на 55,— дин.

Г. Д-р Данило Катић: Изјављује да је у Техничкој Секцији имао одвојено мишљење. Сматра да заливање фуга то је бацање новца. У Прагу је видео да и они не врше заливање.

Г. Милан Аћимовић: Не слаже се г. Катићем Из конструктивних и естетичких разлога фуге треба заливати. Сваки заливени камен држи се стабилније него између песка. Нарочито на стрмим улицама, кад фуге нису заливане, вода спира песак и доводи у питање опстанак калдрме. Такође и из хигијенских разлога треба вршити заливање да би се чистота одржавала. Свака улица је лепша када су фуге заливане.

Г. Д-р Данило Катић: Реагира на говор г. Аћимовића и остаје при свом мишљењу. Калдрма је стабилнија у толико у колико је солиднија подлога. Налази да баш у стрмим улицама заливање не треба вршити. Да неби било прашина треба вршити чишћење.

Г. Благоје Неђић: Изјављује да се у неколико са г. Катићем. У прављању калдрме ми смо ласкузни. Износи гледиште да кад се калдрмише призом не треба заливати. Треба једном решити дали ћемо и у будуће да заливамо. На извод г. Аћимовића да се код „Лондона“ толико стврдуло као да се цементирао каже то ћемо онда радити тако да се само цементира.

Председник: Изјављује да би радо примио то гледиште, јер би се уштедило 200.000,— дин али имамо пред собом техничко мишљење и морамо да га примимо, као што предлаже Техничка Секција.

Одбор прима предлог АБр. 22009.

6.

Шеф Катастра г. Миленковић прочита предлог АБр. 16486 који гласи: Дк се може дозволити отварање нових улица на имању Браће Ђорђевића у Гробљанској улици с тим, да сопственици даду обавезу, да ће поднети све трошкове калдрмисања ових улица и да за земљиште неће тражити никакву накнаду.

Г. Јован Гавриловић: Обраћена му је пажња да се отварање тих улица затварају неки путеви имањима осталих сопственика. Тражи објашњење.

Шеф Катастра: У толико је тачно што се самим Генералним Планом напушта стара траса Гробљанске улице.

Г. Јован Гавриловић: тражи још једно обавештење. Пошто се дешавају злоупотребе, предлаже да се парцелапије одобравају тек онда, кад сопственици поставе улице и калдрмишу их.

Председник: Прима напомену у толико више што се код гробља прави круг који још није довршен. Ми морамо да се потпуно обезбедимо да ће Браћа Ђорђевић извршити ове радове.

Г. Димитрије Наумовић: По Генералном Плану израђена је парцелација, али је учињена извесна измена што је панчевачки мост променуо правац и тиме главни правци улица на овоме месту мењају се. П едлаже да се у том делу учине извесна огреничења. Затим моли да се улици Војвода Вука откупи један плац који кошта свега 30.000 дин. да грађани не би много обилазили.

За овим Одбор прима предлог о парцелацији имања Браће Ђорђевића, са напоменама г. г. Гавриловића и Наумовића.

7.

На предлог АБр. 22010 Одбор је решио: да се усвоји предлог колаудирајуће комисије и предузимачу Стансјлу Бадеру исплатити укупна сума од дин. 293.150-76 пошто је исти смањено у окончаном рачуну цену за транспортну даљину земље за 18.770.97 динара.

8.

На предлог АБр. 22011 Одбор је решио: Да се усвоји протокол колаудирајуће комисије и да се Предузећу „Темељ“, које је радило Вој. Костурницу на Новом Гробљу не наплаћује пенале пошто стварно нема закашњења у послу, јер је исто оправдано.

9.

На предлог АБр. 22012 Одбор је решио: Да се усвоји протокол супер-козаудирајуће комисије и предузимачу Стевану Марјановићу, који је радио калдрму у Делиградској улици, врати основна кауција од 4.000,— динара.

10.

На предлог АБр. 2124 Одбор је решио: Да се уважи оставка на положај Председника Месног Школског Одбора Основне Школе на Сењаку г. Милутину Станковићу, а на његово место изабрао г. Драгишу Крсмановића, кмета Општине Београдске.

Тач. 11. и 12. скинуте су с дневног реда.

11.

Прочитан је предлог АБр. 20507 који гласи: Одобрава се, да се Београдска Општина задужи код Државне Хипотекарне Банке у суми од 200.000,— динара за довршење зграде Друштва „Српска Мајка“ и кмету-правнику г. Витору Крстићу изда специјално пономоћије, којим се г. Крстић овлашћује, да ово задужење код Државне Хипотекарне Банке изврши, да се са истом Банком о дугу поравна и одобри интабулацију на поменуто општинско земљиште, као и да са поменутиим Друштвом „Српска Мајка“ код Првостепеног Суда за Град Београд учини поравнање у смислу услова предвиђених са овим

Друштвом под којима ће му се дати добивени зајам.

Г. Јован Гавриловић: У дужем говору изјављује да Општина не треба да даје одобрење да се њено земљиште задуже, јер може се десити да Друштво не плаћа отплате и онда би Општина била приморана да тај терет прими на себе. Тиме се ствара апетит и осталим друштвима да и она то исто траже. Пита да ли је Суд помишљао на то да сва друштва групише, да покупи капитале и подигне једну велику зграду у којој би сва друштва била смештена.

Г. Д-р Б. Пијаде: „Српска Мајка“ има једну од најделикатнијих дужности да даје заштиту одојчади. Пошто Општина није у стању још да прими на себе збрињавање одојчади, онда је боље да помаже установу те врсте. Тамо су деца коју остављају сироте мајке за време свога рада; тамо су деца која немају ни мајке ни оца и с тога моли да се предлог прими.

Г. Д-р Данило Катић: Слаже се са г. Гавриловићем и налази да се овим ствара рђава пракса и да ће се једнога дана претрпети велика штета. Доста је кад Општина даје земљиште.

Г. Васа Лазаревис: Пре неколико месеци решили смо да овом Друштву дамо 100.000—динара. Сада овим дајемо могућности да једно племенито друштво може да просперира. Ми не познајемо довољно нашу варош и њене беде и невоље и Општина чини колико може да ту беду ублажи. И приватна друштва чине доста у том погледу. Ово Удружење „Српска Мајка“ ради много и био би грех кад му се неби изашло у сусрет.

Г. Аца Станојевић: Мило му је што одбор поклања пажњу једној лепој ствари. Гласаће за предлог из разлога што Општина може доћи до једне лепе зграде. С друге стране ова ствар почиње да постаје зараза. Циљ „Српске Мајке“ похвалан је, али исти има и Материнско Удружење. Истиче бојазан да ће „Српска Мајка“ услед личних интереса једног дана тражити да јој се повећа дотација. Било би најбоље кад би се сва друштва ујединила.

За овим Одбор прима предлог о задужењу за рачун „Српске Мајке“.

12.

На предлог АБв. 20781 Одбор је решио: да се усвоји регулациони план: Сењака, Топчидрског и Бањичког Брда, као и дела око општинске циглане према израђеним плановима.

13.

На предлог АБр. 20955 Одбор је решио: да се одобри парцелација имања г. г. Милоја Јовановића и Живка Пешића у улици бр. 165 и 167 и то под овим условима:

1. Регулација тога имања и величина парцеле да одговара регулацији Ген. Плана.

2. Пошто су поједини блокови сувише велики, може се отворити споредна улица од 8 метара, која је у плану учртана плавом линијом, а зграде се морају повићи за 4 метра.

3. Сопственици су дужни да уступе бесплатно Општини све улице које отварају на овом парцелисеном имању.

4. Сопственици су дужни да прво пренесу тапију од површине свију улица на Општину, па тек онда да ваде тапије за себе на поједини парцеле.

5. Сопственици су дужни да нивелишу нове улице на нивелациону коту, коју им даде Катастарско Одељење Општине Београдске, као и да израде тротоаре испред својих зграда.

14.

На предлог АБр. 19294 Одбор је решио: да се одобри парцелација имања г. Јаши Брунцлиху у Војводе Вране ул. бр. 80. под условима:

1. Да сопственик уступи све површине улица Општини Београдској бесплатно

2. Да сопственик прво пренесе тапију од површина свију улица на Општину, па тек онда да вади тапију за себе на поједине парцеле и

3. Да сопственик пре парцелисања нивелише све улице на нивелациону коту коју му да Катастарско Одељење Општине Београдске.

15.

На предлог АБр. 18199 Одбор је решио: да се одобри парцелација имања г. Ж. Поповића у Мајданској ул. бр. 50 под условом:

1.— Сопственик је дужан да уступи бесплатно земљиште изнад улица Општини Града Београда.

2.— Сопственик је дужан да пре преноса тапија појединих парцела пренесе површину земљишта изнад улица на Општину.

3.— Сопственик је дужан да нивелише о својем трошку све улице, које он отвара на коту, коју му даје Катастарско Одељење Општине Града Београда.

4. Све зграде морају да су повучене на зеленој линији, која је учртана у плану.

16.

На предлог АБр. 21124 Одбор је решио: да се штампање књига и образаца за сва одељења Општине Београдске, а за целу 1929. год, уступи фирми Драг. Грегорића за суму од Дин. 177.270.— Материјал се има примати комисијски и све што не одговара условима има се одбити.

17.

На предлог АБр. 19956 Одбор је решио: Да се Душану Ђорђевићу, фијакеристи исплати на име оштете за поломљена кола приликом судара са трамвајем, који је на његова кола налетео сума од Дин. 4.300.—

18.

На предлог АБр. 21451 Одбор је решио: Да оним лицима, код чијих су звања предвиђене плате веће буџетом но што их она данас имају, и но што би по Статуту могла имати, може Суд по својем нахођењу повећати им плате и дати им оне које које су буџетом одобрене.

Ово повећање имало би да важи од 1. јануара ове год. када је и буџет ступио на снагу а и за раније време, у колико је оваких случајева било.

19.

На предлог ББр. 21812 Одбор је решио: Одобрава се пренос лифериције каменних коцки. призама и плоча са Николе Виторовића, предузимача на Милана Антоновића, архитекту и то како у свима правима тако исто и у свима дужностима и условима.

У исто време одобрава се да се од Милана Антоновића, архитекте може набавити до 6.000 дуж. метара ивичњака из мајдана Џепског, а по цени и то: правих од 1 м дин. 145.— и кривих од 1 мет. дужног по 165.— дин.

Исплата пада на терет доларског зајма.

20.

Прочитан је предлог АБр. 19859 који гласи: Да се Динки удови Св. Ђорђевића, бив. општинског службеника повиси помоћ на 700.— динара месечно.

Г. Милосав Ђорђевић: Мисли да би требало извршити ревизију свију помоћи јер неки имају већу а неки мању помоћ.

Г. Милутин Станковић: Прихвата предлог г. Ђорђевића и моли да се за идућу седницу спреми списак свију лица која помоћ примају.

Г. Милан Цветковић: Каже да је Марко Живковић поднео молбу за пензију, али му није дато ништа. Моли да се и њему да помоћ пошто је

био 11 година општински службеник.

Председник: Одговара не може се без позивања ствари. Све што повлачи издатак мора да прође кроз Суд. Треба упутити акт Суду.

За овим Одбор прима предлог АБр. 19859.

21.

На предлог АБр. 20531 Одбор је решио: Да Општина плаћа осветлење за Жандармеријску Станицу на Бањици, пошто она и иначе плаћа осветлење за све квартове у вароши.

22.

На предлог АБр. 21641 Одбор је решио:

1. Да се сва количина воде, која се даје селу Жаркову мери водомером који ће бити у водоводној инсталацији, у место да се свакодневно напуни резервоар од 50.000 лит. а остатак по водомеру и

2. Да се Драгић Пајевић, Стеван Мелентијевић и Франц Оченашек избришу из списка претплатника за воду у Београд, Општини, пошто су они Жарковчани и изузимају воду из контингента који по уговору припада Жаркову бесплатно.

23.

На предлог АБр. 21062 Одбор је решио: да се Трг. Индустијској Банци врати кауција: гарантно писмо Опште Трг. Банке у суми од дин. 100.000 а која је кауција служила за испоруку електричне енергије за београдски водовод.

24.

На предлог АБр. 21107 Одбор је решио: да се Филијале Прашке Кредитне Банке у Београду врати кауција у 80.000 дин. коју је филијал био положио за рачун Ческо Моравско Колбен, а испоруку ауто-тонкова за ватрогасну чету.

25.

На предлог АБр. 20919 Одбор је решио да се фирми „Астра“ врати кауција у 25.000 дин. а која је служила као гаранција за лиферицију мазива за потребу Управе Водовода.

26.

На предлог АБр. 20466 Одбор је решио: да се Прашкој Кредитној Банци врати кауција у вредности 1.100.000 дин. у гарантном писму, а која је кауција била депонована за рачун фирме Жулове Ломи лиферанта каменних коцака за београдску калдрму.

27.

На предлог АБр. 20937 Одбор је решио: Да се Димитрију Тасићу врати кауција у 105 ком. 4% аграрних обвезница у вредности 30.000.— дин., а која је служила као гаранција за испоруку камена за потребе калдрмисања Општине Београдске.

28.

На предлог АБр. 21855 Одбор је решио: Да се Михаилу Ђ. Стојановићу врати кауција у суми 32.467,40 дин. а која је служила као гаранција за испоруку ивичњака за потребе Општине Београдске.

29.

Ни предлог АБр. 21685 Одбор је решио; Да Извршно Одељење Управе Града Београда остане и даље у згради Г-ђе Даринке П. Тодоровића — Зорина ул. бр. 11. са месечним закупом од 9.000.— динара. Отказ за једну и другу страну важи од 1. мај и 1. новембар.

30.

На предлог АБр. 21684 Одбор је решио: Да Одељења Општине Београдске: Главно Књиго-

водство и Ликвидатура до 1. јануара 1929. год. остану у згради Блогоја Недића. а за суму месечну кирију од 9.000,— динара.

31.

На предлог Абр. 21682 Одбор је решио: Да Одељења Општине Београдске: за Социјалну Политику и наплату струје до 1. јануара 1929. год. остану у згради Данице С. Милетић, за месечну кирију од 10.000,— дин. с тим да Суд да два вагона шлескога угља за огрев поменутих одељења до краја ове године.

32.

На предлог Абр. 14826 Одбор је решио: Да се Милану Лагумчићу, Павлу Арсићу и Јовану Марковићу чистачима улица при Одељењу за Одржавање Чистоће, откаже даља служба при Општини Београдској под 1. новембром 1928. год. с тим, да се сваком од њих исплаћује на име сталне помоћи по 15,— дин. дневно т. ј. по 450,— дин. месечно

Исплата ове помоћи пашће на терет парт. 19. псз. 3. буџета за 1928. годину.

Председник је закључио седницу у 8 и по часова у вече.

Госпођица *Каја*, кћи госпође Милице и намег уваженог председника *г. д-р Косиће Кумануди-а* верила се на Митровдан са *г. Душаном*, коњичким поручником, сином *г-ђе Мице* и *г. Живана Митровића*, генерала.

Наше честитање!

Управник Електричне Централне *ing. г. Павле Стаматовић* и *г-ца Мара*, кћи *г-ђе* и *г. д-р Миливоја Јовановића*, министра у пенз. верени.

Честитамо!

Влажања и закључци по извесним питањима Катастра О. Б.

Верно бележи инжењер *М. Х. Видојковић*.

И овога пута без коментара.

(Види Београдске Општинске Новине од 16.6. 5.9; 16.9; 1.10; 15.10; 22.10. и 8.11. 1928. год., т. ј. бројеве 31., 39., 40., 41., 42., 43., 44. и 45.)

(Види скицу).

Неуспех Катастра О. Б.

Доласком ове општинске управе почети су велики општински радови. Пошто Катастарско Одељење постоји, већ двадесет и четири године, уздало се да ће се од њега добити сви подаци. Међутим, шта се десило? Када је требало приступити н. пр. калдрмисању појединих улица утврђено је да је Катастар био у немогућности да да ситуације и профиле улица. И, зато је Саобраћајно Одељење морало да узме иницијативу и за овај посао. Документовано је: чим је почет први већи посао Катастар место да одмах помогне што му је дужност, омео је! Јер, ваља истаћи, захваљујући организацији Саобраћајног Одељења добијени су подаци за улице, које је требало калдрмисати. И данас Саобраћајно Одељење када захтева од Катастра поједине ситуације (и профиле) добиће тек онда ако се Катастар, сада после 24 године од оснивања, крене на снимање улица. Катастру је дужност да иде испред свих радова. Међутим, немајући све на време:

Катастар је ометао калдрмисање Београда!

Колико пожртвованог рада од особља, које је радило на овоме послу, да би се, бар сада, у

Један од многих примера који илустрирају Технички Грех Катастра О. Б.

дванаестом часу, више пута и на брзу руку, добили снимци. Јер, Катастар све то није имао; или у колико је и имао, није се могло употребити, што је још и горе! Н. пр. *сви профили улица нису се могли искористити*, пошто су несолдни подаци на основу којих су добијени ови профили. *Све су улице поново нивелане!* Колики и велики посао и велики трошак?!

Изузеци у раду.

Има, разуме се, и по који добар рад. Тако су:

„Скице инжењера *г. Л. Лазића* рађене тушем на терену, које не изазивају потребу израде „ручних скица детаља“. Имају то преимућство да су у њима оригинални бројеви читањем пантљике на терену. Скица је рађена само у приближној размери, дакле онемогућава контролисање дужина скицом на самој терену, т. ј. приморава радника на терену да обрати што већу пажњу на добијање података, на њихово уписивање дужина у скицу и т. д.“

(Види експертизу *г. проф. инж. Др. М. Андоновића*).

Сем овога треба похвалити и савестан иступ шефова секција, приликом снимања површине за проширење атара О. Б. (29.4.1927.) год. који гласи:

„Господину председнику комисије за катастар, *п. председнику Београдске Општине*.

Поводом пројекта за проширење Београдске Општине јавља се потреба за ситуационим планом земљишта, које би ушло у састав атара Београдске Општине. За овај циљ одређене су четири секције, које завршавају тахиметриско снимање поменутог терена. Како после овог снимања најлази рачунски део елабората добијеног на терену, то је шефовима секција част скренути пажњу комисији на следеће:

Површина сниманог терена износи приближно *1 500 ha*; на целом овом простору осим неколико полигонних тачака, постављених и срачунатих пре или после рата и свега једне тригонометриске тачке не постоје никакве друге одређене тачке за које би се садања полигона мрежа могла везати. Пошто се премер оваквог обима не може и не сме радити без триангулације (а тригонометриских тачака, као што је поменуто, нема) то је шефовима секција *препоручено*, као једина решења:

а. да се ове полигонске тачке огласе за тригонометриске и помоћу њих израде више локалних триангулација;

б. да оставе да по игови влади буду кружног облика, (далеко од праве линије), испреламани, и често дугачки по

неколико km.

Ни једно ни друго решење нису допуштена у геодеској пракси, јер се противе њеним основним принципима, као и самом катастарском правилнику, а у толико пре, што ће се по овим подацима вршити *картирање* планова, који треба да послуже као подлога многим пројекцијима. Ако би се усвојио овај нама *препоручени начин*, онда ће се приликом трансформације координата оваквих мрежа на јединствену мрежу, која се мора ускоро добити, *показати све грешке оваквог неправилног система рада*. На тај би се начин цео рачунски део рада, коме би сада требало приступити *довео у бишање*, а евентуално и *сами планови*.

Шефови секција, предвиђајући *рђаве последице оваквог неправилног рада*, а не могући да *приме одговорност* за оваква решења *моле комисију*:

а. да што пре узме у претрес и реши бишање израде триангулације;

б. да провери да ли постоје тригонометриске тачке могу да послуже као основа за проширење триангулације, како би ми могли приступити рачунском делу ове нове полигоне мреже;

с. да се реши и нивелманска мрежа, јер на целом терену не постоји ни *један рејер*, те у висинском погледу стоји питање *још горе а терен се снима баш за конфигурацију терена*.“

Само слаба је корист од свега овога, јер у Катастру О. Б. *влада администрација која не ваља*. И тек када се она укине и оснује рад на *научној основи* и особљу ће да олакша, јер ће радити послове, који ће давати резултате.

Из извештаја анкете.

Види К.О.Бр. 4129/26; 19.3.1927. год. Бд. где пише:

„Кроз катастар може се рећи да је прошло више од пет стотина људи!“

Каква се конзеквенца из овога да закључити? У Катастру О. Б. није рађено по Катастарским правилницима, ово сведоче резултати рада. Дакле, *пет стотина људи научило је само не треба радити!*

Пет стотина људи, који су били запослени у Катастру Престонице Јужних Словена, чиме се треба да хвале, научили су несистематски рад, а ово је:

грех Катастра О. Б.,

који се не да исправити и који се због тога не може ни опростити!

Добро особље бежи из Катастра О. Б.

Има више примера да је добро особље напустило рад у Катастру О. Б. Није могло да издржи систем рада, који је у катастру О. Б.

усвојен. Особље није могло други правац да да због административног реда, те је, савесно и предано струци, обично напуштало посао, или није ни могло да приступи сарадњи овакве организације.

Баштинске Књиге.

(Види Београдске Општинске Новине од 16. септембра, 1928., број 40, стране 6. и 7.).

„Баштинске књиге које би по нашим општинама, чак и сеоским, требале да постоје још од четрдесетих година прошлога века по нашим законима и уредбама у каквој било форми, (форма није прописана) у одсеку за убаштинјење, саставном делу катастарског одељења општине београдске, никако и не постоје, и на питања о баштинским књигама одговара се просто: нема.

Није истина дакле, као што стоји у извештају да је „убаштињено 3331 имање“, јер није ни једно могло бити уписано у баштинску књигу, која и не постоји.

Ни једно од тих „убаштињења“ не може имати дефинитивну правну вредност без уписа у баштинску књигу, која још ни после двадесет и четири године од постанка катастарског одељења не постоји.

Обавештавајући се на надлежном месту, у Катастарском Одељењу, дошао сам до закључка, да се одељење носи мишљу прво завршити све остале катастарске послове па тек онда приступити изради баштинских књига одједанпут за цео београдски атар, а то би, ако се овако продужи, наступило тек после десет и више година, пошто се утроши н.пр. још 25 000 000 динара.

Чиновници у одсеку за убаштинјење нису никад у овоме одсеку видели тако нешто, што би се могло звати баштинском књигом и, разуме се, незнају каква би јој могла бити употреба, и стога заједно са својим шефом одговарају сложено: нема.

Што је најгоре у целој тој ствари, у катастарском одељењу није се канда ни како ни мислило, какав у опште треба да буде облик баштинских књига, који би систем требало усвојити, чему би он могао служити итд.

Док је Катастарско Одељење, у осталим својим одселима показало пример чуднога хаоса, у одсеку за убаштинјење оно узима на себе вид најгрознијег расула, нечувеног и нигде невиђеног у катастарској пракси.

Сваки катастарски биро има за циљ израду катастарских регистара и међима најглавнијих, баштинских књига, а у овоме се катастарском одељењу на то није ни мислио. Чак ово катастарско одељење нема никаквог пројекта за израду баштинских књига, не зна чак ни какве би оне требале да изгледају, у крајку нема о баштинским књигама никаквог појма, и не може их никад ни израдити!

Овај део о баштинским књигама узет је цео из експертизе г. проф. инж. Др. М. Андоновића од 25. окт. 1924., који је у потпуности примљен на седници грађевинске секције (24.11.1924.), сем овога усвојио га је и општински суд и одбор на седницама од 2.12. и 23.12.1924. год., да послужи као допуна чланка цитираног у наслову о башт. књигама.

Београд, 1928.

Ing. M. X. Вид.

Из Општ. Санитета

Ради бржег обављања дезинфекција и пријава заразних болести, Санитетско Одељење Општине Београдске инсталирало је посебан телефон у одсеку дезинфекције. Број телефона је 30-16 и примање ће бити од 8—12 часова пре подне и 3—6 часова по подне.

ПРАВИЛА за развођење и продају електричне снаге

Члан 1.

Сваки становник града Београда у реону варошког има права на прикључак на варошку мрежу општинске електричне централе, ако зајемчи потрошњу ел. снаге од 30 хватчасова месечно и ако испуни све погодбе прописане овим правилима.

Члан 2.

Све потребне проводнике од главних уличних линија па до уведеног места за стан претплатника, односно до уличне границе имања, ако стан није на улици, подиже Општинска Управа Трамваја и Осветљења са својим људством уз наплату прикључне таксе, која се одређује према броју инсталираних хектовата.

Проводнике од уводног места, односно уличне границе имања па до места за струјомер подиже такође Општинска Управа Трамваја и Осветљења уз наплату свих трошкова за рад и материјал.

Члан 3.

Целокупну инсталацију у унутрашњости сјана (зграде) подиже претплатник о свом трошку, а она мора бити израђена од стране овлашћеног инсталатера и у свему по одредбама Правилника за Извршење Електричних Инсталација, који је издала Општинска Управа Трамваја и Осветљења а одобрило Општински Суд.

Тај Правилник има се сматрати као саставни део ових правила. Инсталацијама које не буду према њему израђене неће се одобрити прикључак.

Члан 4.

Свако проширење инсталације или додаток нових сијалица, апарата, и мотора има бити извршено од стране овл. инсталатера а сходно поменутом правилнику за извршење инсталација, пошто се предходно за те радове добије одобрење од Управе Т. и О.

Члан 5.

Сваку штећу, која би настала услед неисправности инсталације, дужни су претплатници надокнадити.

Члан 6.

Апсолутно је забрањено претплатницима да ма у чему мењају или премештају спроводнике или остали електрични прибор, који је Управа Т. и О. поставила, без споразума са Управом. За свако противно поступање има Управа Т. и О. право захтевати накнаду за могућу штету, па претплатнику и везу одузећи.

Члан 7.

Претплатник се не може противити радовима око чишћења, оправљања или замњивања појединих делова електричног прибора, ако Управа Т. и О. нађе, да су ти радови потребни.

О времену извршења тих радова споразумеваће се Управа Т. и О. са претплатником.

Члан 8.

Уз молбу за прикључак дужан је сваки претплатник дати писмен пристанак на одредбе ових правила и положити на име кауције по 30 дин. за сваки инсталисан хектоват за инсталације од 2 хектовата. По 20 дин. за инсталације до 5 хектовата и по 15 дин. за инстал. преко овога и за инсталације са сијалицама и апаратима. (Наставак у идућем броју)

Оглас.

Београдска Општина ће набавити путем офералне лицитације, која ће се одржати на дан 22 новембра ове год. у 11 час. пре подне у Управи Водовода, Југовића ул. бр. 1.

400. вагона угља за Беле Воде

100. вагона угља за Савски Водовод

Услови за ову испоруку могу се добити у Управи Водовода сваког радног дана у канцелариско време.

Позивају се заинтересовани да приме предње к знању.

Од Управе Водовода Вбр. 8963 24. X. 1928, год.

Оглас

На дан 28. Новембра 1928 године у 10 часова пре подне одржаће се јавна усмена лицитација у Економату Београдске Општине за набавку млека за потребу Стерилизационог Завода и основне школе за исхрану деце одојчади у целој 1929 години.

Услови о овој набавци могу се добити у Економату Београдске Општине (код Саборне Цркве) сваког радног дана.

ЕБр. 6336 од Суда Општине Града Београда 7. Новембра 1928 г.

НА ЗНАЊЕ

Како се у последње време многи грађани обраћају Статистичком Одељењу за уверења о поданству, то се овим скреће пажња грађанству, да оваква уверења могу добити само они, који су чланови Општине Београдске.

За обавештења о пријему у чланство обратити се секретару-пријавнику Статистичког Одељења Бранкова ул. бр. 2.

Пажња Грађанству

Услед рушења старе подлоге у коловозу и старом трамвајском колосеку у Краља Александра улице од Београдске до Гробљанске и целокупне нове изградње једног и другог, трамвајски саобраћај на том делу вршиће се са прелазом, о чему се обавештава грађанство ради знања и управљања.

Превозна цена: Кнеж. Споменик — Београдска ул. и обратно 1.— дин.

„Каменовић“ — Нови Ђерам и обратно 1.— динар.

Из Саобраћајног Одељења У. Т. и О.

**Читајте „Београдске
Општинске Новине“**

Поштарина плаћена у готову.

БЕОГРАДСКЕ

Општинске Новине

ГОД. XXXIII.

БЕОГРАД, 14. ЈАНУАР 1929.

БРОЈ 1.

ИЗЛАЗИ НЕДЕЉНО ЈЕДАНПУТ

Годишња претплата	100.— дин
На пола године	50.— дин
Поједини број	2.— дин

Претплату ваља слати упутницом администрацији Узун Миркова бр. 1.
А све кореспонденције Уредништву.
Рукописи се не враћају.
Неплаћена писма не примају се.

МОМЕ ДРАГОМ НАРОДУ

Свима Србима, Хрватима и Словенцима

Највиши народни и државни интереси и њихова будућност заповедају Ми, да се, и као Владалац и као Син ове земље, обратим непосредно Народу и да му отворено и искрено кажем оно, што Ми у садањем тренутку налажу Моја савест и Моја љубав према Отаџбини.

Наступио је час, кад између Народа и Краља не може и не сме бити више посредника. У току толиких прошлих напора и толиког стрпљења, које сам показао у вршењу Својих високих дужности, Моју је душу раздирао вапај наших народних маса, радних и родољубивих, али и намучених, које су руковођене својим природним и здравим расуђивањем већ одавно назирале, да се више не може ићи путем, којим се до сад ишло.

Моја очекивања, као и очекивања Народа, да ће еволуција нашег унутарњег политичког живота донети сређење и консолидовање прилика у земљи, нису се остварила.

Парламентарни ред и њев наш политички живот добијају све више негативно обележје, од чега Народ и Држава имају за сада само штете. Све корисне установе у нашој Држави, њихов напредак и развјатак целокупног нашег народног живота, доведени су тиме у опасност.

Од таквог нездравог политичког стања у земљи страда не само унутарњи живот и напредак, него и сређивање и развијање спољних односа наше Државе, као и јачање нашег угледа и кредита у иностранству.

Парламентаризам, који је као политичко сједство по традицијама од Мога незабољављеног Оца, остао и Мој идеал, почеле су заслепљене политичке страсти злоупотребљавати у тој мери, да је постао смећња за сваки плодни рад у држави.

Жалосни раздори и догађаји у Народној Скупштини поколебали су код Народа веру у корисност те установе.

Споразуми, па и најобичнији односи између странака и људи, постали су апсолутно немогући.

У место да парламентаризам развија и јача дух народног и државног јединства, он, — овакав, какав је, — почиње да доводи до духовног расула и народног разједињавања.

Моја је света дужност, да свим средствима чувам Државно и Народно јединство. И Ја сам решен, да ову дужност без колебања испуним до краја.

Чувати јединство народно и целину државну, то је највиши циљ Моје Владавине, а то мора бити и највећи закон за Мене и за свакога.

То Ми налаже Моја одговорност пред Народом и пред историјом. То Ми налаже љубав према Отаџбини и пијетет према безбројним драгоценим жртвама, које палосе за тај идеал.

Тражити лека томе злу у досадањим парламентарним променама владе или у новим законодавним изборима, значило би губити драгоцено време у узалудним покушајима, који су нам већ однели неколико последњих година.

Ми морамо тражити нове методе рада и крчити нове путеве.

Ја сам уверен, да ће у овом озбиљном тренутку сви Срби, Хрвати и Словенци разумети ову искрену реч свог Краља и да ће они бити Моји највернији помагачи у току Мојих будућних напора, којима је једини циљ:

да се у што краћем времену постигне остварење оних усанова, оне државне управе и оног државног уређења, које ће најбоље одговарати народним потребама и државним интересима.

Ради тога решио сам и решавам, да Устав Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца од 28 јуна 1921 године престане важити.

Сви земаљски закони остају у важности, док се према потреби Мојим Указом не укину.

На исти начин доносиће се у будуће нови закони.

Народна Скупштина изабрана 11. новембра 1927 године распушта се.

Саопштавајући ову Моју одлуку Моме Народу, наређујем свима властима у Држави, да по њој поступају, а свима и свакоме заповедам, да је поштују и да јој се покоравају.

6. јануара 1929. год. у Београду

АЛЕКСАНДАР С. Р.

По новом Закону о измени Закона о Општинама и обласним самоуправама од 6. - I. - 1929. имају се разрешити у целој држави све општинске управе.

По чл. 2. истог Закона у Београду ће бити постављена Општинска Управа Краљевим указом на предлог Министра Унутрашњих Дела, која ће у смислу чл. 4. поменутог Закона имати састав и надлежност као и до сада.

Господин Председник Мин. Савета и Министар Унутрашњих Дела Дивизијерал Петар Живковић упутио је акт Општинској Управи у коме је позива да и даље врши дужност до даљег наређења.

ЗАКОН

О измени Закона о општинама и обласним самоуправама

Члан 1. Све општинске управе у целој држави данашњим даном се разрешују.

Члан 2. У општинама града Београда, Загреба и Љубљане поставиће се општинске управе Краљевим Указом на предлог Министра Унутрашњих Дела.

Члан 3. У осталим општинама поставиће Велики Жупани нове општинске управе.

Члан 4. Састав и надлежност општинских управа остаје и на даље иста, како је предвиђена досадашњим законима о општинама (уредбама, статутима).

Члан 5. Исто тако Велики Жупан решиће дужности досадашње општинске бележнике и поставити нове.

Члан 6. Велики Жупан поставиће по својим областима комесаре, који ће на даље водити све послове досадашњих обласних скупштина и обласних одбора.

Ближе одредбе о раду ових комесара издаће Министар Унутрашњих Дела.

Чл. 7. Све одредбе Закона. уредаба, статута, наређења и правилника које су у противности са овим законом, престају важити.

Члан 8. Овај закон ступа у живот и добија обавезну снагу кад се обнародује у Службеним Новинама.

6. јануара 1929. год.
у Београду.

Председник Министарског Савета,
Министар Унутрашњих Дела,
Почасни Ађутант Н. В. Краља
Дивизијски ђенерал,

Петар Р. Живковић, с. р.

Председник Министарског Савета и
Министар Унутрашњих Дела
Почасни Ађутант Н. В. Краља
Дивизијски ђенерал,

Петар Р. Живковић, с. р.

Видео и ставио Државни Печат,
Чувар Државног Печата,
Министар Правде,

Милан Сршкић, с. р.

Прилог за Историју техничког развитка Београда

I. Катастар Београда (Наставак)

Тако једно снимање извршено је у великој мери код почетка рада на канализацији Београда, када потпуно су снимљени детаљи свију улица

за главни део Београда и израђени планови у размери 1:500 посебнице за сваку улицу, али без везе са општим планом. За потребе канализације израђен је год. 1903—1904 нов генерални план Београда који је имао за основу Зарићев плац у размери 1:4000 са главним делом вароши до Београдске улице. У овом плану биле су уписане коте по утврђеним нивелетима у колико их је било а допуњен је тахиметријским снимањем од савске обале, савског моста, Баре Венеције, града, дунавске обале и дела између дунавске обале и насељених места на дунавској страни, а који део није никако снимљен све до Карабурме, обухватајући и ову. Снимање је за тим обухватило део око Новог Гробља и т. д. Гробљанске ул. Булбудерском долином до Таковске улице и Дунава; за тим долином Чубурском и Мокролушком до Савског Моста. Сва ова снимања вршена су само за размеру 1:4000 и пртежи су по затвореним полигонима део по део, да би се самојколико толико добио ма какав план по коме би се могло израдити генерални пројекат за канализацију. Овакав план сачуван је у Канализ. Одсеку а репродукован је у Немачкој. Овај план рађен је под надзором г. Милана Милосављевића шефа канал. одсека а радили су га Јован Обрадовић, Марјан Вујовић, Миливоје Бркић и поч. Бранислав Јелесијевић и Милош Стефановић цртачи канал. одсека. Исти је служио до рата за све општинске потребе и ако је био са великим манама. За време рата пропало је и оно мало примерака што је било сачувано што није било штете, као и у опште за све регулационе и нивелационе планове који су за време рата пропали.

Као што је напред напоменуто, тек за време управу г. Главинића питање о катастру, које је мало активније поведено до време управе Милована Маринковића 1902 и Ник. Стаменковића 1903, и ако је конкурс за шефа катастра расписан 1903. год. ступио је у активну фазу у другој половини 1904. год. избором пок. М. Болте за шефа катастра.

До овог времена, као што је и напред поменуто, и планови које је радио Халачи као и друге планове који су на парче рађени за допуну ситуације Београда, за читавих 20 година нису чувани па одмах допуњавани, тако да у свако доба представљају право стање постојећих улица и имовинских граница, где су ове биле премерене, већ су остављани без икакве контроле, ревизије и рада на њима, а употребљавани за све послове и потребе, да су после извесног времена били потпуно упропашћени а многи и изгубљени. Какав је то био злочин и вандализам није се могао ни тада појмити, као што се то не појима ни сада, и после тако великог искуства и после утрошеног времена и новца.

Време које је проведено на припремама за израду катастра и на самом раду на катастру доласком пок. Балте за шефа Катастра мало је боље искоришћено и за извесно време владао је неки ред и знао се извесан програм по коме се требало радити. На жалост ни то није дуго тра-

јало, па се опет начинио поремећај у једно добро смишљеном и организованом послу, који се се после опет продужио, али не онаквим начином каквим је требало радити по већ утврђеном програму.

Ing. J. Обрадовић.

(Наставак у идућем броју)

Модерно чишћење и прање Београда

Општина је набавила шест моторних чисталица.

Проблем чистоће београдских улица наметнуо се је данашњој Општинској Управи као најактуелније питање одмах по њеном доласку. Решење тога питања диктовали су императивно: углед престонице и здравствени услови живота београдских грађана.

Констатовано је одмах, да ма како интезиван, досадашњи примитиван начин чишћења није у стању да повољно реши ово питање а и то, да без уклањања извора блата и прашине нема радикалног решења.

А извор тога био је у некалдрмисаном Београду и у рђавим калдрмисаним улицама.

Због свега тога модерно чишћење и прање вароши добило је своју могућност тек поплочавањем Београда модерном калдрмом, што је извршено великим делом у току прошлих двеју година.

Општина је наручила код француске фирме „Ренол“ шест моторних чисталица, које су већ приспеле.

То су чисталице најмодернијег типа у аута са по два ваљка за чишћење и по једним гуменим ваљком за прање калдрме.

Да би се избегло суво чишћење, које диже облаке прашине, све чисталице удешене су тако, да се пре него што ваљак са метлама почне да ради, са водом из резервоара од 600 литара полије улица која се чисти.

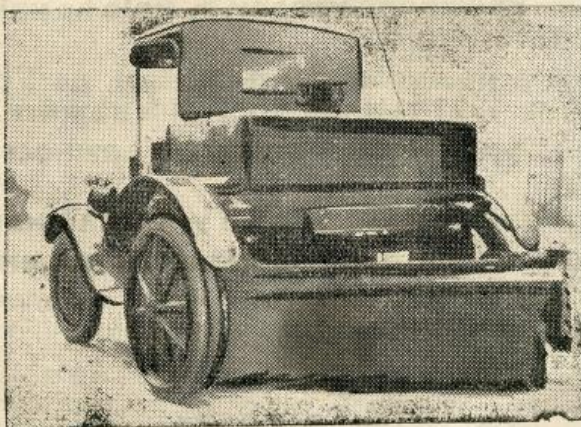
Како су ове чисталице од доброг материјала, то је њихова трајност загарантована изузев, што ће ваљци бити замењивани новим.

Цена сваке чисталице са свима резервним деловима 165.000.— дин.

Комисија састављена од кмета г. Драг. Крсмановића и одборника г. г. Др. Дан. Катића и Влад. Штерића извршила је пробно чишћење улица са овим чисталицама.

Чишћене су улице Косовска, Дечанска и Краљ Александрова.

За 20 минута са четири чисталице очи-

Главном Књиговодству полумесечно.

Ова благајница замењује Одсек за наплату осветљења, који се као такав укида 1. I. 1929.

4.) За благајника Благајнице Прихода Осветљења (прве благајнице) премежта се досадњи вршилац дужности благајника у одсеку за наплату прихода осветљења из ранијих година.

5. За благајника Благајнице Прихода Осветљења за раније године (друге благајнице осветљења) одређује се Милутин Нешић, благајник Одсека Рачуноводства.

6. Овлашћује се Управник Админи-стративне Управе Трамваја и Осветљења да у споразуму са Дежурним Чланом Суда изврши распоред ликвидатора, инкасанта и читача по секторима, као и да их може периодично премештати и нове одређивати према потреби службе.

Рад Општинског Одбора

в.) Г. А. Станојевић моли да се уведу микрофони, пошто се у сали добро не чује.

3.

Наставак буџетске дебате.

Г. Димитрије Наумовић: Треба пре свега констатовати шта је до сада урађено у Центри и шта још има да се уради. Садања Општинска Управа за две године рада направила је једну уређену централу и оспособила је рад. Трамвајска мрежа знатно је проширена а број кола увећан. То се види из броја превезених путника. Такса за моторе смањена је у интердусу мале индустрије. Исто тако смањена је и такса и на струју за осветљење.

За идућу годину предвиђа се проширење трамвајске мреже, изградња новог трамвајског парка, довршење зграда централе и довршене зграде за Дирекцију.

Нова Централa за неколико година неће бити потребна, јер је садања способна још за најмање пет година. То питање се мора обзириво проучити. Изражава жељу да се што пре донесе статут особља централе или да се општински статут прошири и на особље централе. То не би било незгодно, јер општински статут важи и за особље Техничке Управе и Управе Водовода.

Што се тиче тарифа оне су смањене. Наша цена нижа је но код многих других вароши. Тарифу треба смањити али се мора знати да велике инвестиције не допуштају да се томе смањењу сада приступи.

Изражава жељу за ревизијом трамвајске тарифе и увођење претплатних карата.

Овај буџет израђен је много боље него сви досадањи. Ново је то што су створени фондови за набавку материјала и поправку кола.

На примедбу да има више особља него што треба изјављује да то није тачно, јер квалитет особља после рата није онај који је био пре рата.

Трамвајски саобраћај је добар,

У рачуноводству је било застоја али се енергичним мерама успело да се многи стари рачуни наплате. Застој је био због силних веза које су у зиму 1928. год. тражене, а рачуноводство о томе није било обавештено.

Општинска Управа била је скромна у изради буџета јер су и расходи и приходи смањени а верен је да ће приходи бити много већи.

Изјављује да ће гласати за буџет.

Г. Павле Кара-Радовановић: Први пут је гласао 1872. год. и тридесет и једну годину био је чиновник Општине Београдске а затим и одборник. Зато му је познат рад свих општинских управа. Никада није био противник из ината нити присталица из атара. Био је куражан у политици и писао је једно писмо Краљу Милану због кога је издржао две године затвора.

Жали што су се његови другови трудили да у дебати докажу штетност буџета кад је то био излишан посао.

Политика у Центри није на своме месту. Оно што је у њој добро то је заслуга техничког особља и зато му одаје признање.

Жели да у записник уђе да се осећа морално одговорним за послове у Општинском Одбору.

Тражи да се особљу у Центри добро плати, нарочито оно које је предиктивно.

Г. Милић Сокић: Моли Суд да у будуће сазива само редовне седнице за у вече како би се исте одржале само онда кад има кворума.

Констатује да су изнесне замерке предговорника на своје месту. Изнемају га говор г. Павла који је гонио партизанство још партизанскије. Удара на депласирано партизанство који је досадило грађанима. Крајње је време да се грађани освесте и да се не оријенталишу према партиским обзирима.

На буџет чини све примедбе. Буџет је требао да пређе кроз Управни Одбор; требао је да буде израђен на комерцијалној бази, а међутим је израђен на бирократској; овлашћења која се траже прелазе законска права; рачуноводство је рамало и тамо је шеф човек без квалификација; постављање и другог управника не представља добар систем и значи два господара у једној кући. Замера што није дат програм будућих радова. Наглашава потребу подизање хигијенских радионица. Тражи да се укине звање испедника које не треба да постоји у једном приватном предузећу.

Технички извештај показује леп успех који је особље из Центре показало.

Тражи још и ово: да се донесе правилник о развојењу и продаји електричне енергије; да се регулише питање осветљења малих радионица и да се да јефтинија струја интелектуалним радницима.

Осуђује персоналну политику централе.

Тражи да се његова интерпелација стави на дневни ред.

Ради личног објашњења говори још: Страшимир Милетић, који одустаје од те речи кад се г. Сокић извинио и Јов. Гавриловић, који је казао да су у г. Сокућу говорала два човека: један политички а други искрен, који је потврдио наводе опозиције.

Приступљено је гласању у начелу.

За буџет гласало је 14 одборника (Светислав Ивковић, Димитрије Наумовић, Жарко Вукићевић, Драгољуб Миловановић, Драг. Илић, Милан Анимовић, Богољуб Јовановић, Благоја Неђић, Јован Дравић, Танасије Здравковић, Илија Илић, Милутин Добросављевић, Давид Николић и Владимир Штерић.)

Против је гласало 7 одборника (Павле Кара-Радовановић, Аца Станојевић, Сташимир Милетић, Д-р Сима Марковић, Данило Катић, Милић Сокић и Јован Гавриловић.)

По свршеном гласању председник објављује, да је буџет Трамваја и Осветљења за 1929. год. у начелу примљен и седницу закључује у 9.40 часова у вече.

Рад Општинског Одбора

56. — Друга редовна седница Општине Београдске, одржана 27. децембра 1928. год. у 6 часова по подне.

Председавао председник г. д-р Коста Кумануди.

Деловођа Драгутин Ј. Ранковић.

Од одборника били су г. г.: Васа Лазаревић, Јов. Дравић, Светислав Ивковић, Бог. М. Јовановић, Жарко Вукићевић, Т. Здравковић, Давид Николић, Драг. Илић, Д-р Б. Пијаде, Момир В. Митровић, Драгић Павловић, А. Станојевић, инж. М. М. Сокић, инж. Дим. Наумовић, Д-р Сима Марковић, Д-р Страш. Ј. Милетић, Шемајо де Мајо, Јов. Гавриловић, инж. М. М. Анимовић,

Илија С. Илић, П. Кара-Ридовановић, Мил. С. Добросављевић, Влад. М. Петровић, Д-р Дан. Ј. Катић, Т. Раденковић, Влад. Штерић и М. Б. Ђорђевић.

1.

Прочитан је и примљен записник претходне седнице.

2.

Извинили се за вечерашњу седницу г. г. Милосав Ђорђевић и Милан Цветковић.

3.

На предлог Абр. 25100 Одбор је решио: да се приме у чланство Општине Београдске следећа лица: Душан Ђинђић, пекар, Драгомир Букумировић, цревар, Живан Рогић, трг. помоћник, Звездан Стефановић, трговац, Војислав Цакић, економ, Илија Лошић, келнер, Никола Свефановић, воскар, Анатолије Андрејев, чиновник, Милосав Арсић, служитељ, Бошко Ђурић, хлебар, Љубомир Ђорђевић, служитељ, Крижан Павловић, трг. помоћник, Емерих Грос, трг. помоћник, Душан Лаурић, трг. помоћник, Љубодуј Рац, кафедија, Спасоје Србиновић, продавац ужицких производа и Павле Трифуновић, раденик.

4.

Наставак буџетске дебате у појединостима.

Пре него што би дао реч Председник одговара на примедбе Симе Марковића и Милића Сокића и каже: Г. Сима Марковић у своме говору нагласио је нарочито да Општинска Управа није дала никакав експозе о радовима који стоје у вези са буџетом са 1929. годину. Ја, господо, нисам тај експозе дао због тога што о тим радовима, који се намеравају предузети у Електричној Центри и на трамвајима, Општинска Управа изајније са једним детаљним програмом онда када буде имала могућности да те радове спроведе. Истина је да је у буџету предвиђена једна сума која није довољна да обухвати све радове. Радови се могу изводити у ширем обиму само путем зајма. Редовни буџет није намењен инвестицијама и радовима који би имали да задовоље потребе, које прелазе дужину једне године. То је био рачун што Општинска Управа поред експозе данашњег стања није дала никакав други експозе о радовима који се намеравају да предузму. Али, господо када је питање покренуто ја ћу се користити овом приликом да укратко напоменем шта се намерава да изведе делом из ових 10 милиона, који су предвиђени, а делом из зајма ако се он буде закључио.

Програм тих најхитнијих радова, који се сматрају неопходним у идућој години, али који није дефинитиван, предвиђен је у суми од 24.419.000.— Дин. Да напоменем још и то да у Општини Београдској постоји једна институција Управног Одбора, који претходно има да буде упознат са свим радовима који се имају изводити. И када се буде програм израдио упутиће се Управном Одбору одакле ће доћи пред Општински Одбор. Ово је пројекат који нема дефинитивну форму а који служи Општинском Општинском Одбору за обавештење.

Затим прочита списак радова који се имају извршити из кредита од 10.000.000.— дин. и то:

У Електро-техничком Одељењу, предвиђене су у главном набавке трансформатора, каблова и материјала за преуређење и појачање мреже која се с обзиром на потрошњу струје која свакодневно расте мора појачати како кабловским и ваздушним линијама тако и новим трансформаторима. Исто тако за нове трамвајске линије предвиђена је још једна глајхрихтерска станица пошто се показује потреба за још један поред 3 постојеће

У машинском одељењу, су најглавнији кредити који се по тачци 2. и 3. траже, кредит за индустријски колосек и мост за бољи истовар угља на Дунаву. Питање индустријског колосека т.ј. крака од Кљаничне пруге до Централне, важно је због преноса угља који стиже железницом, а питање моста за истовар угља важно је за истовар угља из шлепова који је сада истовариван људском снагом а то је споро и нерационално.

Већи кредити су још за поплочавање Ложилице и машинске дворане што је неопходно потребно и за дозијивање старог димњака и хладњаче за воду, што би допринело рентабилности рада.

У Саобраћајном Одељењу, у првом реду је предвиђено зидање новог Трамвајског Депоа, које се одлаже скоро већ две године, а које се мора још ове године свршити. За израду нових односно измену старих а у вези са калдрмисањем улица потребно је набавити још 10.000 м. шина са прибором пошто преостале шине којима сада Управа располаже неће бити довољна за извршење свих ових радова.

Осим ових радова морао се предвидети кредит за довршење нове канцеларијске зграде Управе Трамваја и Осветлења и дозијивање и оправке зграде Централне где се мора дозидати и подићи део над разводним постројењем ради смештања трансформатора.

Највећи део свих напред наведених радова мора се неопходно извести у току 1929. године. Којим ће редом ови радови бити изведени има да реши Управни Одбор.

Админ. директор г. Недељковић прочитао је 1 партију расхода: „Принадљности административног особља 9.200.000— динара,

г. Д-р Сима Марковић: Критикује систем две управе административне и техничке, јер ће тај дуализам бити штетан по Централну. Предлаже да се Одсеци за Лабораторију пренесе у Техничку Управу а Одсек Амбланте да се укине.

Председник одговара да дуализам не постоји и да Техничка управа не може да буде и административна.

Г. Јован Гавриловић: Велике плате стварају велике апетите на штету Централне. Мисли да се 40% издатака може редуцирати. Тражи анкету у Централни у којој би и опозиција била заступљена.

Председник одговара да је анкета непотребна, јер постоји Управни Одбор у коме је и опозиција заступљена.

Г. Д-р Страшимир Милетић: Налази да ће дуализам у Централни довести до сукоба. Партије треба да буду што краће. Плате су велике. Тражи анкету.

Г. Милић Сокић: Захтева измену праксе о сазивању седница. Буџет није био пред Управним Одбором, изследник је непотребан, Амбланту не треба укинути него проширити. Чиновник за осигурање послова непотребан је. У одсеку за набавку шеф треба да буде трговац а не инжињер.

Г. Д-р Данило Катић: Службеника у администрацији има много и треба их редуцирати.

За овим Одбор већином гласова примају партију 1. а исто тако и партије:

Патр. 2. „Принадљности техничког особља“	1,950.000—
„ 3. „Осигурање службеника“	1,950.000,
„ 4. „Унапређење службеника“	450.000,—
„ 5. „Хонорари и награде“	200.000.—
„ 6. „Управни општи трошкови“	1,450.000.—
„ 7. „Трошкови производње и експлоатације“	25.500.000,—
„ 8. „Трошкови експлоатације трамваја и ауто-	

буса“	13,250.000,—
„ 9. „Разни општи трошкови“	18,000.000,—
„ 10. „Резервни општи кредити“	500.000,—
„ 11. „Ануитети“	10,817.100,—
„ 12. „Исплата обавезе из раниј. год.“	22.230.000,—
Укупно:	138,747.100,—
Вишак прихода	752,900,—

Укупно: 139,500.000,—

Председник обављаје да је буџет расхода Трамваја и Осветлења за 1929. годину примљен и закључује седницу у 9 часова у вече

Извештај о умрлим у 1928. год.

20. децембра.

Лазар Вељковић, служ. Н. Банке, Настасија Милановић, домаћица, Десанка Атанацковић, домаћица, Нестор Павловић, бив. кочијаш, Јованка Станковић, девојчица, Мита Меданчић, бивши ложач, Ана Печи, дете, Лазар Ристић, редов-војник, Марко Биберчић, редов-војник, Рајиса Делидова, инвалиткиња, Владимир Мишић, хотели јер, Катарина Мирковић, дете, Милица Павловић—Племић, удова.

21. децембра.

Константин Деловић, бив. свештеник, Катица Буљугић, домаћица, Вера Ковачевић, дете, Оливера Милошевић, дете, Марија Ристић, удова, Никола Штрибљак, дете, Тома Николић, општ. пензион., Стана Цветковић, удова, Петар Лазаревић, дете, Славко Богојевић, чиновник, Ратко Ђоловић, Олга Јовановић, дете.

22. децембра.

Никола Јовановић, шегрт, Илија Мишић, земљ. Јелена Мишић, удова, Јана Мандић, дете, Љубица Ђурић, домаћица.

23. децембра.

Милош Вујић, чин. жељ. дир., Милорад Пауновић, дете, Марта Силанковић, удова, Стана Јевтовић, домаћица, Миомир Јованчић, дете, Јеврем Ђуричић, пензионер.

24. децембра

Радоје Ивановић, бив. земљорадн., Милева М. Симић, Велика Ковачевић, Олга Даничић, удова, Петар Ивановић, пиљар.

25. децембра.

Љубомир Радовановић, Лазар Спарич, бив. раден., Михаило Ганчић, земљорадн., Марија Милетић, домаћица, Живојин М. Крстић, жељ. приправн., Лепосава Каспорски, домаћица, Добрила Симић, домаћица, Јохан Шмит, ковач, Ђорђе Радовановић, дете, Лепосава Милић, ђак V. раз. гим., Миле Марјановић, дете.

26. децембра.

Драгомир Пуљевић, наставник, Радмила Грачанин, дете, Живота Матејић, општ. чинов.

27. децембра.

Филип С. Филиповић, земљорадн. Милош Зобеница, Радослав Вакањак, Милутин Кузмановић, дете, Јозефина Сандо, дете, Јован Ковачевић, старац, Владимир Вентер, коњич. капетан, Илонка Серенциш, дете, Милош Стојановић, дете.

28. децембра.

Љубомир Богојевић, обућар, Оливера Миленић, дете, Каролина Румић—Космић, Никола

Станчић, раденик, Драга Радосављевић, домаћица, Живојин Јовановић, бив. кафеџ., Бранко Чабрић, апсол. правник, Језина Јевтић, удова, Павле Голијат, зидар.

29. децембра.

Наста Стаменковић, домаћица, Александар Лазаревић, дете, Јелена Николић, дете, Бранко Костић, дете, Милутин Живковић, молер, Станка Алексијевић, раденица.

30. децембра.

Милош Весовић, контролор, Сима Обреновић, пензионер, Зорка Новаковић, пензионерка, Стеван Траиловић, инвалид Милан Зекавица, обућар, Стојан Јовановић, дете, Фана Рајс-Пазарски, домаћица.

31. децембра.

Мара Матејић, домаћица, Живојин Митровић, бив. земљор., Катарина Ж. Мерца, Олга Пауновић, дете, Живка Вуковић, удова, Живорад Давидовић, фабрич. рад., Богиња Хаџи-Илић, домаћица, Смиља Сенате, дете, Љубица Лазаревић, домаћица, Тихомир Јевросимовић, Витомир Царић, пивар. раден., Јованка Кокановић, домаћица, Ракила Пејчиновић, домаћица, Душан Луковић, бив. чиновник.

Повраћај општинских табака за скупљање прилога Божичних за Београдску Сиротињу.

Умољавају се лица и установе која су добили од стране Одељења за Социјалну Политику О. Б. заведена и од стране Господина председника Др. Куманудија потписане табаке за прикупљање прилога у корист Божићне помоћи београдској сиротињи, да поврате табаке са прикупљеним свотама Одељењу за Социјалну Политику О. Б. у Призренској ул. бр. 5.

„Пажња Грађанству“

Решењем Суда Општине Града Београда укидају се у времену од 5—20 јануара све бесплатне трамвајске карте, за које ће се време донети ново решење о издавању истих.

Оно се ставља грађанству на знање ради избегавања евентуалних неспоразума између возног и контролног особља и сопственика бесплатних трамвајских карата.

Из Управе Трамваја и Осветлења Т.У.Бр. 23 од 3 јануара 1929*.

Објава Управе Трамваја и Осветлења

Благајница Осветлења за наплату рачуна од свих проплатника за утрошену електричну струју за текућу годину, преселиће се из Централне ове Управе у партер реновиране зграде Београдске Општине од 1. јануара 1929. године (Узун Миркова улица Број 1., улаз са побочне стране) где ће вршити наплату рачуна за 1928. закључно до 30. јануара 1929. године.

Благајница Осветлења за наплату рачуна од свих проплатника за утрошену и исплаћену електричну струју за раније године преселиће се из Призренске улице број 5. у партер реновиране зграде Београдске Општине, поред напред речене благојнице, 31. јануара 1929. године.

Ово се доставља свима на знање и управљање.

Оглас

На основу одобрења Господина Министра Грађевина од 4. октобра 1928. год. Бр: 28237 и решења Суда Општине Града Београда од 28. децембра 1928. год. А.Б: 25887 Саобраћајно Одељење Општине Београдске одржаће на дан 1 фебруара 1929. год. у својим просторијама (Југовићева ул. бр. 1) 1 оферталну лицитацију за набавку 350 вагона ситне коцке за калдрмисање Немањине ул. од Милоша Великог до Славије и Кнез Михајловог Вена од Карађорђевог до Богоявленске улице.

Прописно таксирање понуде треба предати у запечатеним ковертима тога дана најдаље до 11 часова.

Услови за ову лицитацију могу се видети у Саобраћајном Одељењу Општине Града Београда дневно за време канцеларијских часова где се могу и купити по цени од 60 динара.

На име кауције према чл. 88 Закона о Државном Рачуноводству и чл. 15 Нормалија и Техничких Улова положиће лицитанти и то домаћи 5% а страни 10% од понуђене вредности материјала на Главној Благајни Београдске Општине на дан лицитације најдаље до 10 часова.

Поред признанице о положеној кауцији, доказа о подобности и уверења о плаћеној порези, лицитанти су дужни поднети комисији за отварање оферата и уверење о резултату испитивања материјала, те два комада угледа понуђеног камена као и 12 комада правилно обрађених коцака са дужином ивице од по 72 м/м.

Из канцеларије Саобраћајног Одељења Општине Града Београда С. О. Бр. 143 од 4 јануара 1929 године.

Пажња фабрикантима гвоздених кревета, креветских ствари, обуће и намештаја као и инсталатерима теретних лифтова и висећег електричног материјала.

Оглас

Управни Одбор Фонда за Стварање у Одржавање Радничких Установа у Београду (код Општине Београдске) позива овим све оне фабриканте, који су у стању да у најкраћем року излиферују цео или један део ниже означеног намештаја потребног за Радничка Склоништа и за Обданиште за Одојчад у Милоша Поцерпа ул. бр. 4 и Млетачкој ул. 4 и то:

350 гвоздених кревета за раднике;
80 гвоздених крветића за Одојчад;
300 гвоздених ормана за одела 30×1.50;
12 колевки од гвожђа;
1 патентна хладњача за млеко 1×1.80;
700 сурих ћебади 200×140;
350 креветских простирки од тамно жуте чоје дебљине 15 мм.

1.000 чаршава од грубог ланеног платна;

500 кошуља од држав. американа са дугач, рукавима и у облику мантила са појасом;

500 јастука од држав. американа велич. 35×45 са пантликама за везивање 350 испуњених;

350 пари тежих папуча од црне коже;
700 пешкира;

50 столова разних димензија;

15 рафова разних димензија;

90 клупа;

73 клупице;

27 ормана разних димензија;

186 ампула са сијалицама;

73 висеће лампе;

32 васердихт лампе;

36 столних лампи;

11 вандерм лампи и

2 теретне дизалице

да до 7. јануара 1929. год. поднесу своје писмене понуде са мустрама или фотографијама за испоруку оног материјала; који они производе. — За фабриканте изван Београда, овај се рок продужије до 12. јануара 1929. год.

Опис материјала и детаљни услови могу се видети у Техничкој Управи Општине Београдске код шефа контролног одељења г. Светозара Генића, архитекте. —

Понуде ће се предавати сваког дана од 9—12 часова секретару Фонда г. Урошу Правници у згради Извозне Банке, Краља Милана ул. бр. 7.

Оглас

Грађевинско Одељење Општине Града Београда расписује 1. оферталну лицитацију за испоруку и монтажу 2.000 ком. уличних табли у емајлу са натписима улица а по мустри изложеној у Одељењу, која ће се одржати на дан 21. Јануара 1929. год. у Грађевинском Одељењу Општине (Југовића ул. 1) III спрт.

Технички услови могу се добити а општи услови и мустра видети сваког радног дана у Грађевинском Одељењу Општине.

Рад Општинског Одбора

Друга Редовна Седница Одбора Општине Београдске, одржан 28. децембра 1928. год. у 6 часова по подне.

Преседовао Председник г. Д-р Коста Кумануди Деловођа, Драг. Ј. Ранковић.

Од одборника били су г. г.: инж. Мил. М. Анимовић, Благоје Т. Недић, Васа Лазаревић, Влад. Штерић, Јов. Дравић, Влад. М. Петровић, Светислав А. Ивковић, Дим. В. Груднић, Мил. С. Добросављевић, Т. Здравковић, Бог. М. Јовановић, Прока Илић, Мом. Митровић, М. Станковић, Д-р С. Марковић, Драгић Павловић, Дим. Наумовић, Д-р Страш. Јб. Милетић, Јов. Гавриловић, инж. М. М. Сокић, Илија С. Илић, Д-р Дан. Јб. Катић, Лука Јевремовић, В. Т. Димитријевић, Мил. Ст. Цветковић, Давид Николић, Д-р Б. Пијаде, П. Кара-Радовановић, Драг. Илић, А. Станојевић, Т. Раденковић, Рад. М. Гавриловић, Жарко Вукићевић и Гавра Симић.

1.

Прочитан и примљен записник предходне седнице.

2.

На предлог АБр. 23736 Одбор је решио:

Да се исплата испорученог угља за потребе Дирекције Трамваја и Осветлење, на основу лицитације од 5. марта тек. год. изврши према његовој калоричној моћи добивене од Дирекције Рудника а која је у уговор ушла под називом „техничка калорија“.

Исто тако да се поступи и са угљем са лицитације од 25. септембра тек. год., пошто цене угља не прелазе оне са лицитације 5. марта т. г.

3.

Председник г. Кумануди прочита предлог АБр. 25944. о продужењу Блеровог зајма а који гласи: „Уговор о зајму Општине Београдске закључен са Банкама Чез — Блер 21. априла про-

дужава до 1. јануара 1929. год. под условима у, том уговору и накнадним одобрењима Општинског Одбора, а од 1. јануара 1929. год. продужава се за даљих шест месеци под условима предвиђеним уговором о боновима и уговором о обезвешавама датираним 1. јануара 1929. год. а нарочито:

1. Да цена по којој Банка Чез Блер узима 3,000.000,— долара бонова буде 98.10% и интерес 6%.

2. Да Банка Чез Блер добија опцију за 1 милион долара у року од 60 дана, под условима који важе за бонове на 3 милиона долара;

3. Да Бониви буду обезбедени обезвешавама које се дају као залога са државном гаранцијом коју потписује Министар Финансије. На обезвешава неће се плаћати никакав интерес а њима може Општина слободно располагати у целокупном износу, као и закључити зајам код ма које Банке чим исплати Банкама Чез-Блер дуг у напред наведеним боновима.

Једним додатком овим уговорима утврђује се да се Банке Чез-Блер одричу у корист Општине Београдске свога права првенства (droit de préférence) до 15. фебруара 1929. год*.

Против продужења овога зајма говорили г. г. Јован Гавриловић, Д-р Сима Марковић, Д-р Страшимир Милетић, Павле Кара-Радовановић и Аца Станојевић доказујући да ово продужење у ствари значи закључење новог зајма.

У корист зајма говорио је г. Милутин Станковић.

На поименичном гласању гласало је за предлог 15 одборника (Милан Анимовић, Благоје Недић, Васа Лазаревић, Јов. Дравић, Влада Петровић, Милутин Добросављевић, Тома Раденковић, Танасије Здравковић, Богољуб Јовановић, Прока Илић, Милутин Станковић, Димитрије Наумовић, Давид Николић, Д-р Б. Пијаде, Момир Митровић,). Против је гласало 10 одборника (Аца Станојевић, Д-р Страшимир Милетић, Јован Гавриловић, Сима Марковић, Данило Катић, Лука Јевремовић, Васа Димитријевић, Милан Цветковић, Павле Кара-Радовановић и Радјоко Гавриловић).

Председник објављује да је предлог примљен са 15 противу 10 гласова.

4.

Наставак буџетске дебате о буџету Трамваја и осветлења за 1929. год.

Већином гласова Одбор прима партије прихода и то:

Партија 1 „приходи од осветлења“ 65,500.000
партија 2 „приходи од трамваја и аутобуса“ 60,000.000,— партија 3. „разни ванредни приходи од осветлења“ 13,990.000,— партија 4. „разни ванредни приходи од трамваја и аутобуса“ 10.000.— Укупно 139,500.000.—

Извештај о раду

Техничких одељења управе трамваја и осветлења од 10-8-1926. до 1-XI-1928, год.

II. Радови у 1926. год.

Из горе изложеног стања у коме се налазила машинска постројења у Централи, мрежа и трамваји, јасно је да је први задатак био оспособити све постојеће инсталације да издрже оптерећење преко зиме, а у колико је било могуће, средствима која су стајала на расположењу, побољшати стање мреже и трамваја. Због тога се одмах најживље приступило најпотребнијим радовима.

У ложионици је довршен и пуштен у рад други котао „Бабкок Вилкокс“ и тиме је капацитет ложионице у новим котловима повећан, сигурност рада ложионице побољшан.

У машинској дворани приступило се убрзаним, непрекидним, дневно-ноћним радом, постављању турбине од 1000 Киловата. Израђен је темељ и почетком децембра отпочето је са монтирањем турбине. Техничка погрешка учињена је приликом наруџбине ове турбине. са генератором од 1000 KB. за трамвајску струју, исто је исправљено на тај начин што је наручен и генератор за трофазну струју. На овај начин је појачана количина електричне енергије за осветљење и моторе, у чему је и била оскудица, јер монтирањем турбине са генератором од 1000 KB. за трамвајску струју, та би енергија остала неискоришћена, пошто је број кола којим је Управа располагала, био мали, а трамвајска струја, која је постојећим машинама и глајхрихтерима произвођена, била је довољна за сва та кола. Ово је доказано и тиме, што је у целој 1927. год. па и у 1928. са повећаним бројем кола потребну електричну енергију, производиле исте машине и апарати као и 1926. год. Колико је правилно и корисно било решено, да се постави турбина за трофазну струју, видело се јануара 1927. год. када је стара турбина од 800 KB. сист. АЕГ. 5. јануара прогорела и да већ 12. јануара није пуштена у рад турбина од 1000 KB. која је до тог времена већ била монтирана, морало би се више месеци, до оправке турбине АЕГ. прекинути струја у једном делу вароши по неколико часова дневно, пошто се, као што је познато, трамвајска једносмислена струја не може претворити у трофазну струју за осветљење, док је обратно могуће и чини се помоћу глајхрихтера.

Упоредо са овим радовима рађено је и на мрежи где се у колико год је то кратко време допуштало линије мењале, појачавале а нарочито се приступило уношењу осигурача у мрежу, којима је разводна мрежа подељена у више сектора него што је тада било, а тиме је потиснуто, да је при неком квару на инсталацији или мрежи у једној улици остајао само један мали део мреже без струје, то је избегнуто да у случају квара осигурача на мрежи, остају читави делови вароши без осветљења.

Ревизијом трансформаторских станица и бољом поделом оптерећења на њима, побољшано је осветљење појединим крајевима и сигурност рада повећана.

Кориснос ове ревизије и поправком мреже показала се већ почетком децембра, када је могло бити приступљено давању веза за нове претплатнике, јер је смањењем губитка у самој мрежи један знатан део елект. енергије био ослобођен за потрошаче.

На трамвајским пругама није се могло због временских прилика, много радити, већ су само довршени већ отпочети и делом извршени радови на прузи Новопазарској и Приштинској улици која је почетком 1927. год. пуштена у рад, а тако исто је довршена и пуштена у рад пруга кроз ул. Високог Стевана, искључиво за превоз угља, чиме је осигурано правилно снабдевање Централне угљем.

Даље је израђен други колосек, крак и две нове скретнице на прелазу Мајора Илића ул. и Ратарске у вези другог колосека у Ратарској ул. код Школе и Жагубице, две скретнице. Укупна вредност радова у улицама Високог Стевана, Мајора Илића и Ратарској износила је 725.000.— дин.

На побољшању саобраћаја учињено је све што се могло постићи са постојећим возним парком. У првом реду крајем новембра обустављена је пракса, да се сваког дана после 4 часа по подне искључује један већи број трамвајских кола из саобраћаја.

Мерењем оптерећења и извршеним пробама показало се, да је могуће сва кола оставити у саобраћају те је то и учињено. Пуштање свих кола у саобраћај, у време највећег оптерећења и повећање контроле, што се тиче брзине са-

обраћаја тако и наплате прихода, показали су одмах повољне резултате, јер већ у децембру месецу 1926. год. видимо, да број превезених путника у децембру 1926. год. износи 2,399.313 према 1,727.178 у децембру 1925. год. дакле 672-135 путника више а приход је био у децембру 1926. год. 3,743,354.— дин. према 2,736.867.— дин. у децембру 1925. год. дакле 1,007-397— дин. више.

Ово је први неоспорни успех у саобраћају, пошто је у 1925. год. и 1926. год. стајао Управи на расположењу исти број кола и иста снага у Централни, само што кола нису била пуштена у рад, а поред тога оптерећење машина било је у 1926. год. веће него у 1925. год.

Поред овога, ради још већег побољшања саобраћаја иввањени су из општинских делова на Таш-Мајдану аутобуси добијени на име репарација, који су и ако са пуним гумама и неподецени за ондашњу калдрму, ипак добро послужили у време највећег оптерећења трамваја, а тако исто ноћу, када су после позоришних и биоскопских представа превозили путнике у четири правца, на најудаљеније крајеве Београда. Када је предузеће Кузмановић пустило у саобраћај довољан број модерних аутобуса повучени су из саобраћаја стари општински.

У магацину је интензивно рађено на инвентарисању и уређењу. Пре него што сам поставио в. д. управника, био сам члан комисије за уређење магацина а према искуству које сам имао из приватне праксе и слично уређењу магацина великих приватних предузећа ове врсте на страни, уређени су магацини Управе. Нарочито је важно било завођење картотеке за сав материјал, тако да се одмах може, на месту где стоји материјал, констатовати колико и када је набављено, када и колико је издато и колико га још има. Овакво уређење показало се нарочито добро у 1927. год. када је у огромном послу који је извршен, било могуће без застоја радити само поред добро уређеног магацина и службе снабдевања материјалом.

За постојеће радове у 1927. год. који су према програму — који сам изнео у својем реферату Управном Одбору 11. и 16. децембра — имали бити извршени требало је спремити потребан материјал како у току радова не би наступио застој.

Требованима шефова одељења предвиђен је потребан материјал за шестомесечни рад. Лицитације за веће количине материјала припремљене и извршене су већим делом у току 1926. год. делом почетком 1927. год. Предложене набавке и добивена потребна одобрења, тако да је почетак радова 1927. год. затекао Управу потпуно снабдевену и спремну а то је учинило, да је могао бити постигнут овакав успех и да редови ове Управе нису нигде били у застоју, нити су омели остале радове општинске на калдрмисању улица и уређењу вароши.

Поред 20 лицитација за набавку материјала одржаних до крај 1926. год. припремљене су и одржане лицитације за набавку 15.000 м. шина, зидање новог димњака, набавку 70 комада трамвајских кола, левкова за постројење за аутоматско ложење.

Осим овога припремили су се пројекти и прорачуни за радове у 1927. год. за радове у вези са калдрмисањем улица програм је израђан у споразуму са Техничком Управом

Резултати овако интензивног рада у свима одељењима и на свим деловима Централне, мреже и трамваја, пруга показали су се крајем године када је не само Централна издржала максимално оптерећење већ се и у осветљењу и у саобраћају осетио знатан напредак.

III. радови у 1927. год.

1927. год. значи преокрет у раду Електричне Централне. Најважније питање: проширење Централне морало се решити. Није се више могло ни смело наставити са делимичним оправкама и про-

ширењима Централне, већ се морало поустити дефинитивном решењу питања; у крајњој могућој мери проширити Централну и повећати њену снагу, како би се осигурало снабдевање струјом за 2—3 године за које време би се имало решити питање на који начин ће се у Београду осигурати снабдевање струјом, у свакој количини, за дуги низ година.

Пуштањем турбине од 1000 KB, у рад 13. јануара 1927. год. и оправке турбине АЕГ. која је 5. јануара била прегорела, био је осигуран рад и правилно снабдевен струјом преко зиме 1927. и 1928. год. и ако је Централна и онда радила без икакве резерве, те су се без сметње могли извести ови потребни радови, који су захтевали доста времена. Само проширење Централне односно границе у којима се ово проширење могло извршити, биле су тачно одређене капацитетом ложонице која се после монтирања котлова „Бабкок Вилкокс“ није никако више могла проширавати, пошто је са две стране зграде ложоница улица, са једне стране димњак и постројење за аутоматско ложење а с једне Централне.

Према томе могло се појачање ложонице извести само избацавањем старих котлова и монтирањем нових „Бабкок Вилкокс“, а тада се могло рачунати са укупном загревном површином од 3.100 м². Када се узме, да један квадратни метар загрвне површине котла даје 25 кг. паре, то са целокупне загрвне површине наше ложонице могло да се добије 74.000 кг. паре, а пошто је за производњу у нашој Централни за 1 KB. часа потребно са губицима 7. кг. паре, то се према укупној моћи ложонице могло добити од 10700 до 11.000 Киловата. А толико данас износи укупна снага Централне са свима старим машинама.

Укупна снага Централне била је после постављења турбине од 1000 Киловата свега 7100 KB.

Када се одбило 400 киловата колико су имале обе парне машине на чије место је имала доћи нова турбина остајао је 670 KB. Према капацитету коју је ложоница могла достићи са још од прилике 5000 KB. те је због тога за оволику турбину и расписана лицитација, која је одржана крајем јануара 1927. год. Турбина од 5100 KB. са 2100 волти 42 пер. способна да при раду са 300 волти 50 пер. да 8.000 KB наручена је код фирме Браун Бовери.

Као што је снага турбине била зависна и одређена капацитетом ложонице тако је постављање турбине захтевало читав низ радова у машинској дворани, ложонице и ван ње, те је програм радова у њима био тачно одређен.

Ти радови били су:

а.) У машинској дворани имали су се у првом реду демонтирати и уклонити две најстарије парне машине по 200 KB на чије место је имала доћи турбина. После овога израдити темељ за њу.

Монтажа турбине чија укупна тежина износи 135.000 Кг. није се могла извести примитивним средствима којима је централа располагала у недостатку једне механичке дизалице велике моћи ношења, већ се таква једна дизалица, покретна по целој дворани морала поставити.

Како се оваква дизалица није могла поставити испод старог крова централе који је био веома низак, морала се поставити нова кровна конструкција, која је већ неколико година лежала у дворишту Централне. Постављање ове конструкције било је делимично раније припремљено, у толико, што су у централни већ били постављени стубови који су је имали носити али је, по извршеном статистичком прорачуну, констатовано да су стубови били слабо фундирани, да не би издржали оптерећење после постављања и дизалице, те се њихово фундирање морало поново извршити. Осим овога морало се преуредити разводно постројење за везу са новом турбином, израдити кабловске везе са њима, израдити пароводне и водоводне везе са ложоницом и резервоарима за воду.

Даље се морала довршити монтажа котлова назидати још један димњак пошто је постојећи био мали, а за снабдевање ложионице и турбине водом морала се водна станица на Дунаву проширити, пошто је то постројење било недовољно за целу Централу, овако проширену снабде водом. — Како је одводни канал за воду из Централне био мали морали су се направити и нови одводни канали способни за целокупну огромну количину 80.000 литара воде за минут одвода из Централне.

Сви ови радови морали су се извести тако да рад Централне не буде прекидан, а то је и постигнуто.

Најтежи посао — измена крова над машинском двораном — изведен је добро због повољног решења, да се цела машинска дворана покрије привременим дрвеним кровом а аспод овога, не само да је скинута стара и монтирана нова кровна конструкција већ је учињено и делимично дозидивање Централне као појачање зида над разводном таблом једним бетонским рамом.

И Ако је рад у Централни под оваквим околностима био веома отежан ипак се рад у Централни никако није прекидао, снабдевање струјом било је потпуно правилно, а осим тога се радило на олакшању старих машира и изради темеља за нову турбину и изради канала за кабловски вод.

Одмах после постављања нове кровне конструкције, монтирана је дизалица, помоћу које је извршена монтажа турбине која је отпочела крајем децембра 1927. год.

У исто време када су у Централни вршени ови радови, извођени су ван ње и у ложионици сви радови који су, како је напред изложено, били неопходни због постављања нове турбине.

У ложионици је уклоњено 5 комада старих котлова сист. „Бајли Мато“ и на њихово место отпочета монтажа нових котлова „Бабкок Вилкок“. Сама ложионица је дозидана и проширена у колико је то место дозвољавало и израђен је нови канал за топле гасове.

Поред ложионице подигнут је нов димњак 85 мет. висине.

За снабдевање ложионице и Централне водом проширена је водна станица на Дунаву, постављена је једна центрифугална црпка укупне снаге 320 Кс., за 50 м³ — 50. литара воде у минути — а за довод воде постављен је још један вод цеви од 600 мм. пречника укупне дужине 1000 метара.

Сви горе наведени радови осим димњака који су израдили специјални зидари фирме „Кустодис“ и осим монтаже гвоздене кровне конструкције и дизалице који су извели монтери фирме Вагнер-Биро Беч са нашом помоћном радном снагом. Рађени су у режији са нашом радном снгом.

б.) радови на мрежи за осветљење.

Упоредо са радовима у Централни радило се и на мрежи која се у првом реду имала припремити да прими и разведе целокупно оптерећење појачане централне и повећане производње, а затим се услед радова на калдрмисању улица морала у свим тим улицама, мрежа или преместити, потпуно обновити и изводити у каблу, што је од највеће користи, пошто је кабловска мрежа најсигурнија и најрентабилнија за развод електричне струје.

Уношењем нових трансформатора у мрежи око 1500 Вв. повећана је сигурност развода ел. енергије и појачано осветљење у крајевим где је бало слабо услед преоптерећености трансформатора. Увођењем још већег броја подстанца за аутоматским прекидачима који имају задатак да у случају преоптерећења мреже или дефектна на њој сами прекидају струју и тиме штите трансформаторе и остале делове мреже. Мрежа је осно-

сложена да потпуно одговори овим условима једне модерне разводне мреже.

Овде се мора нагласити и то, да је при целокупном раду на мрежи вођено о томе рачуна, да ће се доцније, или при подизању нове електричне централне или независно од тога, прећи са садашњег напона од 2100/206/100 волти 42 периода на нормални напон од 3000/380/220 волти. 50 периода, због тога су трансформатори, сви апарати као и каблови и остали материјал који долазе у питање наручивани за нормални напон с тим, да се сада употребљавају при садашњем напону. На тај начин се припрема прелаз на нормални напон и број периода, због чега ће и доцније, када се прелаз буде извршио, цео посао бити не само мањи већ и рентабилнији.

Исто тако вођено је рачуна и о томе, да ће при даљем развијању Београда и повећању оптерећења напон од 3000 волти за најудаљеније тачке бити недовољан, те су наручени каблови са 10.000 волти који су у 1928 год. и постављени.

На изради и усавађавању уличног осветљења појачао са 800 сијалица од којих је 180 великих а остале мале.

Рађено је по утврђеном програму, да се све главније улице осветле великим арматурама постављеним више средине улице, а да се у малим улицама поставе мале сијалице на стубу.

Да би се у целој вароши равномерно палило и гасило улично осветљење, набављене су нарочито разводне табле са аутоматским прекидачима и часовником за регулисање, са којима апарати у исто време пале и гасе ул. осветљење.

Ове су табле монтиране у 1928, год.

Осим нових радова рађено је стално на преуређењу мреже, где се уносила сва потребна појачања линија на местима где су се линије према оптерећењу показале слабе тако да је крајем 1928. год. мрежа високог и ниског напона и механички и електрични осим минималних изузетака у свему одговарала захтевима једне модерне мреже: То се видело и по томе што су губитци ел. енергије у мрежи сведене од 19% на испод 12% што потпуно одговара техничким захтевима.

Врло велики рад изведен је на давању нових веза за нове претплатнике, којих је у 1926. год. дато 4500, у 1927. год. 5300.

Нарочита пажња обрађена је Одсеку Лабораторије за струјомере од чијег правилног функционисања зависи искоришћења ел. енергије при продаји претплатницима. Услед недостатка струјомера, Београд је располагао са 10.000 претплатника који су струју трошили паушално без струјомера, а то је било у 1927. год. Скоро половина свих претплатника. Колико је то губитак за Централну био лако се може схватити и разумети пошто је један велики део тих претплатника расипнички трошио струју и тада када му није била потребна осим тога велики део претплатника је употребљавао веће сијалице него што је пријавио и плаћао. Услед огромног броја тих претплатника није се могла ни водити брза и потпуна контрола, а то је чинило да се врло велика количина ел. енергије није могла наплатити већ се појављивала као губитак. Осим овога велики број струјомера намештених од претплатника био је или дефектан или тако старог система, да су и због тога губитци били веома велики.

Задатак је био: набавити одмах струјомере, прво за постављање код паушалних претплатника, затим код претплатника чији су струјомери у дефекту, а док нови струјомери не буду постављени извршити контролу старих и поправити их колико је могуће.

Ово је одмах извршено. Расписана је лицитација за 15.500 комада струјомера, који су и наручени код фирме Крињак из Прага. Преуређене су радионице за преглед и оправку струјомера, тако да се данас у Лабораторији може од једном

прегледати око 250 комада струјомера, а у овако преуређеним радионицама и посао је могао успешније бити извршен, што се види и по резултату. Док је у год. 1926, скинуто и намештено укупно 3050 комада струјомера, а у год. 1927. скинуто и намештено је укупно 8010 комада, од ових је, рачуна се, један део био приватна својина претплатника а у 1928. год. до 1. новембра овај број се пење на 16100 комада од којих је нових струјомера било 8300 комада.

Осим ових послова кроз Одсек Лабораторије пролазиле су све пријаве за осветљење, одсек је преко својих органа вршио не само читања и контролисања струјомера већ и давање струје за станове и вршио ову предходну администрацију за претплату на осветљење, те се на тај начин развио у Одсек велике важности од чијег је тачног функционисања зависио правилан рад рачуноводства и наплата осветљења.

Још у једном правцу рађано је интензивно на побољшању система коришћења искоришћења централне. Обрађена је нарочита пажња и најстрожије се вршила контрола инсталација које су се имале прикључити на мрежу, а то због тога што један врло велики део губитка ел. енергије у мрежи произилази услед рђаве инсталације по становима. Пооштреним прописима и строгом и стручном контролом постигнуто је да инсталације које се прикључе заиста и одговарају прописима у сваком погледу. Свака пријављена инсталација, а таквих је било у 1926. год. од августа до децембра 3500. у 1927. г. 5300 а у 1928. год. 600, детаљно је премерена и прегледана и за њу израђена инсталација и веза до струјомера, пошто тај посао изводи Управа, а осим тога посла може са лако оцијенити када са поред горе наведених бројева узме и то у обзир, да се инсталација једног стана састоји из више постројења са једном или више сијаличних места.

Поред овог посла на новим инсталацијама рађено је и на ревизији старих инсталација, где је у колико је то било могуће од сопственика тражено да преправке изврше. Инсталациони одсек који је све ове радове вршио, израђивао је и одржавао у реду све инсталације по општинским зградама, а број инсталираних сијаличних места у 1926 год. износи 553, у 1927. год. 2166 а у 1928 год. 1715.

Трамваји

По утврђеном плану у току зиме 1926—27 г отпочело се у пролеће 1928. год са радовима на поправљању и основи трамвајских шина а упоредно са радовима Техничке Управе на калдрмисању улица. Сви радови извођени су у режији сопственом радном снагом, која је била спремана специјално за овакве послове Радио се преко целе године крајње убрзаним темпом дању ноћу, пошто не само да су се пруге морале што пре изградити ради успоставања саобраћаја, а тиме и побољшања прихода, већ се и на то морала обратити пажња, да радови Управе Трамваја и Осветљења не задрже или омету радове Техничке Управе, што је постигнуто у пуној мери.

Изведени су ови радови:

1.) Дупли колосек Узун Мирковој ул. и реконструисан један део пруге на каменој подлози укупно 242 мет.

2.) Повратни круг око споменика и реконструкција колосека пред Позориштем, све на бетонској подлози. Укупно 510 мет. Израдом овог круга отклоњена је пруга у Кнез Михаиловој ул.

2.) Колосек у Макезијевој уз, на асфалтном слоју, дужина 837 мет.

4.) Дупли колосек на Теразијама и Коларчевој ул. на асфалтном слоју 745 мет.

5.) Колосек у Котанијевој ул. на асфалтном слоју 232 мет.

(Наставак у идућем броју).

БЕОГРАДСКЕ ОПШТИНСКЕ НОВИНЕ

ГОД. XXXIII.

БЕОГРАД, 29. ЈАНУАР 1929.

БРОЈ 3.

ИЗЛАЗИ НЕДЕЉНО ЈЕДАНПУТ

Годишња претплата	100.— дин
На пола године	50.— дин
Поједини број	2.— дин

Претплату ваља слати упутницом администрацији Узун Миркова бр. 1.
А све кореспонденције Уредништву.
Рукописи се не враћају.
Неплаћена писма не примају се.

Грађа за Историју Општине Београдске

Саопштава Д-р Драгић М. Јоксимовић.

Општинске управе у Београду од ослобођења Београда 1918. до данас.
XVI.

Општинска управа, изабрана 6. марта 1921. г., вршила је дужност до 22. августа 1923. г. када је ступила у функцију нова управа, изабрана 19. августа 1923. г. За то време било је следећих промена у општинској управи:

У одборској седници од 4. јануара 1923. г. уважена је оставка првом кмету правнику Милошу Ковачевићу. По писменом предлогу Суда АБр. 6522 одбор је на својој седници од 2. марта 1923. г. донео одлуку, да се избор новог кмета не врши, већ да одборник Шемајо де Мајо обавља дужност првог кмета правника.

Председник општине Добра Митровић изабран је у пролеће 1923. г. за народног посланика. Извесно време он је задржао и председнички положај и посланички мандат. Међутим, Министарство Унутрашњих Дела актом Бр. 854 од 21. јуна 1923. г., који је истог дана заведен у општини под АБр. 15.114, известило је општински суд, да је Народна Скупштина одлучила, да Добра Митровић не може остати као председник општине, пошто је изабран за народног посланика. На одборској седници од 9. јула 1923. г. председавајући је саопштио одбору, да је Добра Митровић разрешен дужности председника сходно члану 85. закона о изборима народних посланика.

Из циркулара АБр. 15.114 од 25. јуна 1923. г., послатог свима одељењима и одселима, види се да је Добра Митровић разрешен председничке дужности истог дана (25. јуна). Из поменутог циркулара види се још, да је дужност председника општине преузео Бора Пајевић, подпредседник општине, а за вршиоца дужности подпредседника дошао је Шемајо де Мајо, вршилац дужности првог кмета правника.

На одборској седници од 27. априла 1921. г. уважена је оставка Д-р Живка Топаловића на одборнички положај. На његово место дошао је Таса Милојевић, који је положио заклетву на одборској седници од 17. маја 1921. г.

6. јула 1921. г. уважене су оставке одборницима Д-р Сими Марковићу, Д-р Драг. Владисављевићу, Лазару Стефановићу, Ивану Чоловићу и Кости Новаковићу. На њихова места требало је да дођу Милорад Ђорђевић трамвајски радник, Драг. Буквић столар, радник, Јанко Петковић зидар, Милан Гројић неглер и Милош Требињец суплент. Од ових одборника положили су заклетву 16. јула 1921. г. Милош Требињец, Драг Буквић и Милан Гројић, а Милорад Ђорђевић и Јанко Петковић нису положили заклетву нити тога дана нити доцније.

У одборској седници од 12. августа 1921. г. саопштио је председавајући, да су према наређењу Министра Унутрашњих Дела, а на основу закона о заштити државе, разрешени одборничке дужности сви комунистички одборници. Једно-времено је саопштио и то, да се упражњена места неће попуњити у смислу чл. 54. зак. о општинама, пошто по закону о заштити државе одборничку функцију не могу вршити ни остали кандидати са листе Филипа Филиповића, већ да ће се по томе питању сачекати одлука Владе.

На истој седници саопштио је председавајући и вест, да је као жртва терористичке акције пао Милорад Драшковић, народни посланик и министар на расположењу.

22. марта 1922. уважена је оставка одборника Драг. Шианског, на чије је место дошао Живота Бранковић и у одборској седници од 29. маја 1922. г. положио заклетву на одборничко звање.

5. децембра 1922. г. положио је заклетву одборник Влада Остојић. Он је дошао на место Драгише Лапчевића, коме је уважена оставка 28. новембра 1922. г.

4. јануара 1923. г. положио је заклетву нов одборник Петар Лилић, који је дошао на место Д-р Милана Стојадиновића.

2. марта 1923. г. положио је заклетву нови одборник Дим. Станчуловић, који је ступио на место умрлог одборника Драг. Мирковића.

12. марта 1923. г. положио је заклетву Петар Мартиновић, који је дошао на место одборника Вел. Карића, коме је уважена оставка на одборничке функције.

11. маја 1923. г. уважена је оставка Светозару Новаковићу, а на његово место позван Милорад Ђорђић, који је положио заклетву 9. јула 1923. г.

19. августа 1921. г. одржана је свечана одборска седница поводом смрти Њ. В. Краља Петра. На овој седници извршена је заклетва присутних одборника на верност Њ. В. Краљу Александру I.

XVII.

19. августа 1923. извршени су избори у свима општинама некадашње Краљевине Србије и Црне Горе¹⁾ у Београду. се овом приликом водила жива борба између листе Грађанског Блока (коалиција демократа, независних радикала, напредњака и републиканаца) и листе Радикалне Странке.

Победили су радикали знатном већином.

За изборе су истакли листе: Михаило Марјановић (радикали), Милош Савчић (грађански блок), Филип Филиповић (независни радници-комунисти), Д-р Живко Топаловић (социјалисти) и Д-р Антоније Поп-Христић (српска странка).

¹⁾ Службене Новине бр. 141 од 25. јуна 1923.

1. Листа Радикалне Странке

1. Кандидати са нарочитим условима:

1) Председник општине Михаило М. Марјановић адвокат, 2) подпредседник Милош Ст. Ђорђевић инжењер, 3) кмет правник Јеша П. Протић инспектор Министарства Унутрашњих Дела, 4) кмет правник Слободан Р. Василић начелник Генералне Дирекције Непосредних Пореза, 5) кмет правник Данило Д. Јанковић, 6) кмет правник Никола Бесарабић референт Министарства Аграрне Реформе.

II. Кандидати са општим условима:

7) кмет Ставра К. Трпковић рентијер, 8) кмет Ђорђе Димовић хотелијер, 9) кмет Милан Марковић столар, 10) кмет Иван М. Милићевић инспектор Министарства Финансија у пензији и кмет општине београдске, 11) кмет Шалом А. Русо, кмет београдске општине, 12) кмет Милош Балтић кмет београдске општине, 13) кмет Александар Д. Поповић надзорник техничких радова, 14) кмет Васа А. Симић учитељ у пензији.

III. Одборници:

15) Ђока Кара-Јовановић адвокат, 16) Влада Митровић инжењер и професор Техничког Факултета, 17) Д-р Димитрије Антић професор Медицинског Факултета, 18) Шемајо де Мајо адвокат, 19) Владимир Поповић архитекта, 20) Ото Гавриловић директор банке, 21) Д-р Милорад Станојевић начелник Министарства Аграрне Реформе, 22) Исидор Николић столар, 23) Радојко М. Гавриловић трговац, 24) Павле Кара-Радовановић новинар и уредник Занатлије, 25) Милорад Ј. Радосављевић индустријалац, 26) Д-р Данило Катић начелник Министарства Просвете, 27) Лука Јевремовић професор, 28) Тома Цинцар Јанковић шеф Месне Контроле у пенз., 29) Добросав Петковић трговац, 30) Тома С. Јовановић помоћник начелника Министарства Пошта, 31) Ненад Ђорђевић адвокат, 32) Живојин Живковић бравар, 33) Јосиф К. Стојановић адвокат, 34) Михаило Доловачки берберин, 35) Милан Ст. Цветковић учитељ, 36) Михаило Петровић-Обућина инжењер, 37) Петар Мартиновић цвећар, 38) Драгиша Ј. Леовац адвокат, 39) Светозар Р. Церовић бравар, 40) Јеленко Павловић монтер, 41) Душан Стајић ковач, 42) Крста К. Гиновић месар, 43) Миле Трпковић хлебар, 44) Јован Гавриловић трговац, 45) Радомир Џелебчић трговац, 46) Д-р Давид Албала лекар, 47) Маринко Савић музикант, 48) Радисав Калановић кондуктер С. Д. Ж., 49) Милан Влахојанић шпедитер, 50) Лазар Илић кафеџија, 51) Душан Т. Вељковић бакалин, 52) Коста Ј. Јеремић трговац, 53) Богдан Дамњановић грађевинар, 54) Радивој Младеновић поштански кондуктер, 55) Богољуб Јовановић трговац, 56) Петар Д. Ђорђевић кондуктер поште, 57) Живојин Пауновић трговац

58) Мирко Кодрановић архивар Дирекције Пошта и 59) Ђорђе Глигоријевић кафеџија.

2. Листа Грађанског Блока

I. Кандидати са нарочитим условима:

1) Председник Милош Савчић инжењер, 2) подпредседник Петар М. Лазаревић пуковник у пензији, 3) кмет правник Милутин А. Пеливановић судија, 4) кмет правник Витор Крстић инспектор Министарства Унутрашњих Дела, 5) кмет правник Љубомир Хаџи Ђорђевић инспектор Министарства Финансија у оставци, 6) кмет правник Милорад Тодоровић адвокат.

II. Кандидати са општим условима:

7) кмет Драгољуб М. Јоксимовић трговац, пређашњи кмет и шеф снабдевања, 8) кмет Милорад Чупић кафеџија, 9) кмет Д-р Сима Петровић лекар и начелник Министарства Социјалне Политике у пензији, 10) кмет Живојин М. Радосављевић секретар Мин. Просвете, 11) кмет Драгољуб Миловановић машиниста, 12) кмет Стеван Кошутић индустријалац, 13) кмет Драгутин С. Милојевић контролор Жељ. Дирекције и 14) кмет Михаило М. Филиповић кафеџија

III. Одборници:

15) Љуба М. Давидовић председник министарства на расположењу, 16) Д-р Војислав Маринковић министар на расположењу, 17) Д-р Драгољуб Аранђеловић професор Универзитета, 18) Тома Раденковић трговац, 19) Бранко Поповић професор Универзитета, 20) Душан И. Божић инжењер, 21) Драгиша Матејић индустријалац, 22) Драгољуб Боркановић чиновник Бродарског Синдиката, 23) Д-р Владимир Гарашанин адвокат, 24) Радивоје Т. Туцаковић инспектор Мин. Народног Здравља, 25) Моша Ј. Алкалај адвокат, 26) Д-р Коста Јовановић бив. председник Београдске Општине, 27) Милић М. Сокић инжењер, 28) Павле Е. Јуришић пуковник у пензији, 29) Михаило П. Петковић часовничар и јувелир, 30) Димитрије Груднић начелник Мин. Унутрашњих Дела у пензији, 31) Тодор Перишић хотелијер, 32) Никола Виторовић грађевинар, 33) Владимир А. Маринковић професор, 34) Богољуб М. Јовановић бравар, 35) Боровоје Ј. Поповић адвокат, 36) Божићар Ђирић рибар, 37) Димитрије Г. Станчуловић трговац, 38) Павле Ј. Матић трговац, 39) Димитрије Вучовић трговац, 40) Д-р Милош Петровић виши чиновник Народне Банке, 41) Давид Николић лимар, 42) Прока Илић трговац, 43) Михаило В. Илић бравар, 44) Д-р Војислав Кујунџић лекар, 45) Јован Нешковић трговац, 46) Станоје Стојановић кројач, 47) Сава З. Стефановић пиљар, 48) Д-р Љуба Д. Стојановић лекар, 49) Јаков С. Давичо шеф одељења Управе Фондова, 50) Коста М. Глишић рентијер, 51) Обрен В. Милосављевић трговац, 52) Јеврем Васовић трговац, 53) Сава Михајловић кројач, 54) Недељко Савић трговац, 55) Антоније Младеновић учитељ, 56) Светозар Ј. Генић инжењер, 57) Ђока М. Матић зидар, 58) Драгутин Стокић ковач и 59) Будимир Ђ. Вељковић столар.

3. Листа Независних Радника¹⁾ (Комуниста)

4. Социјалистичка Листа

I. Кандидати са нарочитим условима:

1) Председник општине Д-р Живко Топаловић адвокат, 2) подпредседник Аца Павловић адвокат, 3) кмет правник Здравко Тодоровић адвокат, 4) кмет правник Радован Атанасијевић писар Београдског Трговачког Суда, 5) кмет правник Емило Гојковић писар Министарства Социјалне Политике, 6) кмет правник Радивоје Ст. Радуловић секретар Округног Уреда.

¹⁾ Ову листу не штампамо, пошто је нисмо могли до овога момента набавити.

II. Кандидати са општим условима:

7) кмет Алекси Мајдачевић кројач, 8) кмет Милан Ж. Илић бравар, 9) кмет Маринко Живковић кројач, 10) кмет Радомир Рашић кондуктер, 11) кмет Милорад Косовић абаџија, 12) кмет Милош Николић млинар, 13) кмет Михаило Пауновић столар, 14) кмет Иван Басуровић превизјач.

III. Одборници:

15) Таса Милојевић архитекта, 16) Лука Поповић секретар Главног Радничког Савеза 17) Милош Тимотић чиновник Министарства Социјалне Политике, 18) Недељко Дивац професор и народни посланик, 19) Милорад Белић кројачки радник, 20) Душан Пешић секретар Берзе Рада, 21) Благоје Брачинац браварски радник 22) Витомир Кораћ новинар, 23) Милутин Цветковић обућарски радник, 24) Димитрије Ђорђевић типограф, 25) Милан Пешић кројачки радник, 26) Рисантије Јовановић браварски радник, 27) Ђока Димитријевић кондуктер трамваја, 28) Ђорђе Туловић бравар, 29) Лазар Јевин кројачки радник, 30) Негосав Илић администратор, 31) Милош Илић кафеџија, 32) Петар Николић женски кројач, 33) Светозар Ђорђевић молер, 34) Војислав Јаковљевић чиновник Уреда за Осигурање 35) Петар Љујић типограф, 36) Лазар Ђорђевић обућар, 37) Јохан Тилингер зидар, 38) Будимир Димитријевић пекар, 39) Владислав Банковић обућар, 40) Никола Д. Николић банкарски чиновник, 41) Радивоје Поповић кројач, 42) Василије Терзић обућар, 43) Тодор Живановић опанчар, 44) Панта Благојевић радник Маркарнице, 45) Милан Чаировић радник, 46) Благоје Адамовић пекарски радник, 47) Милош Бага чиновник Уреда за Осигурање 48) Миодраг Мирић дреер, 49) Марко Шарчевић радник, 50) Илија Зечевић књиговођа, 51) Јоца Обрадовић берберин, 52) Милан Петровић млинарски радник, 53) Петко Спасић бонбонџија, 54) Антоније Јанковић опанчар, 55) Марко Ж. Миловановић грађевинар, 56) Илија Ђурић абаџија, 57) Ђура Грајнеровић кројачки радник, 58) Владимир Николић обућар, 59) Павле Енгелдингер кројач.

5. Листа Српске Странке

I. Кандидати са нарочитим условима:

1) Председник општине Д-р Антоније Поп-Христић инспектор Министарства Правде у пензији, 2) подпредседник Д-р Милутин Д. Нешић пензионер, 3) кмет правник Тодор Ј. Богатинчевић адвокат, 4) кмет правник Милан Ј. Здравковић судија, 5) кмет правник Богдан Николић писар Првостепеног Суда, 6) кмет правник Живојин Л. Достанић чиновник Министарства Саобраћаја.

II. Кандидати са општим условима:

7) кмет Витомир В. Станојевић трговац, 8) кмет Милан Поробић чиновник, 9) кмет Таса Карапетровић трговачки помоћник гвожђар, 10) кмет Милић Д. Ђорђевић бивши поштар, 11) кмет Александар Анђелковић пиљар, 12) кмет Риста Марковић магационер, 13) кмет Јован А. Стојковић железничар, 14) кмет Бранко Гагић шпедитер.

III. Одборници:

15) Богдан Н. Ерцеговац чиновник Министарства, 16) Живко Бабић обућар, 17) Лазар Т. Милошевић геометар, 18) Мијаило Р. Милосављевић ковач, 19) Гаврило Милановић трговац, 20) Витомир Петровић служитељ инвалид, 21) Јаша Поповић папучар, 22) Драгомир Л. Димитријевић поштански кондуктер, 23) Влада Станојевић месар, 24) Радован Драгутиновић трговац, 25) Илија Боришић месар, 26) Милан Мих. Ђорђевић штампар Државне Штампарије, 27) Драгутин П. Аџић руковац машина,

28) Чедомир Ставрић фирмописац, 29) Сретен Стајић бродарски чиновник, 30) Владимир Е. Скобла трговац, 31) Милош Милошевић папучар, 32) Светислав М. Станојевић месар, 33) Живојин Стојиљковић свршени економ, 34) Војислав Живковић типограф, 35) Јаков Ј. Ратковић трговац, 36) Богосав Мирковић столар, 37) Александар Пајкић кафеџија, 38) Сима Алкалај фотограф, 39) Милан Јовановић колар, 40) Анђелко Д. Стевановић виши контролор, 41) Ђорђе Стевановић трговац, 42) Војислав А. Ђокић фотограф, 43) Благоје М. Степановић четкар, 44) Ђорђе Павловић типограф, 45) Александар Станојевић народни посланик — бивши кафеџија, 46) Исидор Стеванов Мишић кондуктер Електричних Трамваја, 47) Милан К. Јанковић поштански кондуктер, 48) Јован Митровић шубараш, 49) Жарко С. Вукићевић гравер, 50) Јован Стојановић кафеџија, 51) Александар Кезић чиновник Д. Р. С. 52) Сава Стојановић служитељ, 53) Владимир Рашајски колар, 54) Ваца Ђорђевић бакалин, 55) Велисав С. Зарић пескарски трговац, 56) Гавра Давидовић штампар, 57) Драгутин М. Томић чиновник општине, 58) Драгољуб А. Поповић благајник фабрике Гоњевац и 59) Бранко Лазовић трговац.

XVIII.

Из оригиналног записника Главног Бирачког Одбора, који је био у рукама писца ових редова, види се, да је на дан избора, 19. августа, изишло на биралиште 13.402 гласача.

Од овога броја гласало је за листу:

- а) Михаила Марјановића 6.405 гласача
- б) Милоша Савчића 4.979 гласача
- в) Филипа Филиповића 1.537 гласача
- г) Д-р Живка Топаловића 312 гласача
- д) Д-р Антонија Поп-Христића 169 гласача.

На основу овога и чл. 55. закона о општинама Главни Бирачки Одбор прогласио је да су избрани доле означени часници и одборници:

1) Часници:

- 1) председник Михаило Марјановић (радикал)
- 2) подпредседник Милош Бобић (радикал)
- 3) кмет правник Јеремија Протић (радикал)
- 4) кмет правник Слободан Р. Василић (радикал)
- 5) кмет правник Данило Д. Јанковић (радикал)
- 6) кмет правник Никола Бесарабић (радикал)
- 7) кмет Ставра К. Трпковић (радикал)
- 8) кмет Ђорђе Димовић (радикал)
- 9) кмет Милан Марковић (радикал)
- 10) кмет Иван Милићевић (радикал)
- 11) кмет Шалом А. Русо (радикал)
- 12) кмет Милош Балтић (радикал)
- 13) кмет Александар Д. Поповић (радикал)
- 14) кмет Ваца А. Симић (радикал)

II) Одборници:

- 1) Ђока Корајановић (радикал)
- 2) Владимир Митровић (радикал)
- 3) Д-р Димитрије Антић (радикал)
- 4) Шемајо де Мајо (радикал)
- 5) Владимир Поповић (радикал)
- 6) Ото Гавриловић (радикал)
- 7) Д-р Милорад Станојевић (радикал)
- 8) Исидор Николић (радикал)
- 9) Радојко М. Гавриловић (радикал)
- 10) Павле Кара Радовановић (радикал)
- 11) Милорад Ј. Радосављевић (радикал)
- 12) Данило Катић (радикал)
- 13) Лука Јевремовић (радикал)
- 14) Тома Црњаковић (радикал)
- 15) Добросав Петковић (радикал)
- 16) Тома С. Јовановић (радикал)
- 17) Ненад Ђорђевић (радикал)
- 18) Живојин Живковић (радикал)

- 19) Јосиф К. Стојановић (радикал)
- 20) Михаило Доловачки (радикал)
- 21) Милан Ст. Цветковић (радикал)
- 22) Михаило Петровић (радикал)
- 23) Петар Мартиновић (радикал)
- 24) Драгиша Ђ. Леовац (радикал)
- 25) Светозар Р. Церовић (радикал)
- 26) Јеленко Павловић (радикал)
- 27) Душан Стајић (радикал)
- 28) Крста Гинових (радикал)
- 29) Миле Трпковић (радикал)
- 30) Јован Гавриловић (радикал)
- 31) Љуба М. Давидовић (демократа)
- 32) Д-р Војислав Маринковић (демократа)
- 33) Д-р Драгољуб Аранђеловић (незав. радикал)
- 34) Тома Раденковић (демократа)
- 35) Бранко Поповић (демократа)
- 36) Душан И. Божић (републиканац)
- 37) Драгиша Матејић (демократа)
- 38) Драгољуб Боркановић (демократа)
- 39) Д-р Владимир Гарашанин (напредњак)
- 40) Радивоје Туцаковић (демократа)
- 41) Моша Ј. Алкалај (демократа)
- 42) Милан Гројић (комуниста)
- 43) Михаило Тодоровић (комуниста)
- 44) Лазар Петровић (комуниста)
- 45) Таса Милојевић (социјалиста)

Према овоме у општинску управу ушли су:

- а) са листе Радикалне Странке сви чланови и тридесет одборника,

- б) са листе Грђанског Блока само једанаест одборника: Љуба М. Давидовић, Д-р Војислав Маринковић, Д-р Драгољуб Аранђеловић, Тома Раденковић, Бранко Поповић, Душан Божић, Драгиша Матејић, Драгољуб Боркановић, Д-р Владимир Гарашанин, Радивоје Туцаковић и Моша Алкалај.

- в) са листе Независних Радника само три одборника: Милан Гројић, Михаило Тодоровић и Лазар Петровић.

- г) са листе социјалистичке једино Таса Милојевић.

- д) са листе Српске Странке није ушао ниједан одборник, пошто листа није добила изборних количник.

Против ових избора жалили су се Државном Савету Светозар Гребенац адвокат и Милутин Пеливановић судија.

Државни Савет својим решењем Бр. 9861 од 14. септембра 1923. г. оснажио је изборе, а жалбе одбацио Решење у целини гласи¹⁾:

„По жалбама Светозара М. Гребенца, Милутина Пеливановића, судије Првостепеног Суда и осталих на избор општинских чланова за варош Београд, који је извршен 19. августа 1923. год., Државни Савет у I. Одељењу расмотрио је сва акта овога предмета па је нашао следеће:

Навод жалиоца г. Пеливановића да Одбор Општине Града Београда при избору чланова бирачких одбора за поједина гласачка места није поступио по чл. 52. в. Закона о Општинама и исте одредио коцком не може се узети у обзир са разлога, што Одбор Општине Града Београда има 45 одборника — чл. 70. Закона о општинама, — док је гласачких места за овај избор било 24. Па како по чл. 52. Зак. о Општинама. за свако гласачко место треба изабрати коцком по два одборника и заменика за чланове, то да би се могло по поменутом чл. 52. в. поступити, требало би имати 48 одборника. Према оваквом стању одбор је био у немогућности да овај избор изврши коцком из своје средине, већ је то извршио избором у седници општинског одбора, који је представници свих политичких група, које су биле заступљене у одбору.

Поред свега овог, као разлог да је захтев за поништај овог избора неуместан, има послужити

и факат да неизвршење ове формалности није оошло имати утицаја на резултат избора извршених тајним гласањем, јер је велика разлика у броју куглица, који је добила листа кандидата, против чијег је избора жалба поднета, као и тај разлог што је записницима свију гласачких места утврђено да није било ни једне неправилности у изборном раду.

Не може се узети у обзир ни навод г. Гребенца, да се Суд Општине Града Београда, при састављању азбучног списка, није држао наређења става II. чл. 1. зак. о бирачким списковима, по коме ће први азбучни списак имати за основу онај списак, по коме су извршени избори народних посланика за Уставотворну Скупштину, док је Општински Суд узео за основу азбучни списак по коме су вршени општински избори 1920. године.

По чл. 26. Закона о општинама свакоме је допуштено тражити исправку азбучног списка, о чему Општински Суд доноси решење и по чл. 27. в. Закона о Општинама спроводи га надлежном Првостепеном Суду на оцену и решење. По чл. 27. Закона о Општинама одлука Првостепеног Суда по овим решењима извршна је, те је Државни Савет ненадлежан да се упушта у оцену правилности азбучних спискова.

Са изложеног а на основу чл. 170. Закона о Општинама I одељење Државног Савета решава, да се ове жалбе одбаце као неумесне а избори извршени на дан 19. августа тек. год. одобре као на закону основани.“

XIX.

22. августа 1923. г. одржана је одборска седница под председништвом вршиоца дужности председника Боре Пајевића, на којој је извршена заклетва нове општинске управе.

После извршене заклетве нови председник општине Михаило Марјановић дао је следећу изјаву:

„Господо одборници! Изабрани вољом београдских грађана, на збору од 19. августа, саобразно законским прописима, примам дужност Председника Београдске Општине.

Примајући ту дужност нека ми је допуштено да укратко изнесем општинске послове, које ће општинска управа са одбором под мојим председништвом решавати и изводити. Ти су послови ови:

Реорганизација општинске администрације у вези са осигурањем социјалног положаја свих општинских службеника и посленика као и њихових породица за случај њихове смрти.

Доношење специјалног закона за београдску општину као престоницу.

Дефинитивно решење, што је моглоће скорије, Генералног Плана за уређење Београда у вези са доношењем новог Грађевинског Закона за варош Београд. Њихово увођење у живот у сврси модерног уређења Београда и околине, у погледу здравственом, техничком, саобраћајном и естетичком

Завођење разумне штедње и санирање општинских финансија у сврси подизања кредитне способности општине ради стварања средстава за извршење многобројних општинских радова, приступајући томе извођењу по реду прешности.

Санирање здравствених прилика, увођење најстрожијег санитарског надзора као и прегледа животних намирница како у Београду, околини, тако и у оним местима, из којих се Београд снабдева, у циљу да Београд здраве и добре животне намирнице. Постепено завођење свих потребних санитарских установа за успешну борбу против заразних болести и изолацију оболелих особа. Завођење општинских амбуланти за све крајеве Београда и општинске апотеке за сиромашне грађане у сврси да грађани што пре дођу до лекарске помоћи и јевтинијих лекова. Изградња народних купатила за све крајеве вароши, подизање зграда за дечије клинике, заводе за исхрану одојчади, дечија склоништа, диспансере, болнице, санаторијуме и остале сличне установе јавне хигијене и санитета.

Реформа система одржавања чистоће у вароши.

Проширење општинског водовода по утврђеном генералном плану.

Појачање Електричне Централне, преустројство разводне мреже за осветлење, проширење мреже трамвајског саобраћаја.

Довршење варошке канализације.

Уређење паркова, скверова и дечијих игралишта.

Изградња и уређење пијаца: централне и локалних за све крајеве Београда

Довршење варошког катастра у вези са доношењем закона о катастру.

Калдрмисање и оправка варошких улица и довођење у ред приступних друмова.

Питање калдрмисања Београда је један од најтежих проблема, који ће општинска управа имати да решава. Он је нарочито тежак с обзиром на велику пространост града, малу густину насељености, огромну количину потребног материјала за тај посао. С тога ће ово бити предмет нарочите бриге општинске управе, која ће имати у виду узајамност интереса центра и периферије.

Боље и рационалније искоришћавање обале Саве и Дунава до могућности за дефинитивно утврђивање ових, изградњу пристаништа, кејова и антрота.

Подизање општинског дома, школских зграда и оних за санитарске и остале општинске потребе као и зграде за социјалне и културне потребе Београда.

По питању сузбијања скупоће најглазнијих намирница општинска управа налази да је њена интервенција потребна.

Исто тако општинска управа налази да је потребна њена интервенција и у грађењу малих, хигијенских и јевтиних станова.

У извођењу свих, напред побројаних, послова није се систематски по реду прешности, истичући у први ред здравствене потребе грађана, извршујући објекте и заводећи установе, које ће општини доносити приносе ради повећања кредитне способности општине и извођење нових објеката и установа.

Налазећи, да Београд као престоница и град, који заузима у сваком погледу један специјално важан положај, а располаже тако скромним средствима, има да буде и предмет нарочитог старања добро смишљене политике Краљевске Владе, општинска ће управа настојавати код Краљевске Владе да се та политика и оствари.

Господо одборници,

Општинска управа свесна је да ће у извођењу овога програма наилазити на огромне тешкоће. Али ће она уложити све своје снаге да исте савлада, очекујући потпору и искрену сарадњу општинског одбора, а она ће у своме раду имати на уму интересе целог Београда, свих крајева и свих београдских грађана“.

Затим је одборник Љуба М. Давидовић дао у име Грађанског Блока ову изјаву:

„Допустите ми, господо, у почетку свога говора једну искрену жељу за г. председника и његове помагаче. Ја бих желео да г. председник са оваком истом лакоћом изврши овај обилан програм, са каквом га је саставио и са каквом га је прочитао. Наравно, господо, да између тога двога има великих разлика. И г. председник и цео општински суд заједно са одбором треба да сматрају да смо ми, представници Грађанског Блока, готови да у свима, али у свима паметним

¹⁾ Архива општинска Абр. 26.052 од 25. септембра 1923. год.

и смишљеним пословима општинским, укажемо своју искрену и пуну помоћ. Ми ћемо се, господо, трудити да, доследно идеји, која нас је била скупила пред ове изборе, останемо доследни и до краја свога рада у општинском одбору. Ми ћемо се трудити и надамо се да ћемо и успети да увек, али увек, господо, истакнемо опште интересе изнад посебних, па били они лични или били партијски. Ми сматрамо да је рад у општини рад за све нас, а не за ову или ону партију и ако, господо, ми наиђемо у раду и суда и одбора на тај пут т.ј. да се не очувају увек општи интереси изнад посебних, онда ћемо ми бити нови љути противници. У противном случају ми ћемо бити одани сарадници. Има један недуг, господо, о коме се мора да каже овде, на овом месту, реч и, може бити, неком може изгледати то неупутно и не на своје месту, али један недуг, господо, који страховито притискује наше друштво. Он је господо последица тешких ратних прилика и он је заплавио не само људе у нашој земљи него је заплавио људе и по другим државама. То је, господо, један страشان недуг — недуг корупције. Ми се надамо да ћете нам веровати, и време нам од ове три године даје и права да се надамо, да корупција неће наћи ни један кутак у нашој Отаџбини. Ја сам био сарадник с данашњим г. председником и ја сам уверен у његову честитост и ако га ми будемо помагали, искрено помагали, ја сам уверен, да корупцији неће бити места у овом дому.

Господо, то су само две кратке напомене, које сам ја имао да дам у име својих другова и ако се о тим напоменама буде водило рачуна, ја сам уверен, да ћемо ми заједнички добро и корисно радити. Али ако се о томе не буде водило рачуна, ако се буду лични интереси па, допустите, господо, и партијски, истицали изнад општих, онда ћемо ми, господо, таквим пословима бити најодлучнији противници и борићемо се да Београд увек буде варош или град Београђана а никад ове или оне партије.

После овога дао је изјаву представник комунистичке групе одборник Милан Гројић:

„Молим Вас, господо, у име одборничке групе независне радничке партије дозволите ми да поводом изјаве г. председника дам једну кратку декларацију.

Ми смо изабрани као представници Независне Радничке Партије Југославије да у општинском одбору штитимо интересе радника и сиромашних грађана, који су нас овамо послали. Штитећи те интересе већине, ми ћемо најбоље радити на културном, привредном, здравственом и духовном уздицању ове вароши.

Али још сад морамо учинити ове констатације: Изборни резултат није израз стварног расположења огромне већине становника ове вароши. И ако је уставом признато опште право гласа, овога права лишен је огроман број радника и сиромашних грађана. Они, који су до сада држали општинску управу у својим рукама, газећи закон, избацили су из бирачког списка и нису хтели увести више хиљада радника и сиромашних грађана. Али сем овога фалсификата воље грађана, притисак, застрашивање, корупција и крађа гласова од стране крупних капиталистичких партија ни овога пута нису изостали. (гласови: није истина!). То је истина, господо, и оставите то револтирање за сутра. А ко овако ради и добије општинску управу, тај не доказује, да је инспирисан каквим добрим намерама за будући рад у општини или не даје никакве гаранције да ће од његовога рада имати какве користи сиромашни грађани и истински напредак ове вароши.

Досадашњи рад свих буржоаских партија у општини није ни из далека одговарао интересима и потребама огромне већине становништва, коју сачињавају радници и сиромашни грађани. Поли-

тика, која се до сада водила у општини, а која ће се и у будуће водити, има чисто класни карактер. Увек у рукама капиталистичких партија, општинска је управа стално сваљивала све финансијске терете на раднике и сиромашне грађане, заводила свирепе посредне порезе, који све више поскупују живот, чине га све тежим, несносним за радне масе, док се трошење прихода, добивених на најнеправеднији начин, врши најнерационалније. Ни у питању добрих здравствених услова, ни у питању исхране и снабдевања и јетвинијег живота, ни у питању станова, ни у питању добре социјалне политике општина до сада није урадила ништа доброга, бар за нас раднике и сиромашни део грађанства.

Овом приликом морамо констатовати да режим до сада није хтео да омогући једноветремено извршавање општинских избора у другим областима Југославије, да се намерно не доноси један закон о општинама за целу земљу, већ да у осталим општинама управљају државни комесари и полицијски кметови, противно жељи и интересима радног народа, ништећи тако потпуно општинску самоуправу. Овај режим продужава само своју реакционарну политику, од које данас пати не само радничка класа већ и остали слојеви радног народа вароши и села. Тако стање нарочито је омогућено и злогласним законом о заштити државе, непознатом у целом свету са своје реакционарности. И са овога места ми најенергичније протестујемо против те сурове класне владавине.

Протестујући против начина, на који су вршени и ови избори и начина управљања општинском и захтевајући анкету, која би утврдила какво је сада стање у општини, и по нашем уверењу у досадашњем раду у општини има доста неправилности и неисправности, ми изјављујемо да ни у садашњу општинску управу немамо поверења и да на њу гледамо само као на један од органа капиталистичке владавине и стога ћемо, као представници радничке класе, сав њен рад подврћи најоштријој критици, водећи рачуна о свима потребама радничке класе и сиромашног света. На тај начин ми се надамо, да ћемо најбоље задовољити потребе радника и других сиромашних грађана и учинити да се ова варош истински културно здравствено, привредно и социјално подигне“.

Социјалистички одборник Таса Милојевић дао је следећу изјаву:

„Господо, ја овога пута не могу дати изјаву у име некакве групе, јер сам једини представник социјалистичке партије у овом општинском одбору. На жалост, наша партија овога пута није успела да око свога програма прикупи већи број гласача, те је, после ових изборних резултата, спала на мањи број одборника него што је до сада имала. То, свакојако, није кривица саме партије, већ је много више кривица реакционарног закона о општинама, који је укинуо пропорцију и који не допушта да свака партија буде представљена по оној снази, колико има представника у грађанству и међу бирачима. Ја, дакле, због тога не могу дати изјаву у име некакве групе, али дајем изјаву у име своје, као представник радничке партије.

Ову општинску управу у свима њеним предлозима, који би били у интересу радничке класе и сиромашног грађанства, које се окупиле око социјалистичке партије, помагаћу, у колико њени предлози буду били у интересу радничке класе.

Али познавајући историју и људе и партију, која је данас добила већину, ја не верујем да ће њени предлози ићи у корист сиромашног становништва радничке класе Београда. И до сад, једним добрим делом општинска управа била је у рукама партије, која је данас добила већину и ми радом те управе нимало нисмо били задовољни и за тај би рад могли рећи, да није одгова-

рао интересима пролетаријата и сиромашног грађанства, и због тога не верујем да ће с те стране потицати предлози и реформе, које би ишле у корист радничке класе и сиромашног становништва.

Ја са своје стране слабаким силама стараћу се, да те интересе заштитимо, и ако бих добио потпору од осталих група и општинске управе, ја бих био у том случају потпуно задовољан, без икакве партијске суревњивости, што је тај предлог помаган с друге стране.

То је моја изјава“.

Последњу изјаву дао је представник одборничке групе Радикалне Странке Ше-мајо де Мајо. Иста гласи:

„Господо одборници! Изабрали поверењем великог дела београдских бирача, каквим ниједна општинска управа до данас није била почаствована, одборници који припадају групи Народне Радикалне Странке, у чије име говорим, свесни су тешке одговорности, коју им ово велико поверење налаже.“

Кад је Радикална Странка одлучила да у Београду изађе пред своје бираче са чисто хомогеном листом, она је, у првом реду, била руковођена тежњом, да Београду помогне и да општинској управи да једну такву личност и такав састав, који ће моћи дати довољно гаранције за правилно вођење општинских послова.

Свесни и те одговорности, свесни и тога нашег положаја, ми ћемо, господо, одговорити ове великом поверењу, које су нам Београђани указали, тиме, што ћемо се свесрдно залагати и уложити све своје снаге да одговоримо тој дужности. На тај начин савесним и преданим радом ми ћемо помагати општинску управу у целокупном раду на добру и напретку Београда.“

После овог закључена је одборска седница.

Извештај о раду

Техничких одељења управе трамваја и осветлења од 10-8-1926. до 1-ХI-1928, год.

Радови Трамвајског Одељења продужени су исто тако интензивно као и у 1927. год. и у 1928. год израђено је:

- 1) Леви колосек у ул Краља Милана од Краља Милутина до Славије као и пруга на Славији и у Београдској ул. Укупно 856 мет.
 - 2) Колосек у Кн. Милетиној ул. на слоју асфалта од кафана Сунце до Кланице. Укупно 1140 метра.
 - 3) Колосек у Кн. Милетиној ул. од Цетинске до Вилинске ул.
 - 4) Колосек у Битољској ул. на слоју асфалта Укупно 575 мет.
 - 5) Измена колосека у Поенкаревој ул. Укупно 318 мет.
 - 6) Замена шине у Ратарској и Вилинској ул. Укупно 1240 мет.
 - 7) Дупли колосек и Александровој ул. од Београдске до Гробљанске. Укупно 940 метра.
 - 8) Дупли колосек у Гробљанској од Краља Александра до Ратарске и један колосек кроз целу Гробљанску. Укупно 1250 мет.
 - 9) Дупли колосек у Карађорђевој од Жељезн. Станице до Београдске Задруге. Укупно 870 мет.
 - 10) Колосек: Нови Берам—Цветкова Механа 600 мет.
 - 11) Дупли колосек у Призренској ул. 200 мет.
 - 12) Преправка дуплог колосека у Краља Милана ул. од Лондона до Теразија 932 мет.
- Поред овога приступило се заваривању (швајцовању) шина помоћу алуминотермита, чиме се трајање шина на једном саставнику продуживала за 10—15 година.

Предњим излагањем образложени су и објашњени сви технички радови у Управи, а из бројева које следују може се видети обим и количина радова појединих одељења.

1) Електро техничко Одељење.

а) Одсек Централне: извршена монтажа електричног дела турбине, монтажа Дунавске пумпе, обновљено целокупно електрично осветљење. У Централни упоредо са радовима у Машинској Сали рађено на електро техничком делу машина и развојних постројења.

Одсек електро тех. радионице преуређен вршио је у 1928. год. потпуно оправку свих трамвајских моторних кола, те је у 1928. год. оправно 29. ком. мотора, 100 ком. магнета за њих колекторе и разне друге оправке и трансформатора.

Дато нових кућних веза 12500 комада, подигнуто 16 км. ваздушне линије високог напона; 10 ком. кабловске линије високог напона; 17 км. подземне мреже ниског напона; 110 км. ваздушне линије ниског напона; монтирано 19 ком. развојних и трансформаторских подстанница високог напона зиданих од бетона; 19 ком. истих од дрвета; 31 ком. истих у подземним бетонским шахтовима; 11 ком. подстанница у зградама. Укупно 80 подстанница.

Убачено је нозих трансформатора у укупној снази 2500 Кв.

Постављено дрвених и гвоздених стубова 2140 комада. Постављено обичних уличних лампи 1472 комада. Постављено уличних арматура 600 комада.

Нормализован је напон у реону Господарске Механе на 6000/380/220.

Одржавање мреже износи суму од динара 2.750.000.—, а укупна сума свега износи дин. 18.970.000.—

Осим ових радова, одсек за одржавање и изградњу трамвајске мреже изградио је 20 километара трамвајске ваздушне линије.

Набавка струјомера износила је 3.500.000.— динара. Набавка каблова износила је 4.000.000.—

2) Машинско Одељење.

Монтирана три котла систем Бабкок по 390 м², монтиран и озидан један економијер 620 м. и загревне површине, реконструисана два котла система Стајмилер, довршено и пуштено у рад постројења за аутоматско ложење угљем, назидан димњак 85 мет. висине, озидан канал за топле гасове, канал за одвод воде 80м³ на минут, демонтиран стари и монтиран нови кров над машинском двораном, дозидане машинске дворана и ложионица, монтажача дизалица од 35 тона, постављена нова центрифугална црпка за воду од 50м³ воде на минут, постављен један вод цеви за воду од 600мм. пречника у дуж. 1000 мет. демонтиране две старе парне машине и монтирана нова турбина од 5100/8000 кв.

У радионици пуштена у рад нова ковачница и реконструисана цела радионица тако да је у њој 1927. год израђено 4.800 предмета у 1928. год. израђено 5.400 предмета.

У депоу поред одржавања кола, префарбан цело возни парк и извршена генерална оправка 94. ком. моторних трамвајских кола.

Укупна вредност свих горе наведених радова без турбине износи 44.000.00.— дин.

Набавка турбине износи дин. 5.500.000.—; 70 ком. трамвај. кола набављено је за 22.000.000.— дин., а 8 нових аутобуса за дин. 2.600.000.—

3. Трамвајско одељење

Потпуно нових пруга израђено је 6.950 мет. колосека замењено и израђено поново са потпуно новим шинама и новом подлогом 13.080 км. колосека. Укупно је дакле израђено и обновљено пруга 20.03 км. т. ј. 40.060 м. шина, тако д. данас има укупно 48,45 км. колосека у Београду,

Зашвајсовано је 225 ком. саставака на дуж. од 7.800 мет. шина. Укупна вредност свих радова у 1926, 1927 и 1928. г. износи 8.982.000.— динара.

Целокупна набавка 45.000 мет. шина износи око 12.000.000.—

По пријему нових кола у јануару месецу 1928. год. ради се просечно са 60 комада моторних кола и 40 ком. криколица дневно. Приходи трамвајски износе просечно око 150.000.— дин. дневно.

У 1926. год. превезено је укупно 29.177.444 путника са приходом од 46.067.471.— дин.; у 1927. год. укупно 30.063.216 путника са приходом од дин. 46.180.887.—; у 1928. год. до краја новембра превезено је 32.886.383 путника са приходом од 49.736.763.— динара.

Према свему горе изложеном укупна сума инвестиција Централне, мрежи и трамваја износи око 125.000.000.— динара. Од ове суме највећи део већ је исплаћен тако да ће на име исплате у 1930. год. за ове набавке и радове остати још 5.000.000.— а сав тај инвестирани капитал већ се од дуже времена искоришћује.

Ови горе наведени радови у целој Управи Т. и О. диктирани у првом реду да се централа и саобраћај оспособе да у свему одговоре потребама Београда, затим диктираним редовима Општине о уређењу Београда, морали су бити изведени а извели су се са крајњим циљем, да се побољшањем рентабилности рада Централне олакша грађанство. Резултати свих ових радова виде се на трамвајима по приходима и броју превезених путника а у Централни ти резултати израђени у следећим бројевима показују велике уштеде, настале услед економичнијег рада.

Ево тих резултата у бројевима:

У 1927. год. при производњи од 17.000.000 кв. час. стајао је угља за 1 кв. час. дин. 1,07, док је у 1928. год. стајао дин. 0,74. Постигнута уштеда по кв. часу је 0,33 дин.

Како ће се производња у 1928. год. бити око 23.500.000.— кв. ч., а како је за сваки кв час. уштеђено по 0,33 то целокупна уштеда само у угљу износи у 1928. год. 7.755.000.— према потрошњи угља која би била да нису извршени, нови радови и да се није водила најстрожија контрола што економичнијег рада на котловима и парни машини да би губитци били што мањи.

Када се свему овоме дода и уштеда која ће настати услед мањих губитака у мрежи и због постављања струјомера паушалним претплатницима, јасно је да је ова уштеда омогућила смањење тарифе за осветљење и моторну снагу чиме се помаже у првом реду развијање ситне индустрије у Београду, затим омогућава грађанима Београда употребу струје у највећим количинама.

Наведена уштеда, сигурност производње ел. енергије као и сигурност њеног развода, могућност да саобраћа највећи број трамваја и снижа тарифе за осветљење то су резултати двогодишњег рада Управе Трамваја и Осветљења.

Стање у коме се данас налазе Централна, Мрежа и Трамваји ово је:

Централа

Централа располаже укупном снагом од 12100 киловата од које је 11450 киловата наизменичне струја. Према Ложионици која има 3100 м² загревне површине може се са нормалним оптерећењем каблова радити са 11000 киловата, а у случају преоптерећења и свих 12000 киловата. Највеће дневно оптерећење Централне износи данас 6500 киловата, има дакле на располагању још 4500 киловата као резерва нормалном раду.

Један од најважнијих услова за правилан рад Централне то је имати довољно резерве да у случају кvara на некој машини рад не буде прекидан.

Пошто се више не ограничава рад мотора приватним претплатницима као што се ранијих година морало чинити, оптерећење Централне по-

стало је равномерно т. ј. дијаграм оптерећења је равномернији него прошле године, чему је узрок повећана производња преко дана а то је настало услед довољне снаге те је потрошња струје нарочито за моторе већа. Овоме је припомогло још и смањење тарифе пошто се од тог доба запажа велики прираст у прикључцима мотора.

Укупна дневна производња у киловат часовима, појачана је за 30—35%, јер док смо на пр. на дан 3. децембра 1917. год. имали произведених 65.580 к. ч., дотле је на дан 3. децембра 1928. год. произведено 85.823 к. ч.

Правилник

О издавању бесплатних и повлашћених трамвајских карата:

1. Бесплатне трамвајске карте издаће се:

а) Председнику и Подпредседнику Општине, кметовима и одборницима, Директору Техничке Управе О. Г. Б. и Управницима Електричне Централне.

б) Службеници појединих Одељења Општине и Електричне Централне када су у униформи, могу се возити бесплатно и то на предњој платформи моторних или задњих кола као и до сада. Жандарми у униформи могу се возити бесплатно на предњој платформи и то највише три особе у једним колима. Сваки преко тога броја мора платити карту и онда не може стајати на платформи.

2. Повлашћене трамвајске карте од 60.— динара и 30.— у другим колима могу имати:

а) Све остало особље Општине и Управе Трамваја и Осветљења, за дневничаре узимаче се у обзир они чија приroda служи захтева посао у вароши.

б) Сви остали коју су по Правилнику АБр. 522/28 имали бесплатне карте, у истом броју и то: Редакције листова који излазе бар једанпут недељно од 1-3 карте, а за дневне листове од 2—5, чиновници Министарства Унутрашњих Дела, који су до сада имали бесплатне карте. Овде се не рачунају агенти и полицијски чиновници који су предвиђени тачком 8. овог Правила.

3. Бачке карте и даље остаје по цени од 30—135 динара месечно за четири вожње и то: Калемегдан — Савинац динара 90.— Калемегдан — Гробље данара 90.— Калемегдан — Кафана „Жагубица“ динара 67.50. Душанова — Славија динара 135.— Душанова — Такалште динара 54.— Споменик — Топчидер динара 135. Споменик — Сењак динара 60.— Споменик — Цветкова Механа динара 90.— Позориште — Кланаца динара 60.— Славија — Вождовац динара 90.—

4. Свако Одељење Општине или надлештво које хоће да има повлашћене трамвајске карте за своје особље мора се обратити актом Управи Трамваја и Осветљења, а карта ће се издати када Управни Одбор одобри.

5. Евиденција о свима картама водиће се у Управи Трамваја и Осветљења а свако одељење које буде имало повлашћене карте за своје особље дужно је оваку промену одмах пријавити Управи Трамваја и Осветљења, које ће по тим пријавама даље поступити по надлежности.

Бесплатне и повлашћене трамвајске карте потписују Председник Општине или његов заменик и Управник Техничке Управе Трамваја и Осветљења.

6. У нарочито хитним случајевима када престоницу посете групе странаца

и смишљеним пословима општинским, укажемо своју искрену и пуну помоћ. Ми ћемо се, господо, трудити да, доследно идеји, која нас је била скупила пред ове изборе, останемо доследни и до краја свога рада у општинском одбору. Ми ћемо се трудити и надам се да ћемо и успети да увек, али увек, господо, истакнемо опште интересе изнад посебних, па били они лични или били партијски. Ми сматрамо да је рад у општини рад за све нас, а не за ову или ону партију и ако, господо, ми наиђемо у раду и суда и одбора на тај пут т.ј. да се не очувају увек општи интереси изнад посебних, онда ћемо ми бити нови љути противници. У противном случају ми ћемо бити одани сарадници. Има један недуг, господо, о коме се мора да каже овде, на овом месту, реч и, може бити, неком може изгледати то неупутно и не на своме месту, али један недуг, господо, који страховито притискује наше друштво. Он је господо последица тешких ратних прилика и он је заплавио не само људе у нашој земљи него је заплавио људе и по другим државама. То је, господо, један страхан недуг — недуг корупције. Ми се надамо да ћете нам веровати, и време нам од ове три године даје и права да се надамо, да корупција неће наћи ни један кутак у нашој Отаџбини. Ја сам био сарадник с данашњим г. председником и ја сам уверен у његову честитост и ако га ми будемо помагали, искрено помагали, ја сам уверен, да корупција неће бити места у овом дому.

Господо, то су само две кратке напомене, које сам ја имао да дам у име својих другова и ако се о тим напоменама буде водило рачуна, ја сам уверен, да ћемо ми заједнички добро и корисно радити. Али ако се о томе не буде водило рачуна, ако се буду лични интереси па, допустите, господо, и партијски, истичали изнад општих, онда ћемо ми, господо, таквим пословима бити најодлучнији противници и борићемо се да Београд увек буде варош или град Београђана а никад ове или оне партије“.

После овога дао је изјаву представник комунистичке групе одборник Милан Гројћ :

„Молим Вас, господо, у име одборничке групе независне радничке партије дозволите ми да поводом изјаве г. председника дам једну кратку декларацију.

Ми смо изабрани као представници Независне Радничке Партије Југославије да у општинском одбору штитимо интересе радника и сиромашних грађана, који су нас овамо послали. Штитајући те интересе већине, ми ћемо најбоље радити на културном, привредном, здравственом и духовном уздицању ове вароши.

Али још сад морамо учинити ове констатације: Изборни резултат није израз стварног расположења огромне већине становника ове вароши. И ако је уставом признато опште право гласа, овога права лишен је огроман број радника и сиромашних грађана. Они, који су до сада држали општинску управу у својим рукама, газећи закон, избацили су из бирачког списка и нису хтели увести више хиљада радника и сиромашних грађана. Али сем овога фалсификата воље грађана, притисак, застрашивање, корупција и крађа гласова од стране крупних капиталистичких партија ни овога пута нису изостали. (гласови: није истина!). То је истина, господо, и оставите то револтирање за сутра. А ко овако ради и добије општинску управу, тај не доказује, да је инспирисан каквим добрим намерама за будући рад у општини или не даје никакве гаранције да ће од његовога рада имати какве користи сиромашни грађани и истински напредак ове вароши.

Досадашњи рад свих буржоаских партија у општини није ни из далека одговарао интересима и потребама огромне већине становништва, коју сачињавају радници и сиромашни грађани. Поли-

тика, која се до сада водила у општини, а која ће се и у будуће водити, има чисто класни карактер. Увек у рукама капиталистичких партија, општинска је управа стално сваљивала све финансијске терете на раднике и сиромашне грађане, заводећи свирепе поседне порезе, који све више поскупују живот, чине га све тежим, несносним за радне масе, док се трошење прихода, добивених на најнеправеднији начин, врши најнерационалније. Ни у питању добрих здравствених услова, ни у питању исхране и снабдевања и јетвинијег живота, ни у питању станова, ни у питању добре социјалне политике општина до сада није урадила ништа доброга, бар за нас раднике и сиромашни део грађанства.

Овом приликом морамо констатовати да режим до сада није хтео да омогући једновремено извршавање општинских избора у другим областима Југославије, да се намерно не доноси један закон о општинама за целу земљу, већ да у осталим општинама управљају државни комесари и полицијски кметови, противно жељи и интересима радног народа, ништећи тако потпуно општинску самоуправу. Овај режим продужава само своју реакционарну политику, од које данас пати не само радничка класа већ и остали слојеви радног народа вароши и села. Тако стање нарочито је омогућено и злогласним законом о заштити државе, непознатом у целом свету са своје реакционарности. И са овога места ми најенергичније протестујемо против те сурове класне владавине.

Протестујући против начина, на који су вршени и ови избори и начина управљања општинском и захтевајући анкету, која би утврдила какво је сада стање у општини, и по нашем уверењу у досадашњем раду у општини има доста неправилности и неисправности, ми изјављујемо да ни у садашњу општинску управу немамо поверења и да на њу гледамо само као на један од органа капиталистичке владавине и стога ћемо, као представници радничке класе, сав њен рад подврћи најоштријој критици, водећи рачуна о свима потребама радничке класе и сиромашног света. На тај начин ми се надамо, да ћемо најбоље задовољити потребе радника и других сиромашних грађана и учинити да се ова варош истински културно здравствено, привредно и социјално подигне“.

Социјалистички одборник Таса Милојевић дао је следећу изјаву :

„Господо, ја овога пута не могу дати изјаву у име некакве групе, јер сам једини представник социјалистичке партије у овом општинском одбору. На жалост, наша партија овога пута није успела да око свога програма прикупи већи број гласача, те је, после ових изборних резултата, спала на мањи број одборника него што је до сада имала. То, свакојак, није кривица саме партије, већ је много више кривица реакционарног закона о општинама, који је укинуо пропорцију и који не допушта да свака партија буде представљена по оној снази, колико има представника у грађанству и међу бирачима. Ја, дакле, због тога не могу дати изјаву у име некакве групе, али дајем изјаву у име своје, као представник радничке партије.

Ову општинску управу у свима њеним предлозима, који би били у интересу радничке класе и сиромашног грађанства, које се окупиле око социјалистичке партије, помагаћу, у колико њени предлози буду били у интересу радничке класе.

Али познавајући историју и људе и партију, која је данас добила већину, ја не верујем да ће њени предлози ићи у корист сиромашног становништва радничке класе Београда. И до сад, једним добрим делом општинска управа била је у рукама партије, која је данас добила већину и ми радом те управе нимало нисмо били задовољни и за тај би рад могли рећи, да није одгова-

рао интересима пролетаријата и сиромашног грађанства, и због тога не верујем да ће с те стране потицати предлози и реформе, које би ишле у корист радничке класе и сиромашног становништва.

Ја са своје стране слабачким силама стараћу се, да те интересе заштитимо, и ако бих добио потпору од осталих група и општинске управе, ја бих био у том случају потпуно задовољан, без икакве партијске суревњивости, што је тај предлог помаган с друге стране.

То је моја изјава“.

Последњу изјаву дао је представник одборничке групе Радикалне Странке Шемајо де Мајо. Иста гласи :

„Господо одборници! Изабрани поверењем великог дела београдских бирача, каквим ниједна општинска управа до данас није била почастована, одборници који припадају групи Народне Радикалне Странке, у чије име говорим, свесни су тешке одговорности, коју им ово велико поверење налаже.“

Кад је Радикална Странка одлучила да у Београду изађе пред своје бираче са чисто хомогеном листом, она је, у првом реду, била руковођена тежњом, да Београду помогне и да општинској управи да једну такву личност и такав састав, који ће моћи дати довољно гаранције за правилно вођење општинских послова.

Свесни и те одговорности, свесни и тога нашег положаја, ми ћемо, господо, одговорити ове великом поверењу, које су нам Београђани указали, тиме, што ћемо се свесрдно залагати и уложити све своје снаге да одговоримо тој дужности. На тај начин савесним и преданим радом ми ћемо помагати општинску управу у целокупном раду на добру и напретку Београда.“

После овог закључена је одборска седница.

Извештај о раду

Техничких одељења управе трамваја и осветлења од 10-8-1926. до 1-XI-1928, год.

Радови Трамвајског Одељења продужени су исто тако интензивно као и у 1927. год. и у 1928. год израђено је:

- 1) Леви колосек у ул Краља Милана од Краља Милутина до Славије као и пруга на Славији и у Београдској ул. Укупно 856 мет.
 - 2) Колосек у Кн. Милетиној ул. на слоју асфалта од кафане Сунце до Кланице. Укупно 1140 метра.
 - 3) Колосек у Кн. Милетиној ул. од Цетињске до Видинске ул.
 - 4) Колосек у Битољској ул. на слоју асфалта Укупно 575 мет.
 - 5) Измена колосека у Поенкаревој ул. Укупно 318 мет.
 - 6) Замена шине у Ратарској и Видинској ул. Укупно 1240 мет.
 - 7) Дупли колосек и Александровој ул. од Београдске до Гробљанске. Укупно 940 метра.
 - 8) Дупли колосек у Гробљанској од Краља Александра до Ратарске и један колосек кроз целу Гробљанску. Укупно 1250 мет.
 - 9) Дупли колосек у Карађорђевој од Жељез. Станице до Београдске Задруге. Укупно 870 мет.
 - 10) Колосек: Нови Ђерам—Цветкова Механа 600 мет.
 - 11) Дупли колосек у Призренској ул. 200 мет.
 - 12) Преправка дуплог колосека у Краља Милана ул. од Лондона до Теразија 932 мет.
- Поред овога приступило се заваривању (швајцовању) шина помоћу алуминотермита, чиме се трајање шина на једном саставнику продуживала за 10—15 година.

Предњим излагањем образложени су и објашњени сви технички радови у Управи, а из бројева које следују може се видети обим и количина радова појединих одељења.

1) Електро техничко Одељење.

а) Одсек Централне извршена монтажа електричног дела турбине, монтажа Дунавске пумпе, обновљено целокупно електрично осветљење. У Центри упоредо са радовима у Машинској Сали рађено на електро техничком делу машина и разводних постројења.

Одсек електро тех. радионице преуређен вршио је у 1928. год. потпуно оправку свих трамвајских моторних кола, те је у 1928. год. оправно 29. ком. мотора, 100 ком. магнета за њих колекторе и разне друге оправке и трансформатора.

Дато нових кућних веза 12500 комада, подигнуто 16 км. ваздушне линије високог напона; 10 км. кабловске линије високог напона; 17 км. подземне мреже ниског напона; 110 км. ваздушне линије ниског напона; монтирано 19 ком. разводних и трансформаторских подстанци високог напона зиданих од бетона; 19 ком. истих од дрвета; 31 ком. истих у подземним бетонским шахтовима; 11 ком. подстанци у зградама. Укупно 80 подстанци.

Убачено је нозих трансформатора у укупној снази 2500 Кв.

Постављено дрвених и гвоздених стубова 2140 коамада. Постављено обичних уличних лампи 1472 комада. Постављено уличних арматура 600 комада.

Нормализован је напон у реону Господарске Механе на 6000/380/220.

Одржавање мреже износи суму од динара 2,750.000.—, а укупна сума свега износи дин. 18,970.000.—

Осим ових радова, одсек за одржавање и изградњу трамвајске мреже изградио је 20 километара трамвајске ваздушне линије.

Набавка струјомера износила је 3,500.000.— динара. Набавка каблова износила је 4,000.000.—

2) Машинско Одељење.

Монтирана три котла систем Бабкок по 390 м², монтиран и озидан један економизер 620 м. и загревне површине, реконструисана два котла система Стајмилер, довршено и пуштено у рад постројења за аутоматско ложење угљем, назидан димњак 85 мет. висине, озидан канал за топле гасове, канал за одвод воде 80м³ на минут, демонтиран стари и монтиран нови кров над машинском двораном, дозидане машинске дворана и ложионица, монтажача дизалица од 35 тона, постављена нова центрифугална црпка за воду од 50м³ воде на минут, постављен један вод цеви за воду од 600мм. пречника у дуж. 1000 мет. демонтиране две старе парне машине и монтирана нова турбина од 5100/8000 кв.

У радионици пуштена у рад нова ковачница и реконструисана цела радионица тако да је у њој 1927. год израђено 4.800 предмета у 1928. год. израђено 5.400 предмета.

У депоу поред одржавања кола, префарбан цео возни парк и извршена генерална оправка 94. ком. моторних трамвајских кола.

Укупна вредност свих горе наведених радова без турбине износи 44,000.00.— дин.

Набавка турбине износи дин. 5,500.000.—; 70 ком. трамвај. кола набављено је за 22,000.000.— дин., а 8 нових аутобуса за дин. 2,600.000.—

3. Трамвајско одељење

Потпуно нових пруга израђено је 6,950 мет. колосека замењено и израђено поново са потпуно новим шинама и новом подлогом 13,080 км. колосека. Укупно је дакле израђено и обновљено пруга 20,03 км. т. ј. 40.060 м. шина, тако да данас има укупно 48,45 км. колосека у Београду,

Зашвајсовано је 225 ком. саставака на дуж. од 7.800 мет. шина. Укупна вредност свих радова у 1926, 1927 и 1928. г. износи 8,982.000.— динара.

Целокупна набавка 45,000 мет. шина износи око 12,000.000.—

По пријему нових кола у јануару месецу 1928. год. ради се просечно са 60 комада моторних кола и 40 ком. криколица дневно. Приходи трамвајски износе просечно око 150.000.— дин. дневно.

У 1926. год. превезено је укупно 29,177.444 путника са приходом од 46,067.471.— дин.; у 1927. год. укупно 30,063.216 путника са приходом од дин. 46,188.887.—; у 1928. год. до краја новембра превезено је 32,886.383 путника са приходом од 49,736.763.— динара.

Према свему горе изложеном укупна сума инвестиција Централне, мрежи и трамваја износи око 125,000.000.— динара. Од ове суме највећи део већ је исплаћен тако да ће на име исплате у 1930. год. за ове набавке и радове остати још 5,000.000.— а сав тај инвестирани капитал већ се од дуже времене искоришћује.

Ови горе наведени радови у целој Управи Т. и О. диктирани у првом реду да се централа и саобраћај оспособе да у свему одговоре потребама Београда, затим диктираним редовима Општине о уређењу Београда, морали су бити изведени а извели су се са крајњим циљем, да се побољшањем рејтабилности рада Централне олакша грађанство. Резултати свих ових радова виде се на трамвајима по приходима и броју превезених путника а у Центри ти резултати израђени у следећим бројевима показују велике уштеде, настале услед економичнијег рада.

Ево тих резултата у бројевима:

У 1927. год. при производњи од 17,000.000 кв. час. стајао је угља за 1 кв. час. дин. 1,07, док је у 1928. год. стајао дин. 0,74. Постигнута уштеда по кв. часу је 0,33 дин.

Како ће се производња у 1928. год. бити око 23,500.000.— кв. ч., а како је за сваки кв час. уштеђено по 0,33 то целокупна уштеда само у угљу износи у 1928. год. 7,755.000.— према потрошњи угља која би била да нису извршени, нови радови и да се није водила најстрожија контрола што економичнијег рада на котловима и парним машинама да би губитци били што мањи.

Када се свему овоме дода и уштеда која ће настати услед мањих губитака у мрежи и због постављања струјомера паушалним претплатницима, јасно је да је ова уштеда омогућила смањење тарифе за осветљење и моторну снагу чиме се помаже у првом реду равнијање ситне индустрије у Београду, затим омогућава грађанима Београда употребу струје у највећим количинама.

Наведена уштеда, сигурност производње ел. енергије као и сигурност њеног развода, могућност да саобраћа највећи број трамваја и снижа тарифе за осветљење то су резултати двогодишњег рада Управе Трамваја и Осветљења.

Стање у коме се данас налазе Централна, Мрежа и Трамваји ово је:

Централа

Централа располаже укупном снагом од 12100 киловата од које је 11450 киловата наизменичне струја. Према Ложионици која има 3100 м² загревне површине може се са нормалним оптерећењем каблова радити са 11000 киловата, а у случају преоптерећења и свих 12000 киловата. Највеће дневно оптерећење Централне износи данас 6500 киловата, има дакле на располагању још 4500 киловата као резерва нормалном раду.

Један од најважнијих услова за правилан рад Централне то је имати довољно резерве да у случају квара на некој машини рад не буде прекидан.

Пошто се више не ограничава рад мотора приватним претплатницима као што се ранијих година морало чинити, оптерећење Централне по-

стало је равномерно т. ј. дијаграм оптерећења је равномернији него прошле године, чему је узрок повећана производња преко дана а то је настало услед довољне снаге те је потрошња струје нарочито за моторе већа. Овоме је припомогло још и смањење тарифе пошто се од тог доба запажа велики прираст у прикључцима мотора.

Укупна дневна производња у киловат часовима, појачана је за 30—35%, јер док смо на пр. на дан 3. децембра 1917. год. имали произведених 65.580 к. ч., дотле је на дан 3. децембра 1928. год. произведено 85.823 к. ч.

Правилник

О издавању бесплатних и повлашћених трамвајских карата:

1. Бесплатне трамвајске карте издаће се:

а) Председнику и Подпредседнику Општине, кметовима и одборницима, Директору Техничке Управе О. Г. Б. и Управницима Електричне Централне.

б) Службеници појединих Одељења Општине и Електричне Централне када су у униформи, могу се возити бесплатно и то на предњој платформи моторних или задњих кола као и до сада. Жандарми у униформи могу се возити бесплатно на предњој платформи и то највише три особе у једним колима. Сваки преко тога броја мора платити карту и онда не може стајати на платформи.

2. Повлашћене трамвајске карте од 60.— динара и 30.— у другим колима могу имати:

а) Све остало особље Општине и Управе Трамваја и Осветљења, за дневничаре узимаче се у обзир они чија прихода служе захтева посао у вароши.

б) Сви остали коју су по Правилнику АБр. 522/28 имали бесплатне карте, у истом броју и то: Редакције листова који излазе бар једанпут недељно од 1-3 карте, а за дневне листове од 2—5, чиновници Министарства Унутрашњих Дела, који су до сада имали бесплатне карте. Овде се не рачунају агенти и полицијски чиновници који су предвиђени тачком 8. овог Правила.

3. Бачке карте и даље остаје по цени од 30—135 динара месечно за четири вожње и то: Калемегдан — Савинац динара 90.— Калемегдан — Гробље динара 90.— Калемегдан — Кафана „Жагубица“ динара 67.50. Душанова — Славија динара 135.— Душанова — Такалиште динара 54.— Споменик — Топчидер динара 135. Споменик — Сењак динара 60.— Споменик — Цветкова Механа динара 90.— Позориште — Кланица динара 60.— Славија — Вождовац динара 90.—

4. Свако Одељење Општине или надлештво које хоће да има повлашћене трамвајске карте за своје особље мора се обратити актом Управи Трамваја и Осветљења, а карта ће се издати када Управни Одбор одобри.

5. Евиденција о свима картама водиће се у Управи Трамваја и Осветљења а свако одељење које буде имало повлашћене карте за своје особље дужно је оваку промену одмах пријавити Управи Трамваја и Осветљења, које ће по тим пријавама даље поступити по надлежности.

Бесплатне и повлашћене трамвајске карте потписују Председник Општине или његов заменик и Управник Техничке Управе Трамваја и Осветљења.

6. У нарочито хитним случајевима када престоницу посете групе странаца

издавање се по одобрењу Суда нарочите привремене бесплатне трамвајске карте.

7. Они који покажу да примају инвалидску помоћ, према списку Инвалидског Удружења а грађани су Општине Београдске, могу добити сталне повлашћене трамвајске карте по цени као и Општинско особље. Тако исто и поштански и телеграфски разносачи, позивари Првостепеног, Варошког, и Трговачког Суда, као и Пореског Одељења, могу добити повлашћене карте, ако су исти униформисани могу се као и службеници Општински возити на платформи.

8. Жандармеријски (фицери, полицијски чиновници и агенти, који покажу своје легитимације, сматрају се као и службеници из чл. 1, б. с тим, да се могу возити у унутрашњости кола.

Овај Правилник примљен је на седници од 4-1-1929. год. Управног Одбора Управе Трамваја и Осветлења и на седници Суда Општине Града Београда од 11-1-1929. год, као и на седници Одбора од 11-1-1929. год.

Из Судског Одељења

— Кривични Одсек Судског Одељења надлежан је за доношење пресуда по т. 1. §. 327. Казненог Закона. —

Саопштава: **Д-р Драгић М. Јоксимовић**

Димитрије (Мита) Димитријевић, кочијаш из Београда, са станом у Млавској улици, кварта Палилулског, достављен је Кривичном Одсеку Судског Одељења рефератима АБр. 34.440 од 29. септембра 1928 и СБр. 36.123 од 12. октобра 1928. г. да је бесправно подигао три собе у дворишту своје куће у Сомборској улици у вредности 12.000.— дин. и да је бесправно у истој улици и згради дозиђивао једно предсобе у вредности 2.000.— дин.

По првом реферату поменути Димитрије Димитријевић позиван је позивом четири пута на одговор, али он позивима, које је уредно примио, није следовао. Шеф кривичног Одсека рефератом СБр. 44.971 од 23. децембра 1928. тражио је да се поменути Димитрије на основу §. 327. т. 1. Казн. Закона казни за недолазак на позив.

Истог дана добављен, Димитрије је на кривичном испиту признао своју кривицу, правдајући да је рачунао да га Суд неће више позивати и молећи да се у случају казне што блаже казни.

На основу овога Кривични Одсек Судског Одељења донесе пресуду СБр. 45.021 од 26. децембра 1928. г. којом се Димитрије кажњава са четири дана затвора о свом трошку, да плати на име таксе 10.— дин. и присутнима дангубу по 5.— динара.

Димитрије се жалио Првостепеном Суду за Град Београд на горњу пресуду. У жалби је изјавио, да је Општински Суд ненадлежан да суди по оваквим кривицама, као и да је право одузето Суду Општине Града Београда и пренето на Управу Града Београда.

Актом СБр. 45.159 од 28. децембра 1928. г. Судско Одељење спровело је ову жалбу са свима актима Првостепеном Суду за Град Београд.

Првостепени Суд је жалбу одбацио а горњу пресуду Кривичног Одсека Судског Одељења *оснажио*. Писмом Бр. 30. од 4. јануара 1929. г. Првостепени Суд овако извештава Судско Одељење о томе; „По благовремено изјављеној жалби Бр. 45.159 Првостепени Суд размотрио је сва акта овога предмета заједно са ожалбоном пресудом Бр. 45.021, па је нашао, да је поменута пресуда тога Суда у свему правилна и на закону основана. С тога је на основу изложенога и §§ 15. и 16. Полицијске Уредбе оснажава а жал-

бу одбацује. Судије: Војислав Паљић, Миодраг Филиповић, Никола К. Ракић“.

Цео овај предмет заведен је у Судском Одељењу под СБр. 1.600 од 21. јануара 1929. г.

Из Одељења за Социјалну Политику Општине Београдске

Одељење за Социјалну Политику Општине Београдске дообила је за београдску сиротињу као прилог за Божићну помоћ следеће изнесе:

Госпођа Зорка инж. Анимовића предала је прилог Народне Банке 10.000.— дин. и скупилу рлагои 4.600.— дин. (од Југословенска Удружења Банка 1500, Аграрна Индустриска Банка 1000, нечитак потпис 1000, Арон Леви и Синови у роби 300, Браћа Најман 200, Алекс. Божичковић 200, Јосиф Гутман 200, Жика С. Пантић 100, Амар и Млошевић 100.

Г. Стеван Јовановић - Ресавца приложио је дневнице као посланик београдске области Дин. 5000, и скупилу 3.200 дин. (од Г. Г. Рад. Ј. Јовановић и Брат 500, Живко Богдановић 500, Др. Ђ. Банић 300, Живко Златановић 200, (двестотине) Аца Јовановић 500, Димитрије Марковић 100, (једна стотина), Марко М. Маринковић 100, и Београдска (Трговачка Банка 1000.)

Чиновници Београдске Трговачке Банке прикупили су дин. 220. (Г. Г. Димитрије Богојевић директор Б.Т.Б. 100, нејасан потпис 50, и 5 лица свега дин. 70.)

Опште Југословенско Банкарско Друштво 3000, дин. Прва Хрватска Штедионица 2000, Јадранска Подунавска Банка у име своје и прикупљених износа код чиновника 2000, (Јад. Под. Банка 1000, Ђорђе Велислављевић глав. дир. Српске Банке у Загребу 300, Стеван Карамата глав. дир. Јад. Под. Банке Београда 200, Владимир Матијевић пред. Јад. Под. Банке 300, Миливој Шинаревић дир. Јад. Под. Банке 100, Милан Мих. Стефановић дир. Јад. Под. Банке Београда 100).

Занатлијска Кредитна Банка прикупила дин. 690, (од Г. Г. Занатлијска Кредитна Банка 200, Вој. Ст. Јанковић столар 100, крста Поповић рен. 100, Ото Лоренц грађ. 100, Света Ђорђевић рен. 50, Љубиша Барић 50, и мањих износа у суми од 90 дин.

Г. чланови (15 чланова) Друштва „Ротква“, приложили су укупно 150 дин. Врачарска Задруга 2000, Извозна Банка 1000, „Бостон“ фабрика обуће 1000, Јован Савић трг. 1000, А. Д. Вшетечка 1000, Југословенска Банка 1000, Учитељско А. Д. 500, „Копалоник“ А. Д. 500, Јоца Натарош рен. 500, Браћа Рош 1000, Марко Барух мењач 200, Ваца У. Јовановић 200, Браћа Гођевац 200, Данило Шкорић и компанија 200, Централна Банка 300, Анка Др. Милутина Поповића 100, Антонијевић и Ђуковић 100, Прво Дуванско Паробродарско Друштво 100. Свега до данас 42.760.— дин.

Одељење за Социјалну Политику О.Б. добила је од 14-1 т. г. па до данас, прилога за Божић београдској сиротињи, још у следећим износима:

Г. Аца Денић Глав. Благојник О.Б. прикупио Дин. 24.100.— (од Г. Г. Трговачко Индустриска Банка 2.500, У равни и Надзорни Одбор Тргов. и Индустр. Банке 2.500, Браћа Минх 2000, Југословенско Опште Осиг. Друштво 1.500, Ђорђе Вајферт 1000, Београдски Кредитни Завод 500, Прикупљено у касици број 4. 830, Милан Антонијевић арх. 500, Божа Давидовић 500, Друштво „Неимар“ 500, Дневничари одел. за паркове по акту ПБр. 1384 од 16-ХII т. г. 380, Прикупљено у касици број 4. 610, прикупљено у касици бр. 4. 671, А.Е. Ерлих 800, Војислав Павловић и К. 300, Предузеће Рад. 300, Тодор Мраовић 300, Драгољуб Маринковић 300, Борис Мухин инж.

300, Браћа Зуњана 300, Глиша Јосиповић 200, Техничко Предузеће „Феникс“ 200, В. Х. Смајт 200, Дингарац, Стојановић и Голочевац 200, Благоје Ст. Динић 200, Света Павловић 200, Дневничари Саобраћајног Одел. 224. Српске А. Д. Угљарско Друштво 1000, Војислав Павловић 200, Дневничари Управе Водовода 185, Светислав Љубинковић 100, Прока Бајић 100, Др. Иван Ариовљевић 100, Дрогерија „Нова Звезда“ 100, Драгољуб Миленковић 100, у касици бр. 4. 921, Јеша Васовић 100, Станојло Бадер 100, Никола Тодоровић 100, Мара Божић 100, Др. Петар Живковић 100, Аврам Филиповић 100, Валеријан Сташевски 100, Влајко Граишан 100, Н.Н. 100, Милан Премовић 100, Владислав Анђелковић 100, Стеван Кошурић 100, Кукулидес и Сакеларидес 100, Димитрије Мирковић 100, Ђорђе Здравковић 100, Божа О. Дачић 100, Радомир Вранић 100, Браћа Димитријевић 100, Мил. Ив. Живковић 100, Драг. Михајловић 70, Јосиф Бенеш 50, Андреја Лесинград 50, Ђока Стојановић 60, Ђорђе Станковић 50, Коста Трајковић 50, Петар Р. Марјановић и К. 100, Савамалска Занатска Школа 100, Штампарија Св. Ђорђе 100, Савиначка Зан. Школа 50, Коста Трајковић 50, Бранко Недић 50, и 39 лица укупно 699. дин.)

Г. Др. Исак Алкалај, Врховни Рабинер, прикупио дин. 5340, (од Г. Г. Јован Савић и Ко 200, Рајић и Вуковић 100, Урошевић и Танасковић 100, Благоје С. Илић 100, инж. М. Слудки и Ко. 100, Ауто Омниа 100, Бенвенисти и Пинкас 100, Београдска Банка Меркур 100, Анилин А. Д. 100, Нисим Б. Арон 100, М. Брвенисти 50, Стојан Катанић 50, Браћа Раф. Михаиловић 50, А. Д. за Трг. 50, Јаков Х. Барарко 50, Лазаревић и Јовановић 50, „Папирус“ Новаковић и Живковић 50, Бонбоњера 50, Знанствени Завод Проф. Др. Бреслера А. Д. 50, Коста Малушевић 50, Крстић, Поп Митић и Шајковић 100, Влада Митић и Брат 100, Јевта М. Павловић и К. 100, Миловановић и Брат 50, Нејасно 50, Хуго Фајел 30, Т. Субашић 60, Павловић и Николајевић 50, Савић 50, Раисилин Меверан трг. 50, Дилојевић 50, Ауто „Промет“ А. Д. 50, Аврам Пахмијас 50, Света Бранковић 50, Пинкас и Ко. 50, Лела Боросић 50. Н.Н. 50, и 191 лице дин. 3130 укупно.)

Занатска Комора прикупила дин. 510. (од Г. Г. Милан Ј. Стојановић 100, Трифун Јовановић 100, Ранко Живковић 50, Д. Маркић 50, Драги К. Петровић 50, и 10 лица 160 дин. укупно.)

Г. Ставра Симић одборник О. Б. прикупио дин. 540 (од Г. Г. Аца Поповић 100, Матеја Б. Петровић 200, Александар Катић 50, А. Бартато 100, Јосиф Дајч 50, и 2 лица укупно 40. дин.) Госпођа Лепосава Мих. Петровића 100,

Укупно до данас 30.590. дин.

Рекапитулација

Списак	I прикупљено	Дин.
„	II	20.680.—
„	III	34.014.50
„	IV	60.228.50
„	V	30.590.—

Свега Дин. 188.213.—

У натури

По списку новчаних прилога бр. I.
вредност у новцу 1.300.— дин.
По списку новчанах прилога бр. IV
вредност у новцу 1.800.— дин.
Укупна вредност 3.100.— дин.
добивено у разној роби.

Патње коња за време поледница

Свакодневно се виђају чак и добро одгајени коњи како с муком извлаче натоварена кола нарочито када је последица и на местима са ве

ним успонима. Чешће су падања због чега се сироти коњи јако намуче при дизању. Уз то призори су дирљиви, скупља се свет који често посматра равнодушно уместо да приђе и помогне кочијашу да коња одмах дигне.

Наше Друштво за Заштиту Животиња и Растања успело је да се, ма и привремено, нешто ублаже патње коња за време поледница. Суд Општине Града Београда, на молбу Друштва ставио му је, за извесно време, у дане по-едица, једног свог коња као помоћну запрегу који ће на успону код „Национал“ помагати при извлачењу тежих терета.

Суд Београдске Општине је учинио једно племенито дело, те би на њега требало да се угледају и приватни. богатији сопственици коња, стављајући Друштву на расположење своје коње, за извесно време, како би се могло употребити и на другим местима престонице где је већих успона.

Из Статистичког Одељења

Позивају се сви они грађани, који су у току 1928. год. тражили упис или исправку у Бирачке спискове Општине Београдске, да одмах престану Статистичком Одељењу — Бранкова бр. 2 ради пријема својих докумената.

Документа се могу примати сваког дана, за време канцеларијског рада.

Рад Општинског Одбора

Друга редовна седница Одбора Општине Београдске, одржане 11. јануара 1929. год. у 6 часова по подне.

Председавали: Председник г. Д-р Коста Кумануди и Потпредседник г. Д-р Коста Јовановић. Деловођа, Драгутин Ј. Ранковић.

Од одборника били су г.г.: Влад. Штерић, Драгић Павловић, Момир Б. Митровић, Благоје Т. Недић, Васа Лазаревић, Т. Зераковић, М. Б. Ђорђевић, Бог. М. Јовановић, Дим. В. Грујић, Стеван Стефановић, Светислав А. Ивковић, Јов. Дравић, инж. Мил. М. Аћимовић, Илија С. Илић, инж. М.М. Сокић, Д-р Страш. Љ. Милетић, Лука Јевремовић, Мил. Ст. Цветковић, Д-р Сима Марковић, Јов. Гавриловић, Мих. М. Живанчевић, инж. Дим. Наумовић, Прока Илић, В. Т. Димитријевић, Давид Николић, Драг. Миловановић, М. Станковић, Жарко Вукићевић, Шемајо де Мајо, Д-р Ј. Бијадје, Драг. Илић, Ставра Симић, Влад. М. Петровић, П. Кара Радовановић и Д-р Дан. Љ. Катић.

1.

Прочитан и примљен записник предходне седнице.

2.

Саопштења.

Председник прочита акт Г. Министра Унутрашњих Дела Абр. 368 који гласи:

„Док се у смислу чл. 2. Закона о измени Закона о Општинама и Закона Обласним Самоуправама на постави нова општинска управа препоручујем Суду да досадања општинска управа продужи отправљање текућих послова.“

Одборна књижица је пр.

3.

На предлог Абр. 523 Одбор је решио: да се набавка угља за Електричну Централу изврши и то:

1. 2.000 вагона лигнита.

Од Пожар. Руд. Др. „Кленовник“ 900 вагона X 1.140 д. шлепом или X 1.535 д. жељези. Ђ. Вајферт „Костолац“ 750 вагона X 1200 дм.

шлепом. Од Предузећа „Игнис“ угљ. Петровац—Лесковац 50 вагона X 2.100 д. Од Предузећа „Игнис“ угљ. „Угљевик“ 50 вагона X 2.027 д. Од Предузећа В. Томашевић Пркосава 50 вагона X 1.500 д. Од Предузећа Хрв Руд. Друштва угљ. „Ивањец“ 150 вагона X 1.690 д.

II. 1.000 вагона мрког угља.

Од Браће Минх угљ. „Ртањ“ 150 вагона X 3.500 д. Од Безименог Друштва Алексинац равни 150 вагона X 3.000 д. Од Трбовља угљ. „Трбовље“ орах-грах 350 вагона X 2.450 д. Од М. Савић и Син „Боговина“ равни 150 вагона 2.900 д. Од „Игнис“ Бреза орах 100 вагона X 2.497 д. Од Рад. Митића „Ресава“ лешник-орач 50 вагона X 3.150 д. Од Алек. Трифунца „Ресава“ 50 вагона X 3.150 д.

Све цене важе за вагон од 10.000 кгр.

4.

На предлог Абр. 567 Одбор је усвојио Правилник о издавању бесплатних и повлашћених трамвајских карата.

5.

На предлог Абр. 541 Одбор је решио: да ширина Призренске улице остане 22 метра, а као дефинитивна регулациона линија да остане — усваја се плаво учтана линија у плану.

6.

На предлог Абр. 275 Одбор је решио: да се набавка мазира за Управу Водовода изврши и то:

Од фирме Глише Андрејевића: 5000 кгр. уља за засивену пару по Дин. 6,78, 2000 кгр. цилиндерског уља по Дин. 14,85, 5000 кгр. машинског зејтина по Дин. 6,23, 150 кгр. жуте маси по Дин. 7,33, 50 кгр. леја по Дин. 16,80.

Од фирме Стандард Оил и Комп.: 1000 кгр. динамо уља по Дин. 8,63.

7.

На предлог Абр. 24780/28. Одбор је решио: да се усвоји протокол колаудације извршене канализације у Гробљанској улици и по одбитку суме од 11.414,25 динара, предузимачу исплати укупна сума од 78.499,70 динара.

8.

На предлог Абр. 321. Одбор је решио: да се фирми „Англо“ Југослованско Петролејско А. Д. врати кауција у динара 25.000, — у обвезницама ратне штете, а која је била положена за излифировану нафту.

9.

На предлог Абр. 25882/28. Одбор је решио: да се г. Милану М. Аћимовићу, одборнику Општине Београдске уступи на Новом Гробљу једна велика гробница с тим, да г. Аћимовић као накнаду за исту плати половину одређене цене.

10.

На предлог Абр. 25238 Одбор је решио: да се Земљиште Регулационог Фонда Општине Београдске у Југословенској улици апроприше имању г. Велимира и Ђорђа Браће Марковића, а по цени од 100, — динара по м². Преносну таксу платиће Општина.

11.

На предлог Абр. 25234/28. Одбор је решио: да се део земљишта Регулационог фонда Општине Београдске апроприше имању г. Милорада Ми хајловића у Кр. Александра ул. бр. 222 и 224, а по цени од 160, — динара по кв. метру.

Преносну таксу да плати купац г. Михајловић Седница је закључена у 8.15 часова у вече.

Рад Општинског Одбора

Друга редовна седница Општине Београдске, одржана 18. јануара 1929. год. у 6 часова по подне.

Председавао Потпредседник г. Д-р Коста Јовановић.

Деловођа, Драгутин Ј. Ранковић.

Од одборника били су г.г.: Милутин Станковић, инж. Мил. М. Аћимовић, Јов. Дравић, Светислав А. Ивковић, Стеван Стефановић, Жарко Вукићевић, Давид Николић, Ставра Симић, Богољуб М. Јовановић, Васа Лазаревић, П. Кара Радовановић, Илија С. Илић, Прока Илић, инж. М. М. Сокић, инж. Д. Наумовић, Јов. Гавриловић, Мих. М. Живанчевић, Д-р Сима Марковић, Шемајо де Мајо, Д-р Дан. Љ. Катић, Лука Јевремовић, Благоје Т. Недић, Д-р Страш. Љ. Милетић, Драгић Павловић, Милорад С. Пантић, Влад. Штерић и Д-р Бијадје.

1.

Прочитан и примљен записник предходне седнице.

2.

Саопштења.

а.) За члана Грађанског Одбора изабрат је г. Д-р Букић Бијадје.

б.) Потпредседник саопштава да ће 1. фебруара ове год. истећи рок нашем зајму са Босанском Банком од 500.000, — долара, а марта месеца и други од 500.000, — долара. Предлаже да се Суду да следеће овлашћење:

„Овлашћује се Општински Суд, да може продужити уговор о зајму са Босанском Банком за шест месеци под istim условима, с тим да се обавезе могу издати у доларима, фунтама стерлинга или ма у каквој другој страниј монети коју Банка буде захтевала, а по берзанском паритету на дан продужења зајма.“

Већином гласова овај предлог Абр. 1010 примљен је. Против гласао г. Павле Кара-Радовановић.

в.) Јова Гавриловић тражи обавештење, да ли се рад Одбора сада сматра законитим, пошто су одборници изменом закона о општинама разрешени дужности. По овоме питању он је консултирао Председника Апелационог Суда и Управника Вароши Београда, који су се изразили да је рад Одбора сада незаконит.

Потпредседник: Сматра да је радња Одбора законита јер у акту Министра Унутрашњих Дела стоји, да садања Општинска Управа врши све послове. Ако надлежни фактори у Министарству стоје на другом гледишту они ће нашу радњу поништити. Додаје, да се решење неће извршити док се одлуке не одобре од стране Министра Унутрашњих Дела.

Одбор прима к знању ово саопштење.

3.

На предлог Абр. 157 Одбор је решио: Да се усвоји протоком колаудирајуће комисије о изради зграде за Основну Школу на Вождовцу и да се предузимачу Таси Милолевићу исплати зарада у дин. 1.323.260,80, а по одбитку већ издатих сума, као и да му се врати допунска кауција у суми од 58.061,50 динара.

4.

На предлог Абр. 613 Одбор је решио: да се усвоји протокол колаудирајуће комисије о пријему ивичњака од лиферанта Милана Томића, Живковића и Комп. и да се лиферанту врати наплаћена основна и допунска кауција у износу од динара 62.937,10.

Овај предлог већином гласова примљен је.

5.

На предлог АБр. 155 Одбор је решио: да се усвоји протокол колаудирајуће комисије о пријему каменних призми од лиферанта Драгољуба Јонганђевића и да се истоме врати допунска кауција у суми од 5.405,22 динара.

6.

На предлог АБр. 26100 Одбор је решио: да се усвоји извештај колаудирајуће комисије о изradi канализације у Босанској и околним улицама и да се предузимачу А. и Е. Ерлиху врати кауција у суми од 55 753,02 динара.

Против гласао г. Јован Гавриловић.

7.

На предлог Абр. 193 Одбор је решио: да се усвоји извештај колаудирајуће комисије о изradi канализације у улицама Вединској, Хилендарској, Новој и др. и да се предузимачу Предузећу „Феникс“ врати основна кауција.

8.

На предлог АБр. 305 Одбор је решио: да се усвоји извештај колаудирајуће комисије о изradi калдрме у улици Слобода и да се предузимачу Николи Којићу исплати зарада у суми од 84.622,86 динара по одбитку већ издатих сума, као и да му се врати допунска кауција.

9.

На предлог АБр. 595 Одбор је решио: да се усвоји извештај колаудирајуће комисије о изradi калдрме у улици Новој и Ђаковичкој и да се предузимачу Николи Којићу исплати зарада у суми од 222.174,07 динара по одбитку већ издатих сума као и да му се врати допунска кауција.

10.

По предлог АБр. 459 Одбор је решио. да се Велимиру Мандићу оvd. изда на име накнаде 5.000.— динара за оштећену кућу на Чукарици услед израде водовода.

11.

На предлог АБр. 19865 Одбор је решио: да се Савезу Руских Ратних Инвалида уступи један плац на Вождовцу више земљишта уступљеног Удружењу Државних Службеника у површини до 1000 м² за подизање Дома, а под условима као и осталим хуманим друштвима.

На преелог АБр. 25408 Одбор је решио: да се Савезу Руских Инвалида уступи један плац на Вождовцу више земљишта уступљеног Удружењу Државних Службеника у површини до 1000 м² за подизање дома, а под условима као и осталим хуманим друштвима.

Против овог предлога гласао је г. Д-р Сима Марковић.

12.

На предлог АБр. 19865 Одбор је решио: да се по предмету колских надница у Саобраћајном Одељењу, Правобранилачком Одсеку ставља у дужност и то:

Да сва одговорна лица за причињену штету Општини одмах тужи Суду;

Да поред Бајалице оптужи кривично и Марка Протића; и

Да даље у свему поступи по закључку одборника г. Л. Јевремовића и Т. Здравковића и по одвојеном мишљењу, одборника г. Јевремовића.

13.

На предлог АБр. 1050 Одбор је решио: да се по предмету кривице инж. Саве Николића цео

предмет са извештајем анкетног одбора а на основу чл. 44. Статута упути Истражном Одбору Кметова.

14.

На предлог АБр. 25352 Одбор је решио: да се откупи земљиште Миљивоја Мишића постојеће у Макишу у површини око три хектара за водовод у Макишу, а по цени 4.— дин. кв. метар. Преносну таксу да плате обе стране по пола.

15.

На предлог АБр. 19300 Одбор је решио: да се откупи земљиште Браће Костић - Крављанац код нове трошаринске карауле на миријевском путу у површини 2.000 м², а које је потребно Управи Водовода за резервоар и да се плати по цени 50.— дин. кв. метар. Преносну таксу да плати Општина.

16.

На предлог АБр. 23475 Одбор је решио: да се изврши процена имања Давида Дејановића у Таковској улици бр. 63, и да се за процениоце одраде Милош Табаковић, рентијер и Љубивоје Малетић, инжењер.

17.

На предлог Суда АБр. 459 Одбор је решио да се за тудоре Цркве Вазнесењске а према њеном тражењу накнадно одређују Владимир Стаменковић, свештеник и Михаило Јанковић, пенз. Седница је закључена у 8 чпо ч. у вече.

Повраћај општинских табака за скупљање прилога Божићних за Београдску Сиротињу.

Умољавају се лица и установе која су добили од стране Одељења за Социјалну Политику О. Б. заведена и од стране Господина председника Др. Куманудија потписане табакe за прикупљање прилога у корист Божићне помоћи београдској сиротињи, да поврате табакe са прикљученим свотама Одељењу за Социјалну Политику О. Б. у Призренској ул. бр. 5.

„Пажња Грађанству“

Решењем Суда Општине Града Београда укидају се у времену од 5—20 јануара све бесплатне трамвајске карте, за које ће се време донети ново решење о издавању истих.

Ово се ставља грађанству на знање ради избегавања евентуалних неспоразума између возног и контролног особља и сопственика бесплатних трамвајских карата.

Из Управе Трамваја и Осветљења Т.У.Бр. 23 од 3 јануара 1929*.

Објава Управе Трамваја и Осветљења

Благајница Осветљења за наплату рачуна од свих преплатника за утрошену електричну струју за текућу годину, преселиће се из Централне ове Управе у партер реновиране зграде Београдске Општине од 1. јануара 1929. године (Узун Миркова улица Број 1., улаз са побочне стране) где ће вршити наплату рачуна за 1928. закључно до 30. јануара 1929. године.

Благајница Осветљења за наплату рачуна од свих преплатника за утрошену и неплаћену електричну струју за раније

године преселиће се из Призренске улице број 5. у партер реновиране зграде Београдске Општине, поред напред речене благајнице, 31. јануара 1929 године.

Ово се доставља свима на знање и управљање.

Оглас

На основу одобрења Господина Министра Грађевина од 4. октобра 1928. год. Бр: 28237 и решења Суда Општине Града Београда од 28. децембра 1928. год. А.Б: 25887 Саобраћајно Одељење Општине Београдске одржаће на дан 1 фебруара 1929. год. у својим просторијама (Југовићева ул. бр. 1) 1 оферталну лицитацију за набавку 350 вагона ситне кошце за калдрисање Немањине ул. од Милоша Великог до Славије и Кнез Михајловог Венца од Карађорђевог до Богојављенске улице.

Прописно таксирање понуде треба предати у запечатеним ковертима тога дана најдаље до 11 часова.

Услови за ову лицитацију могу се видети у Саобраћајном Одељењу Општине Града Београда дневно за време канцеларијских часова где се могу и купити по цени од 60 динара.

На име кауције према чл. 88 Закона о Државном Рачуноводству и чл. 15 Нормалија и Техничких Улова положиће лицетант и то домаћи 5% а страни 10% од понуђене вредности материјала на Главној Благајни Београдске Општине на дан лицитације најдаље до 10 часова.

Поред признанице о положеној кауцији, доказа о подобности и уверења о плаћеној порези, лицитанти су дужни поднети комисији за отварање оферата и уверење о резултату испитивања материјала, те два комада угледа понуђеног камена као и 12 комада правилно обрађених коцака са дужином ивице од по 72 м/м

Из канцеларије Саобраћајног Одељења Општине Града Београда С. О. Бр. 143 од 4 јануара 1929 године.

Оглас

Решењем Суда АБр. 25483 од 24. XII-1928. год. донета је следећа одлука:

Да било сопственик, било предузимач приликом пријаве за воду — спој, за зидање нове грађевине (приватне, државне или општинске) има предходно положити кауцију за зидање и то:

За зграду од 20. простора по Дин. 50.— од 1. простора;

За зграду од 21—40 простора Дин. 60.— од 1. простора;

За зграду преко 40. простора Дин. 70.— од 1. простора, што ће се ценити према одобреном плану за зидање.

Кауција се има полагати на каси Благајне Водовода.

Евентуално дуговање за воду и друге таксе које је проистекло од истог имања (старе зграде) има се претходно потпуно исплатити, јер се без овога веза за зидање неће дати.

Молиоцима се неће примати молба за воду, без доказа о положеној кауцији и исплаћеном дуговању за стару зграду у колико га буде било.

Додатак „Општинским Новинама“ од 15. јула 1929. године

Л. 57

ОПШТИНСКЕ НОВИНЕ

СЛУЖБЕНИ ОРГАН ОПШТИНЕ ГРАДА БЕОГРАДА

Штампарија „Дом Малолетника“ — Краљевића Марка 9 — Телефон 47-35

ИЗВЕШТАЈ

Богомира А. Богића, адвоката, пуномоћника
Општине Града Београда, о стању Општинских
прихода, прочитан на Одборској Седници
на дан 11. јула 1929. године

ИЗВЕШТАЈ

**Богомира А. Богића, адвоката, пуномоћника Општине
Града Београда, о стању Општинских прихода, про-
читан на Одборској седници на дан 11. јула 1929. год.**

Приходи од електричне струје

Ступајући на дужност Општинског пономоћника на дан 12. априла 1929. год. од стране Општинског Суда добио сам налог, да предузнем енергичне мере у циљу наплате и обезбеђења општинских потраживања из ранијих година од не неплаћене електрике, воде и прихода од Општинских имања.

Радећи на томе послу од 12 априла ове год. наишао сам на многе неправилности по којима сам закључио, да је систем рада и организације појединих одељења такав, да даје утисак о читавом хаосу који у тим одељењима влада. Сматрам за дужност, да као помоћник општине и њен адвокат о тим неправилностима овим својим рефератом у главним цртама обавестим Општински Суд, и да их прикажем онако, у каквом сам их стању затекао ступајући на дужност.

Благајна осветлења

I

Прегледајући рад благајне осветлења, нашао сам на више десетина хиљада ненаплаћених признаница од масе претплатника, који нису платили Општини утрошену струју за месеце и читаве година почев од 1928. па у назад.

Број таквих претплатника и износ укупне суме коју они дугују, представља праву неверицу.

Ова је појава за мене још у почетку своје била врло карактеристична и ја сам са пуном обазривости продужио свој рад. У току тога рада уочио сам, са каквом је несавесношћу вршено прикупљање Општинских потраживања за утрошену струју у протеклим годинама.

У општинским трезорима затечено је више десетина хиљада не наплаћених признаница за струју из прошлих 1928, 1927. и 1926. године. Те су признанице остављене у таквом хаотичном стању не пописане и не регистроване, да је свака злоупотреба са њима омогућена.

Један део тих признаница давала је благајна инкасантима за наплату и они су их држали код себе недељама и месецима, па их после враћали благајни са назначењем на полеђини, да претплатник неће да плати, или да га нису пронашли, па су признанице понова остављене у благајну и слагане по трезорима.

Други део тих признаница благајна из необјашњених разлога није ни пуштала за наплату, већ их је просто по пријему из Рачуноводства остављала без икаквог реда у трезорима. На томе се рад благајне у прикупљању тих прихода завршио према онима, који су одбили да плате утрошену струју, или који у опште нису ни позвани да свој дуг Општини измире.

У благајни нисам затекао никакав списак нити регистар тих признаница, да би се могао утврдити тачан број и износ суме коју Општина по њима потражује.

Број тих признаница из прошлих година из месеца у месец тако се нагомилавао и рад на њиховом наплаћивању био тако несавесан, да данас наплата тих признаница представља читав проблем.

Кад се има у виду, да се један део претплатника раселио а већи променио адресу, онда је јасно, да се дужници онако како су у тим признаницама означени, тешко могу пронаћи. Та се тешкоћа увећава и тиме, што у Рачуноводству не постоји никакав именик нити адресатор претплатника на општинску струју, да би се могло водити евиденција о њиховом кретању.

Осуство контроле и организације давало је могућности инкасантима, да са дужницима постизавају разне компромисе, који су били противу општинских интереса.

Све је то имало за последицу да се појављује велики број кафана, трговачких радња, индустријских предузећа и сличних јавних локала, који дугују за протекле године по 10, 30, 50 до 100 па и 200 хиљада динара за неплаћену струју, који су данас кад им је наплата захте-

вана, подносили молбе Општинском Суду да им се одобри, да тај заостали дуг исплате у ра-тама, таквих молба до данас је упућено 141 за укупну суму од 544.922.34 динара.

Други део оваквих потраживања који представља замашну суму, може се слободно рећи да је пропао, било што су појединци пали под стечај, било на други начин постали инсолвентни да плате тако нагомилане суме.

То осуство контроле довело је дотле, да су данас откривене злоупотребе извесног броја општинских чиновника, који су радили у Рачуноводству и Благајни Осветлења, а који нису презали да врше ни најдрастичније криминале. Ти криминали и по броју лица, који су у њима учествовала и по суми којом је Општина оштећена — и по начинима на који су они вршени, представљају праву неверицу. Како се истрага по овим проневерима води од стране Иследног Судије а на основу Закона о Сузбијању Злоупотреба у Званичној Дужности, то интерес истраге захтева, да се о детаљима за сада не говори; али ради илустрације тих злоупотреба напоменућу само то, да се међу оптуженим налазе и такви, који су као чиновници Рачуноводства вршили фалсификате и лажна задужење по општинским књигама Рачуноводства, а фалсификовали и саме признанице и успевали да их преко својих саучесника инкасаната наплате.

Да ли се све признанице које је Благајна примила од Рачуноводства налази у каси, и да ли су оне које су наплаћене као готов новац унете у Благајну, тешко је рећи, јер је веза између Благајне признаница и Благајне која је примала инкасираног новца, као и веза између Рачуноводства и Књиговодства тако рђава и проблематична, да је контролисање било јако отежано.

Та дезорганизација данас представља главну сметњу што истрага која је поведена, не може да иде оном брзином којом би ишла, да тај хаос не постоји.

Кад се има у виду, да је у току истраге откривено, да је и један део докумената и спискова поништен у Рачуноводству, онда ће се још лакше разумеваги, какве све тешкоће у истрази имају да се савладају, док не буду похватани сви они, према којим строгост Закона има да се примени.

Поред штете коју је Општина претрпела услед проневера од стране њених органа, појављује се и друга штета која проистиче из крајње небрижљивости оних, којима је била дужност да прикупљају ове општинске приходе.

Примера ради навешћу овде неколико претплатника из великог списка, на које сам нашао да из ранијих година дугују Општини за струју, да би се видело у којој је мери тај рад био несавесан.

Биро »Реклама«	Дин.	3.244
Михајло Марјановић	„	4.002
Демократски Клуб	„	4.125

Жак Були	„	4.289
Штампарија »Орао«	„	4.358
Димитрије Ђорђевић	„	5.059
Драг. Радуловић	„	6.147
Моша и Хајим Алкалај	„	6.434
Новинарско Удружење	„	6.819
Штампарија Јовановић	„	7.084
Бура Богдановић	„	7.122
Коста Н. З. Поповић	„	8.411
Набављачка Задруга	„	8.300
Карло Хедриг »Боров Парк	„	8.219
Браћа Грозданић	„	9.149
Војислав Ј. Јовановић	„	9.556
Сава Кнежевић	„	9.693
Боривоје Коцић	„	9.940
Хотел »Маринковић«	„	10.384
Биоскоп »Клериц«	„	11.104
Браћа Марковић	„	11.413
Здравко Ристивојевић	„	12.876
Александар Поповић — Пап	„	12.910
Кафана »Загреб«	„	15.408
Исак А. Барух	„	16.973
Санаторијум »Миљанић	„	17.571
Милорад С. Чупић	„	20.365
Иван Обрадовић — Ресторан		
»Клериц«	„	20.467
Сава Лозанић	„	20.847
Петар Чупић	„	21.612
Момчило Нинчић	„	24.305
Кафана »Борча«	„	25.069
Риста Костић	„	35.260
Купагила »Севдић«	„	64.943
Хотел »Париз«	„	91.253
Штампарија »Време«	„	110.302
Млин »Слога« Спаса Јовановић	„	112.000
Предузеће »Локо-Машин«	„	120.654
и т. д. и т. д.		

II.

Колико је рад на прикупљању Општинских прихода од струје био лабав и у којој мери несавесан, најбоље се огледа код појединих потраживања од лица која су пала под стечај.

Пријављивање у стечишне масе за не плаћену струју одпочело је редовно тек новембра 1928. године. Пре тога нико није водио сталну евиденцију о тим случајевима и један део општинских потраживања те врсте услед такве нехатности пропао је.

Може се слободно рећи, да нема ни једног стечаја у коме се Општина није појављивала као поверилац за већу суму потраживања за не плаћену струју за читаве месеце и године. Поједини стечишни дужници на више месеца па и година пред свој пад под стечај, престали су са плаћањем струје, а општински органи нису предузимали никакве мере, да се Општина не улажује у оваква и велика и сумњива потраживања.

Према подацима које сам прикупио у Правобранилач. Одељењу Општине, оваква потраживања пријављивали су у 209 степ. маса за не плаћену струју. Кад се зна, да се у стеча-

јевима необезбеђеним повериоцима — у које долази и ова Оптинска потраживања, не наплате ни за десети део свога потраживања, онда се јасно може видети штета, која у оваквим случајевима произилази за Општину.

Кад се има у виду спорост и компликованост нашег стец. поступка као и то, да он повериоцима не признаје никакве таксе и трошкове, може се слободно тврдити, да наплата кроз стечај од појединих дужника кошта општинску администрацију по некад скупље, но што износи дотично потраживање.

Од ових пријава у стец. масе навешаћу примера ради само неколако стецисних маса у које се Општина пријавила:

Стец. маса	Петар Вуковић	Дил.	4.020
"	" Николић и Комп.	"	4.941
"	" Михајло Марковић и комп.	"	5.389
"	" Земљорадничка Банка	"	5.670
"	" Браћа Леви	"	6.386
"	" Војин Пековић	"	6.392
"	" Гостионичар. Банка	"	6.951
"	" Хотел »Асторија«	"	7.450
"	" Света Савић »Балкан«	"	10.843
"	" Грчић и Поповић	"	13.621
"	" Јеша и Букус Конфорти	"	14.228
"	" Штампарија »Илустрација«	"	15.511
"	" Бифе Лука Луковић	"	18.721
"	" Драгица Атанацковић	"	23.550
"	" Трговина »Мерцедес«	"	24.425
"	" Штампарија »Родолуб«	"	45.083
"	" Посластичарница »Дифранко«	"	54.229
"	" Кафана »Таково«	"	60.775
"	" Штампарија »Ловчевић«	"	138.242
"	" Хотел »Империјил«	"	264.770
и т. д. и т. д.			

Са истом небрижљивошћу прикупљени су општински приходи за струју и у почетку ове 1929. год. у месецима, јануару фебруару и марту, те је Општина била принуђена, да се у готово свима стечајима отвореним у овој 1929. години пријављују за своја потраживања. Ту се открило, да појединци који су пали под стечај у априлу месецу, нису ни за један месец у овој години платили струју. Тако на пример Општина у 35 стечајева отворених у овој 1929. години била је принуђена да пријави своје потраживање за струју за неколико протеклих месеца.

Маса пак признаница, које сам затекао на благајни као не наплаћене за месеце јануар, фебруар и март у овој години, доказује да је хаос захватио и почетак ове 1929. год.

Тако Рачуноводство актом извештаја Правобранилачко Одељење, да Општина потражује од штампарије »Илустрација« суму од 15.511 ди-

нара, за време само до конца 1928. год. у ком је смислу и пријављено потраживање у стецисну масу.

Пошто је рок за ову пријаву био много раније, ја сам прегледајући ове случајеве посумњао у тачност ове пријаве и на дан 16. маја 1929. год. прибавио сам од Рачуноводства један извештај из кога се види, да та иста штампарија није платила ни утрошену струју за месец јануар и фебруар 1929. год. у износу 15.700 динара, која сума услед тог несавесног рада није у законском року ни пријављена Суду, те је на тај начин доведена у питање.

Рачуноводство осветлења

I.

Задужење претплатника и израда признаница вршена је у Рачуноводству Управе Трамваја и Осветлења.

Одмах на први поглед и лајик се може уверити о хаотичном стању, које у књигама Рачуноводства влада.

Примери које ћу за ово тврђење мало ниже навести, показује тачност овога навода. Ти примери нису малобројни и они у ствари сачињавају гро материјала и главну карактеристику овога Рачуноводства. Несређеност је таква, да се ни за једну партију дуговања са поузданошћу не би смело потврдити, да одговара правом стању ствари.

Благодарећи сваком осуству везе између Рачуноводства и благајне и код задужења и код раздужења омогућена је свака и нехотична а нарочито намерна злоупотреба у прибирања ових прихода. Кривична истрага која је поведена противу Општинских органа, који су на овом послу раније радили, потврђује тачност ових навода.

За један део претплатника који дугују веће суме из 1926., 1927. и 1928. год. нису задужења ни вршена, нити су им признанице у опште израђиване и слате благајни за наплату.

На први се поглед опажа, да за велики број замашнијих потраживања у опште признанице у благајни и не постоје, што доказује, да та дуговања или нису ни слата из Рачуноводства благајни у инкасо, или су пак признанице поново враћане у рачуноводство и тамо уништани или прикриване.

Тако се из књига Рачуноводства види, да се као дужници за 1928. год. и раније појављују маса претплатника као нераздужени, док су они данас по моме позиву подносили признанице за доказ, да су своју обавезу на време испунили. С дана у дан број оваквих претплатника повећава се а за њима и протести што их Општина позива да плате оно, што су једном већ исплатили.

До данас је презентирано на Благајни Осветлења 1.568 комада признаница у укупном из-

носу од 1,457.881 дин. за доказ да су оне наплаћене, међутим се те исте признанице по књигама Рачуноводства воде као нераздужене у прошлој 1928. год. Број таквих признаница из 1928. год. из дана у дан увећава се; по извесним знацима може се закључити да је слично стање и са признаницама из 1927. год.

Примера ради навешћу неколико таквих претплатника и износ суме која се од њих понова тражи, ма да је један део њих који показују признанице да су дуг о року измирили:

Занатлијска Банка	Дин.	8.861.—
Ливница »Југ«	»	9.323.—
Дунавска Банка	»	9.394.—
Јосиф Лемишић	»	11.941.—
Здравко Ристојевић	»	12.876.—
Прометна Банка	»	13.075.—
Исак Барух	»	15.772.—
Фабрика Пећи А. Д.	»	16.454.—
Фабрика Кланице	»	16.799.—
Кафана »Србија«	»	17.364.—
Стовариште обуће »Бата«	»	17.478.—
Фабрика »Телеопатик«	»	18.471.—
Дом »Културе«	»	19.592.—
Борђе Милојевић	»	20.221.—
Хотел »Балкан«	»	21.439.—
Фабрика трикотаже »Елка«	»	23.140.—
Сава Кнежевић	»	23.164.—
Бифе »Американац«	»	23.238.—
Коста Ђорђевић-Росулек	»	23.460.—
Љубивоје Перишић	»	25.950.—
Хотел »Палас«	»	26.634.—
Јохача Габај	»	35.543.—
»Цветкова Механа«	»	31.924.—
Хотел »Српски Краљ«	»	33.670.—
Штатпарија »Јединство«	»	35.854.—
Ђура Богдавић	»	40.146.—
Милутин Стакић	»	46.869.—
Сретен Јовановић	»	47.398.—
Драги Лазић	»	51.040.—
Бродарство »Бабат«	»	54.032.—
Гојко Главановић	»	61.197.—
Штампарија »Политика«	»	84.996.—
Славковић и Ковачевић	»	88.144.—
Штампарија »Правда«	»	155.352.—
Фабрика Владе Илића	»	908.779.—

Овакви су случајеви у рачуноводству многобројни, а сума коју они представљају прелази више милиона. Рад на проверавању ове врсте задужења у току је и наилази на многобројне сметње, нарочито кад се има на уму, да ови претплатници нису сачували признанице, а да по неки притежавају факсификоване он стране појединих бивших општинских органа. Потребна је велика обазривост и много времена да би се сви ови случајеви проверели и књиге бар до некле довеле у ред. Кад се све ово има у виду, онда ће ови и овакви дужници и сами помоћи, да се право стање дуга утврди.

Да ли је овакво стање у Рачуноводству последица само хаоса, или су по среди велике

проневере, тешко је одговорити, пре но што би се извршио детаљан преглед благајне и утврдило, шта је било са примљеним новцем; истрага која се противу појединача води, припомаћи ће такође изналажењу материјалне истине.

II.

Али за то има примера, где ни Благајна ни Рачуноводство не воде, било извесна лица, било за извесно време некога као свога дужника, ма да он стварно троши струју. На пример:

Љубомир Радојловић, трг. актом Бр. 5192 од 10.-V. о. г. обавештава, да није добио ни један рачун за прошлу 1928. год. ма да је у свима месецима те године трошио струју.

На мој захтев Рачуноводство ме извештава актом од 15.-V. 1929. год. да г. Радојловић дугује по парт. Бр. 24965 само за седам месеци у 1928. г. али без објашњења, зашто му у истим признанице нису слате, међутим његове признанице у благајни не постоје.

Светозар Младеновић, гл. благајник Поштан. Штедионице актом Бр. 10816 од 26.-V. 1929. год. извештава, да од септембра месеца 1928. троши струју паушално по парт. Бр. 2708, али до данас за тај утрошак није добио ни један рачун.

Драгомир М. Станковић, инвалид-мајор, актом од 10.-V. о. г. извештава, да је од 1. маја 1928. до 1. маја 1929. год. дакле, за 10 месеци трошио струју у своме стану у Авалској улици Бр. 3. по струјомеру и у Мутаповој Бр. 28. такође по струјомеру, али да му ни за један месец нико није слао признанице, нити тражио наплату овога дуга.

III.

Исто тако има и обратних случајева, где Рачуноводство извесна лица води као своје дужнике и задужује их за струју, коју они стварно не троше. Тако Боривоју Јовановићу, Дечанска бр. 10, укинута је струја од лабора под пломбом Бр. 47. 21. маја 1928. год. међутим, Рачуноводство га и даље задужује за струју чак и у јануару 1929. год. парт. 5518.

Александар Јанковић, на протоколу од 15.-V. о. г. изјављује, да му Рачуноводство тражи да плати струју за шест месеци 1928. г. Међутим, њему је лабор укинуо струју још октобра 1927. г. под пломбом 35. Приложио је признаницу Бр. 30390 тек. рачун 12407 где га Рачуноводство позива да плати струју и за месец јануар ове године.

Михаило Симичев, Гундулићева бр. 6. води се као дужник за 1929. г. по парт. Бр. 1567 струјомер 4532723. Међутим, он се одселио у Француску још 1927. г., а Рачуноводство шаље у тај стан монтера, да прекине струју, ма да данашњи купац стана плаћа редовно на своју партију струју.

Интересантно је само знати, на који се начин вршило читање струјомера и задужење, кад ти

људи више не постоје и кад се и струјомери воде на туђе име.

IV.

Дознао сам ати нисам могао да прибавим доказе, да има станова у Београду који троше Општинску струју, али је редовним путем нису прибавили нити је плаћају.

Акта оптужења за крађу струје, о којима је прошле године било речи и преко јавности, нисам могао пронаћи ни у Рачуноводству ни у Правобранилачком Одељењу. Према обавештењима, која сам од појединих шефова одељења добио, ове афере нису од стране иследних власти и суда окончане.

Када сам усмено известио Директора Техничке Управе г. Бору Поповића, да ова акта нисам могао наћи, г. Поповић ми је одмах после два дана акта изнашао у Електричној Централли и лично ми их предао.

У тим актима нашао сам следеће:

Решењем Општинског Суда АБр. 9671 од 1. јуна 1927. г. одређена је *Комисија за извиђај злоупотреба у Електричној Централли*, која је актом од 1. августа 1927. г. Бр. 160 поводом крађе Општинске струје известила Општински Суд:

1. Да је комисија започела рад 1. јула 1927. год. и испитала сва лица која су умешена у ову истрагу по крађи струје, коју је претходно водио главни секретар Д-р Иван Могоровић;

2. Да је истражни материјал био врло опсежан и да се у току истраге показало, да је претходно ислеђење било недовољно за утврђење кривичне одговорности појединих органа Електричне Централле и сопственика локала и кућа, који су учествовали у крађи струје;

3. Да је 50 лица оптужено за крађу струје, за које је утврђено да су употребљавали недопуштена средства да Општину оштете;

4. Да је Општина само овом крађом струје оштећена сумом од 2,879.057 динара;

5. Да комисија чека извештај Државне Контроле Мера о неисправности струјомена, који су на недопуштен начин отварани и монтирани тако, да показују мањи или никакав утрошак струје;

6. Да је претресом вршеним од стране полицијске власти нађена код појединих лица извесна количина покраденог електричног материјала, која им је одузета а они тужени иследној власти;

7. комисија даље извештава; да је ова истрага имала дејство на све службенике Електричне Централле и да се сваки устручава да чини не допуштене радње, верујући да ће бити ухваћен.

8. Комисија је тако истрагом дошла до уверења, да су крађе струје вршене највише због тога, што на струјомерима није било државног печата, или што је печат скинут од извршиоца крађе, или пак што је Електрична Цен-

трала без државног печата постављала струјомере.

Управа Трамваја и Осветлења актом 10. марта 1928 год. извештава Управу града Београда:

1. Да је бив. Генерални Секретар Управе Трамваја и Осветлења *Др. Иван Могоровић* предао Управи Града на дан 29. јула 1927. год. 42 тужбе због крађе струје у вредности 2.470.007 динара;

2. Да те тужбе нису нигде у деловидни протокол Управе Града заведене према изјави њених органа, а примио их је према експедиционој књизи Општине Београдске орган Управе Града Београда Рад. М. Исаковић на дан 29. августа 1927. године, па Управа Трамваја и Осветлења моли Управу Града Београда за наређење, да се односне тужбе што пре пронађу, заведу и узму у поступак.

Административно Одељење Општине Београдске актом од 4. маја 1928. год. АБр. 8589 извештава дежурног кмета у Електричној Централли:

1. Да је Централа тужила 42 лица за крађу струје.

2. Да је од тих 42 тужбе Управе Града заведено свега 9, а остатак тужби није се могао пронаћи, мада је утврђено које је лице у Управи Града те тужбе примило.

3. Да је потребно да се пронађу концепти тих упропашћених тужби и доказни материјал, како би осумњичена лица била поново оптужена.

После овога Дирекције Трамваја и Осветлења актом од 23. јула 1928. год. ДБр. 3709 извештава Општински Суд:

Да се нестале тужбе не могу обновити код истражне власти, јер је уз тужбе био сајужен у оригиналу сав истражни материјал као: саслушања окривљених лица, саслушања органа који су скинули струјомере, стручно мишљење комисије за процену штете, налази државне контроле мера, оригиналне писмене листе о потрошњи струје, оригиналне пломбе, које су биле на струјомерима и т. д.

После тога дакле, од 23. јула 1928. године из акта овога предмета не види се, да је ма шта даље од стране Општинских органа предузимано, да се рад по предметима крађе струје настави или убрза.

Из акта се овога предмета види: да су у крађи струје у главном учествовали поједини већи Београдски хотели и ресторани, неки биоскопи и слични локали. Међу оптуженима налази се шест већих хотела, за чије је сопственике утврђено, да су крађом струје оштетили општину у суму од 2,132.714 динара.

Да су књиге рачуноводства и благајне вођење у реду, по њима би се исто тако могла водити контрола над радом читача струјомера а нарочито код већих индустријских и других предузећа, где је — извесни знаци говоре, било великих злоупотреба.

V

Велики део претплатника, са којима сам приликом вршене наплате потраживања из 1928. год. дошао у додир, изјавио ми је, било усмено било писмено, да су у ранијим временима и више пута рекламирали своја задужења и тражили ревизију било струјомера било рачуна, али да им нико и никада ни у каквој форми од стране општине није давао обавештења ни исправке.

Администрација, која је по оваквим предметима и приватним представкама захтевана, била је тако лоша, да је изазвала велико незадовољство код претплатника, који су често своје рекламације по неколико пута безуспешно писмено понављало.

Евиденција о кретању претплатника је испод сваке критике. Маса је расељених које рачуноводство још увек води на старе адресе и тако их и данас задужује и месецима им шаље признанице, које се месецима враћају да је адресант непознат. Треба само прегледати спискове који су монтери добили да таквим укидају срују, па кад су они у такве станове дошли, нико им није могао дати обавештење, где су и кад се ти претплатници иселили. Такви се често и данас воде као дужници па чак задужују и овој 1929. год. Појава монтера у оваквим становима ради укидања струје лицима која ту и не постоје, изазива често немиле сукобе са садашњим претплатницима, који показују уредне признанице да су свој дуг на време исмирили.

Таксено — Привредни Одсек

Да би се рад овога Одсека могао тачно оценити за 1928. и раније године, потребно би било, да се изврши детаљан преглед рада на прикупљању Општинских прихода од разних такса установљених законом о таксама.

Да је прибирање тих такса вршено са крајном лабавашћу, огледа се у факту, да има велики број разних фирми и предузећа од којих у 1928. и 1927. па и у ранијих годининама нису прикупљене ове таксе.

Међу тим фирмама има и таквих, које су ликвидирале и престала постојати, те се од њих данас тешко могу ове таксе наплаћивати.

Такође има знатан број радњи и предузећа, која у опште од стране овог одсека нису ни регистрована, ма да као таква постоје по годину и више дана.

Тај немарљив рад на прибирању ових такса имао је за резултат, да има више милиона динара, који су од ове врсте општинских прихода остали не прикупљени и не разрезани.

Општински Суд уочивши овај факт, издао је шефу Таксено-привредног Одсека 18. априла ове године писмену наредбу Бр. 6. којом му је наложено:

1.— да изради тачно спискове свих заосталих

таксених потраживања из ранијих година са свима потребним податцима;

2.— да ти спискови буду груписани по врсти такса и оверени од шефа Одсека лично;

3.— Да спискови буду завршени до 18 маја о. г. и предати општинском адвокату, који ће предузети потребне кораке, да се та општинска потраживања што брже обезбеде и наплате.

Међутим шеф овога одсека, по горњој наредби Општинског Суда ни до данас није поступио, нити је ове податке израдио, да би се могли предузети даљи кораци по одлуци Суда.

Детаљнији извештај о стању овога одсека могао би се поднети само кад би се подробије извршио преглед његовог рада.

Управа општинских добара.

Да би се извршио преглед примања и потраживања која општина има од својих имања, Општински Суд 18. априла 1929. год. издао је писмену наредбу Управнику Општинских Добра, да сачини списак ових предмета:

1. По којима општина има каквих било потраживања;

2. По којима су предузети кораци за наплату преко власти;

3. Списак закупаца који уживају разна Општинска имања и означи висину закупнине и за које време иста није исплаћена;

4. Списак Општинских имања која су експроприсана и делимично или у целости исплаћена, а сопственици их и даље уживају.

Ове извештаје по наређењу Општинског Суда Управник Добра био је дужан предати до 29. априла ове године, али он то није учинио.

Једино је саставио списак и предао ми један део предмета, по којима су предузети кораци преко власти за наплату не прикупљених кирија.

Из тога се списка види: да има десет закупаца, који Општини дугује кирију до 1. маја ове год. у укупном износу динара 607.902

Од тих десет закупаца пет је њих који и данас уживају закупна добра, ма да кирију ни сада не плаћају, нити су против њих предузимани кораци и мере за иселење.

Међу овим закупцима налази се и Банка Бошковић о коме сам случају известио детаљније Општински Суд рефератом својим од 8 маја о. г. а из кога се реферата види:

Суд Општине Града Београда закључио је са Банком Никола Бошковић А. Д. још 1924. г. уговор, по коме је Банци дат за 15 година под закуп општински плац на Дунавској обали, са закупном ценом од 45.000 динара годишње рачунајући од 1. јануара 1924. г. Од почетка овог уговора па до данас — дакле за пуних пет година, Банка није положила Општини ниједне паре на име ове кирије.

Та неплаћена кирија на дан 1. јануара 1929. год. са осталим трошковима износила је суму од

Динара 280.370.—

Из акта овога предмета не види се, да је Општина преко Првостепеног Суда због неиспуњења овог уговора од стране Банке предузимала противу ње какве кораке, да се ово општинско потраживање наплати и обезбеди, или да се уговор са Банком раскине.

Решењем Београдског Трговачког Суда од 26. маја 1926. г. Бр. 26062 отворен је стечај и узета у попис целокупна имовина дужне Банке Бошковић.

У смислу § 54. стец. поступка сви банчини повериоци били су дужни да се до одређеног рока пријаве са својим потраживањима у стец. масу, иначе који од поверилаца то о року не учини, неће се доцније моћи наплаћивати из стец. масе.

Управа Општинских Добара, за ово своје потраживање, из необјашњивих разлога, није се пријавила у банчину стец. масу, што је било последица, да је општина изгубила право да се из масене имовине наплаћује.

Затим је решењем Београдског Трговачког Суда од 26. новембра 1926. г. Бр. 60425 скинут стечај са банчине имовине у смислу поравњања са пријављеним повериоцима с тим, да поверилачки одбор остане и даље и рукује банчином имовином, а приходима од банчине зграда исплаћује банчине повериоце пријављене у стец. масу, међу које Општина, као што је напред објашњено, не долази.

О детаљним условима овог поравњења нема трага у овом предмету, нити има овог судског решења о скинућу стечаја, из кога би се подробније видело, како је овај банчин стечај ликвидан. Главно је да је банка и после стечаја продужила да ужива закупно добро и да и на даље не плаћа општини ни ранију ни садању кирију. И као пре стечаја, тако и за време стечаја и после њега, нису предузимани судски кораци, да се од Банке ова кирија наплати или уговор са њом раскине.

Тако је стање трајало све до 20. септембра 1928. г. када је Управник Општинских Добара лично тражио забрану код суда за ову неплаћену кирију и то само за суму од 150.000 динара. Забрану је тражио на дрвени мост банчин и њену покретност, која се налази у магацинима на углу Дунавске, Банатске и Јеврејске улице. Решењем Београдског Варошког Суда Бр. 58587 од 20. септембра 1928. г. ова је забрана одобрена.

По жалби Банчиној, Касациони Суд поништио је ово решење и Првостепени Суд за град Београд, поступајући по примедбама Касационог Суда, одбио је Општину од траженог обезбеђења, са разлога: да се она не може за своје потраживање наплаћивати из ове имовине, која је раније узета у попис за рачун стец. поверилаца, међу које се Општина не убраја, јер се у стечај није ни пријавила.

Ово решење Првостепеног Суда није постало извршно али је једно несумњиво, да се оваква забрана неће моћи реализовати под предпоставком, да Банка нема друге имовине сем оне, која је у стец. масу била пописана. Према томе изгледа, да је и ова забрана захтевана, без материјалне основе и у ветар.

Управник општинских добара оправдао је ову забрану тужбом својом од 9. октобра 1928. г. Бр. 63326.

На име таксе за ову забрану, тужбу и таксирање овог уговора Општина је положила суму од 18.970 динара. Овом је сумом њено потраживање поред ранијих кирија за мост и плац попето на укупан износ Динара 280.370.

После овога Банка 24. новембра 1928. год. упућује писмо Општини, у коме јој поред осталог замера за овакав рад предбацујући јој, што се није благовремено у стец. масу пријавила, већ прави узалудне трошкове и покушава да се наплаћује из банчине имовине, која је много раније узета у попис за рачун пријављених поверилаца. У истом писму Банка предлаже суду следећи начин за исплату овог дуга:

1. Да до краја новембра 1928. г. Банка положи у готову 30.000 динара;

2. Да сваког месеца полаже суму од 10.000 динара с тим, да за те суме изда Општини своје менице.

Истог дана 24. новембра 1928. год. када је Банка ово писмо упутила Општини, које узгред буди речено нема трага да је ма где у суду заведено, престали су Управи Добара у име Банке г. г. Карл Лебл и Бошковић и потписали један прокол у коме су изјавили: да пристају да до 1. новембра 1928 год. положе Општини суму од 30.370. динара у исплату овога дуга од 280.370. динара; да ресто од 250.000. динара пристају отплаћивати у месечним ратама по 10.000. динара. За ову суму од 30.370. динара предали су један бланко акцепт таксиран на бланкету од 32.000 динара изјављујући, да кирију за нових будућих пет година пристају да плаћају по 45.000 динара годишње с тим, да исту полажу у месечним ратама.

Овај протокол није од стране ни једног општинског органа оверен у Управи Добара, нити се види, да су се потписници његови легитимисали као прави представници Банке.

На полеђини овога протокола, одмах после два дана 26. новембра 1928 год. Управник Општинских Добара написао је мишљење, да овај аранжман треба усвојити са банком и истовремено одобрити даљи закуп за нових пет година под истим условима, рачунајући од 1. јануара 1929. год.

Одмах сутра-дан одржана је седница Секције за Економска Добра, која је усвојила у потпуности овај реферат Управника Општинских Добара, који је протокол оверио кмет прав-

ник Д. Богдановић на истом акту Бр. 5595 од 28. новембра 1928 год.

После два дана — 30. новембра 1928 год. Општински Суд доноси своје решење бр. 5595 којим у потпуности усваја ово мишљење управника општинских добара и Економске Секције.

То решење Општинског Суда гласи:

»Да Банка Никола Бошковић А. Д. од целокупног дуга у суми од 180.370 динара одмах положи 30.370 динара а остатак дуга у месечним ратама по 15.000 динара на које ће се суме издати своје менице са означеним роковима, као и да се продужи закуп земљишта заузетог постављеним мостом за даљим пет година, с тим да Банка Никола Бошковић плаћа по 45.000 динара годишње на име кирије. Управа Општинских Добара преко свог пуномоћника закључиће уговор са Банком позивајући се на ово решење.«

Кад је на овај начин продужен уговор са Банком за нових пет година — после тога решења — дакле од 30. новембра 1928 год. па до данас, нема никаквог трага у актима овога предмета, да је ма шта предузимано, да се ово решење Општинског Суда изврши, нити је Банка ма и једне паре од јануара 1924 год. до данас положила Општини на име те кирије, нити да је ма ко за овакав рад по овоме предмету узиман на одговор. Постоји само акт Управника Општинских Добара од 1. децембра 1928 год. бр. 5736 упућен Управи Водовода, да отвори воду, која је била неколико дана затворена магацинима банчиним на Дунаву, јер је, вели, регулисано плаћање.

Постоји и један акт Првог Дунавског Паробродског Друштва од 4. децембра 1928 год. бр. 5745 које дознавши за све ово, извештава Општину, да Друштво има са Банком уговор, који је приложило у препису, а из кога се види, да је плаћало половину досадање кирије за Општинско земљиште директно Банци, која је била дужна, да ту суму заједно за Банчиним делом кирије плаћа Општини. Друштво наводи, да Банка ову своју обавезу према Општини никад није испуњавала, ма да је редовно примала од Друштва поменуте суме од 22.500 динара за ову кирију.

У том акту Друштво изјављује: да је готово да за Банку плати Општини суму од 30.470 дин.; да се накнадно по договору између Општине и Друштва закључи споразум, како би се и Општина и Друштво заштитили од даљих некоректности Банке.

Из акта се не види, да је по овој представи у Управи Добара ма шта рађено.

На томе је завршен цео рад по овом предмету и Банка Бошковић у место да буде натерана на раскид уговора због не извршења, она је на против награђена тиме, што јој је под истим условима продужен уговор за нових пет година, дакле до 1. јануара 1934. г.

У исто време част ми је напоменути, да поред ове неплаћене кирије, Банка Никола Бошковић дугује Општини за време од 1924. год. до 1929. год. суму од

Динара 28.761.—

на име разних неплаћених такса, а према извештају Таксеног Одељења бр. 2451 од 4. маја 1929 год.

Такође Банка није раздужена у суми од

Динара 62.768.—

на име утрошене струје за време од 1924 г. до 1929. г. према извештају Рачуноводства од 4. маја 1929. год.

Банчин дуг Општини до 1. априла за утрошену воду за имање у Краља Милана улици и магацине на Дунаву износи

Динара 28.409.—

Према томе целокупно потраживање Општине према Банци Николе Бошковића А. Д. износи суму од

Динара 400.308.—

Напомињем да ни ово потраживање, у колико се односи на време пре пада Банчиног под стечај, не види се из акта, да је пријављено у Банчину стечишну масу.

НАПОМЕНА. — Управник Општинских Добара накнадним актом од 13.-V. 1929. г. под Бр. 3071. известио ме је: да је Дунавско Паробродско Друштво положило на дан 5. децембра 1928. г. суму од 30,370 дин. која сума није одобрена рачуну Банке Бошковић, јер је њоме извршена наплата свих издатих сума за таксе и већи део трошкова. Управник Општинских Добара даље извештава, да је случајном омашком чиновника пропуштено да се о томе поднесе раније извештај.

Поред поменутих има и других сличних закупаца, али како Управник Општинских Добара није поступио по наредби Општинског Суда и поднео списак имања, нисам у могућности, да о другим случајевима поднесем извештај. Како су мени лично били познати извесни примери ове врсте, то сам засебним актом тражио од Управника Општинских Добара и он ми је послао актом Бр. 3008. од 10. маја извештај:

а) Да закупци *Петар и Марко браћа Марковић*, дугују Општини суму од 128.752 динара на име неплаћене кирије од 1. маја 1924. г. до 1. маја 1929. г. — дакле за пет година, и да противу њих нису предузимани никакви кораци ни за иселење ни за наплату овога дуга, ма да се из решења Општинског Суда Бр. 2220. од 30. септембра 1924. г. види, да је овај закуп преновљен и да по тој одлуци, која је закупцима на потпис саопштена, Општина има права да им откаже овај закуп сваке године пред први мај или пред први новембар па и у свако друго доба, ако не плаћају кирију редовно.

да има више хиљада домова од којих Општина није по више година наплаћивати ова потраживања, која се пењу на милионе. Добија се утисак, као да је плаћање воде Општини било добровољни прилог, који су поједини грађани давали кад су хтели.

У том не плаћању воде толерирана су нарочито поједина већа предузећа, кафанске радње, и веће зграде у цантру вароши, која често пута у исто време нису плаћала ни струју.

Примера ради навешћу из тих спискова само неколико случајева, да би се видела висина тих потраживања.

Тако за утрошену воду дуговали су Општини за протекле године:

Хотел »Славија«	Дин.	10.455
»Локо-Машин« индустријско предузеће	»	10.327
Даринка Сирогановић	»	10.885
Васа Пешић	»	11.087
Мита Стајић	»	11.510
Фабрика Гођевац	»	11.535
Др. Воја Кујунџић	»	12.123
Надежда Красојевић	»	12.232
Михајло Маринковић	»	12.915
Јосиф Исака Алмули	»	13.550
Илија Гавриловић	»	15.150
Београдска Задруга	»	15.586
Хотел »Опера«	»	16.640
Пера Милорадовић	»	17.325
Браћа Ђорђевић	»	18.137
Бенцион Були	»	18.731
Милан Обр. Кнежевић	»	18.626
Драгомир Јанковић	»	18.900
Округ Београдски	»	19.508
Браћа М. Поповић	»	20.010
Спира Харисијадис	»	20.695
Голуб Јанић	»	20.726
Бока Марковић	»	21.344
Кафана »Коларац«	»	21.085
Браћа Антонијевић	»	22.300
Маса Петра Јокића	»	23.397
Ресторан »Клеричес«	»	24.747
Хотел »Петроград«	»	28.767
Хотел »Подриње«	»	30.000
Ђура Џамоња	»	30.150
Хотел »Оријент«	»	31.107
Симић и Поповић	»	32.857
Богосав Михајловић	»	34.315
Жика С. Јанковић	»	39.857
Дом Чинов. Класне Лутрије	»	40.533
Хотел »Империјал«	»	42.824
Браћа Поповић	»	45.160
Душан Бокић	»	47.312
Др. Миливије Јовановић	»	52.220
Д. Шићански	»	53.908
Бајлони и Синови	»	64.560
Земаљска Банка	»	76.715
Моша и Хајим Алкалај	»	98.980
Купатило Севдић	»	124.887
Фабрики Леда	»	161.677
Леон Талзи »Хотел Палас«	»	246.601

и т. д. и т. д.

Уверио сам се да из прошлих година Општина потражује за воду за један део зграда близу десет милиона динара. Тачна цифра ће се утврдити, када се буде довршио списак тих потраживања који је у раду.

Из пријава у стецисне масе види се, да је Општина била принуђена, да се у више случајева и за ову врсту својих потраживања пријављује у стецисну масу.

Подносећи овај извештај Општинском Суду, част ми је напоменути: да он представља оно стање које сам затекао првих дана приликом мога ступања на дужност за општинског пуномоћника. Учинио сам све што ми је било у моћи, да се то стање у колико је могуће поправи. Слободан сам напоменути са жаљењем, да код једног дела општинских службеника нисам наишао на искрену сарадњу у отклањању свега онога, што би имало створити бољитак у раду појединих одељења Општинских.

Делимичном променом персонала та је сметња донекле отклоњена и ја верујем, да ћу помоћу добрих и прилежних чиновника успети, да оправдам велико поверење и част, које су ми Суд и Општински Одбор указали бирајући ме за Општинског пуномоћника под овако тешким околностима у Општини Београдској.

Суду општине града Београда.

Богомир А. Богић, адвокат Општине Београдске подноси извештај о наплати заосталих потраживања из ранијих год.

Као адвокат Општине Београдске добио сам од Општинског Суда налог, да предузнем кораке за обезбеду, и наплату заосталих из ранијих година општинских потраживања за неплаћену струју, воду сметлиште и канализацију.

Поступајући по туме налогу, част ми је извести Општински Суд да сам од дана ступања на дужност — дакле од 12. априла до 12. јуна ове год. — то јест за два месеца у погледу наплате и обезбеђења ових Општинских потраживања урадио следеће:

Рачуноводство осветлења.

Прегледајући рад Рачуноводства Осветлења приметио сам, да се велики број претплатника по књигама Рачуноводства у 1928. г. воде као дужници.

Тражио сам да ми се израде спискови свих таквих лица, за које време и колику суму Општина од њих потражује.

До данас ми је Рачуноводство доставило 91 такав списак а Благајна 41 у којима је уведено 2.942 разна претплатника, који се воде као дужници за укупну суму од 9.000.632 динара за прошлу 1928. г.

Од тога сам броја до данас адвокатским писмима позвао један део дужника, да своја дуговања регулишу и успео да ликвидирам Општинска потраживања за струју у износу 4.886.303 динара, делом на тај начин, што сам утврдио да извештај број претплатника притежава оригиналне признаице, као доказ да је овај дуг

Они ово закупно добро и данас уживају ма да кирију не плаћају.

Ови закупци дугују Општини и за утрошену струју у прошлој години суму од 9.996 дин.

б) *Мирко Марјановић*, дугује за плац на Савској Обали до краја 1928. г. суму од 7.614 дин., ни противу њега нису предузимани никакви кораци за наплату и иселење.

Из акта Управника Добара Бр. 3035-29 види се, да је Општинско имање у Капетан Мишиној ул. Бр. 42 уживала *Централна Кредитна Банка* од 1. августа 1923. год. до 15. јуна 1926. год. и да за све то време није платила ни једне паре на име кирије, чији износ представља суму од динара 366,477.— Поред тога Банка је остала дужна Општини 22.143 динара за утрошену не плаћену струју и 27,300 динара за неплаћену воду.

Банка је на овом плацу инсталирала модерну фабрику чоколаде, али су њени повериоци за своја потраживања све ове фабричне инсталације изложили јавној продаји. Приликом те продаје од стране Управе Добара нико се није појавио са захтевом да се првенствено кирија исплати, већ је дозвољено да се све ове инсталације, па чак и фабричке зграде подигнуте на овом општинском плацу продаду и однесу као покретност, те је на тај начин ово општинско потраживање у динара 388.620. путнуо компромитовано. Доцније је и Банка пала под стечај, али нема изгледа да ће се из стечишне масе ова тражбина моћи наплатити,

Прегледајући пријаве у Правобранилачком Одељењу нашао сам, да се Општина пријавила у следећим стечишним масама за своја потраживања од кирије. Тако:

а) Од Трговачког Друштва *»Влахојанис«* т. ј. од његове масе Општина потражује 6.000 динара на име неплаћене кирије за март, април и мај 1929. год.

б) Од стец. масе *Београдског Акц. Друшт.* за дрво и угаљ Општина потражује на име неплаћене кирије од 1. маја 1924. год. до 31. августа 1925. год. суму од 48.573 динара.

в) Од стец. масе *Васе Вељановића*, Општина потражу на име неплаћене кирије за време од 15. септембра 1922. год. до 1. јануара 1928. год. 53.100 динара.

г) Од стец. масе предузећа *»Орао«* Општина потражује за време од 1. јула 1926. до 1. јула 1928. год. на име неплаћене кирије суму од 88.250 динара.

Каква је ситуација са осталим општинским добрима није ми могуће поднети детаљнији извештај, пошто Управник Општин. Добара није хтео да поступи по наредби Општинског Суда од 18. априла ове године и да до одређеног дана поднесе тражене спискове и реферат о стању Управе Општинских Добара.

Из напред поменутих случајева види се, да управљањем Општинским добрима не носи

знаке доброг газдовања, а детаљнијим прегледом рада овог одељења, могло би се једино утврдити право стање ствари.

Кад се има у виду, да Управа Општинских Добара издаје преко 700 разних својих објеката под закуп; кад се зна да је предвиђено, да та имања доносе Општини годишње преко 8,000.000 динара на име кирије — онда се само по тим чињеницама може закључити колико труда треба да се ови општински приходи обезбеде, наплате и повећају.

Књиговодства Водовода

Ово књиговодство налази се у далеко бољем стању него речуноводство Осветлења.

Непотпуности и грешака чма у погледу означавања имена појединих домова, јер сопственици приликом промене власништва зграда, нису исту нотификовали Општи, те се један број домова води на име ранијих сопственика и задужење врше на њихово име.

Рад у овом Књиговодству трпи застоја и стога, што не постоји регистар у коме би били уведени сви сопственици зграда, које Општина води као своје дужнике.

На моје захтеве, да ми Књиговодство Водовода хитно пошаље податке о дуговању извесних лица Општини за воду, сметлиште и канализацију, Књиговодство Водовода актом КВБр. 1055 извештава: да у књиговодству не постоји регистар дужника по коме би се у књигама могле пронаћи њихове партије дуговања. Услед тога је врло тешко давати податке све дотле, док књиговодство не бode изваштено о тачној адреси дужника, јер су књиге устројене само по улицама и бројевима зграда, а не и по именима њихових сопственика.

Овај недостатак књиговодства нарочито се показао као штетан у оним случајевима, кад је Правобранилачко Одељење тражило податке о дуговању оних лица, која су пала под стечај, ради пријаве у стечишну масу њихових дуговања, нарочито ако стец. дужник има имања у разним улицама.

Исто тако запазио сам да има један део зграда, који у опште није ни задуживан, ма да је трошио општинску воду.

Преко две хиљаде домова има који нису задужени за спој и употребу канала у овој 1929. год., ма да је тим сопственицима извршен почетком године разрез за воду и сметлиште и тај разрез унет у платне књижице.

Када се накнадно буде пропуштени разрез уносио у задужење, ствара ће се пометња и протести код дужника, којима ће бити необјашњиво да им се у већ извршени разрез за ову 1929. годину уносе нова задужења.

Али је зато наплата воде, сметлишта и канализације у 1926., 1927. и 1928. год. вршена са таквом не савесношћу, да се из књига види,

измирио, док су други приступили исплати ових заосталих потраживања.

Из извештаја Благајне Трамваја и Осветлења од 11. јуна 1929. г. А.У. Бр. 8379, који у оригиналу под/1. прилажем, види се: да сам од тих заосталих потраживања из 1928. г. успео да за два месеца Општинска Благајна наплати до 10. јуна ове године укупну суму од

Динара 2,276.903.—

Исто сам тако успео, да се други део заосталих потраживања из 1928. г. прибави од дужника, који дугују веће суме писмена признања о дугу у форми јавних исправа и обезбедим и она потраживања, о којима није било сигурних доказа.

Број таквих дужника који су дали обавезе има 101 у суми од

Динара 421.732.—

Сви су се ови писмено обавезали да све заостале дугове из 1928. г. исплате у року до 1. августа 1929. г.

У истом смислу наставио сам наплату и ликвидацију осталих потраживања од неплаћене струје.

Књиговодство водовода.

Прегледајући рад Књиговодства Водовода утврдио сам велики број дужника, који Општини нису измирили своја дуговања за утрошену воду, изношење сметлишта и канализацију од 1926. до 1929. г.

Од Књиговодства Водовода захтевао сам, да ми се израде и пошаљу спискови таквих лица

са износом њиховог дуга и времена за које дугују.

Све сам ове дужнике до данас позвао писменим позивом да ова дуговања регулишу Општинској Благајни, Из извештаја Књиговодства Водовода а акту К.В. Бр. 975. од 10. јуна 1929. г. који у оригиналу под/2. прилажем, види се да сам успео да од тих потраживања Благајна наплати од 16. априла до 6. јуна о. г. суму од

Динара 5,693.903.—

Такође сам успео да до 10. јуна о. г. од 493 дужника, који нису одмах били у могућности да заостали дуг исплате, прибавим пуноважно писмено признање у форми јавне исправе у укупном изпосу од

Динара 4,442.882.—

заједно са њиховом изјавом, да дуговања измире у ратама до 1. августа тек год.

Рад на наплати ових заосталих потраживања за воду из 1926., 1927. и 1928. г. као и за текућу годину наставио сам и даље.

Према томе сума наплаћених потраживања је

Динара 7,970.806.—

а укупна сума за коју су прибављена писмена признања износи

Динара 4,964.614.—

Београд. 14. јуна 1929. г.

Пуномоћник
Општине Града Београда
адвокат,

Богомир А. Богич